

Generalni direktor ZP Iskra Jože Hujs ob novem letu

takih idej. Definitivno smo v tem pogledu šele na začetku poti. Naša ovira, da ne moremo naprej so kadri, razgledani zunanjetrgovinski kadri. To je naš zid. Zato ni slučaj, da smo ob zunanjetrgovinski konferenci poudarili prav pomen kadrov."

Ali menite, da bi Iskra v pozitivnem nadaljevanju zblizevanja v Evropi lahko odigrala kako posebno vlogo med zahodno (EGS) in vzhodno (SEV) gospodarsko skupnostjo?

"Ne mislim, da bi mogla Iskra igrati kako posebno vlogo med vzhodom in zahodom. Je pa vsekakor eden od številnih členov v dolgi in zapleteni verigi gospodarskih pa tudi drugačnih vezi med obema svetovoma. Za pomembno moramo šteti to, da je Iskra, kljub relativni majhnosti in nepomembnosti, v tej verigi take vrste členček, ki je prav naraven. Pravilno je, da poskuša Iskra svojo dejavnost usmeriti tako, da s tem hkrati omogoča sodelovanje med dvema različnima ekonomskima sistemoma v svetu. Vloga Iskre je sicer majhna, vendar je njen pomen v tem, da je pravilno naravnana."

Nemški pisatelj Berndt Engelman je v svoji knjigi *Moji prijatelji milijonarji* v kateri je kritično razgrnil pogled na zahodnonemške poslovne gigante, zapisal: in vendar jih družijo isti denar. Kaj menite, seveda, upošteva vse velike razlike, kakšni so odnosi med gospodarskimi velikani v taki socialistični družbi kot je naša? In dalje: ali bi Iskra lahko tudi prištevali med velike evropske firme nasplo, denimo, poleg AEG, ali Siemens, upošteva tudi vložen kapital?

"Globoko sem prepričan, da mora naše gospodarske združbe, in tudi dejansko jih veže kaj več kot zgolj denar, vendar denar kot kapital. Trdim, da to „kaj več“ tudi v resnici med gospodarskimi združbami obstaja. Menim, da zgolj denar ni bil nikdar edina vez med delovnimi organizacijami. Značilno pa je, da v zadnjih treh letih poskušamo to „kaj več“ bolj jasno oblikovati, to je, definirati in formirati skupne medsebojne interese, ki so že sicer tudi prej obstajali. V nekaterih razdobjih poprej jih nismo znali ali pa tudi ne želeli postaviti na pravo mesto v naši družbi. To so dohodkovni odnosi. Nismo jih opredeljevali, niti prečistili, prisotni so pa bili! Proces ustavnega organiziranja pa je v tem, da objektivne dejavnike tudi subjektivno zaznamo in jih postavimo na pravo mesto."

Kar se tiče Iskre, pa je nedvomno, da sodi v Evropi med prvih dvajset podjetij z našega področja elektro in elektronske industrije. Med njimi pridobiva Iskra na pomenu; ne gre toliko za vložen kapital, temveč so jeziček na tehtnici, ki se nagiba v korist Iskre v Evropski areni njeni kadri, predvsem bi morali biti kadri, njihovo znanje in sposobnosti. Naše uveljavljanje na svetovnem trgu sta omogočila dva faktorja; ki ju je svetovni trg bil pripravljen priznati.

To so cene in kvaliteta. Pri obeh pa je odločilen človek, človek-proizvajalec, človek-tehnolog, človek-ekonomist. To je osnova, na kateri smo gradili naš dosedanji uspeh. V tem je tudi naša bodočnost."

Klasično izhajajoč iz treh glavnih sestavnih elementov podjetja, to je: materialnih sredstev, tehnologije in delovne sile, glede česar smo med letom poudarjali zdaj bolj ta, zdaj bolj oni element, bi vas vprašala, kaj ob koncu leta in prehodu v novo smatrate od teh treh postavk v Iskri za najtrdnje in kaj še vedno za najšibkejšo?

"V odgovor na to vprašanje bi moral ponoviti tisto, kar sem pravkar poudaril. Bodočnost moramo iskati le v tej smeri. Pri tem je pomembno naše povezovanje z infrastrukturo gospodarstva, s šolstvom, z izobraževalnim sistemom... V tej smeri moramo skrbeti za to, da imamo dovolj možnosti za tovrstne naložbe."

Kje in kako se je delavsko samoupravljanje v Iskri v preteklem obdobju najbolj uveljavilo? Če se ni dovolj, zakaj? Kje se po vašem mnenju morata delavska demokracija in strokovna poslovnost srečati?

"Vsekakor moramo reči, da je bilo za nas leto 1975 kritično prelomno leto kar se tiče samoupravljanja v Iskri. To je leto, v katerem smo šele doobra pogledali za zaveso novega sistema samoupravljanja, ki temelji na delegatskem samoupravnem načelu. Leto 1975 je značilno tudi po tem, da se nam je stari predstavniki sistem definitivno zamajal. Morda smo zato izgubili nekaj na učinkovitosti v samoupravljanju, vendar pa smo vsekakor veliko pridobili na znanju, to je, na poznavanju delegatskega sistema, ki se šele doobra uveljavlja in postaja ljudem domač, njihov. Seveda pa je treba ugotoviti, da kljub široki uveljavitvi v praksi delegatski samoupravni odnos, ki se sicer še vedno neprestano krepi, razčiščuje, še ni dosegel takšne stopnje, v kateri bi lahko vzpodbudil maksimalno izkoriščanje vseh svojih latentnih zmogljivosti,

(Nadaljevanje na 2. strani)

VSEM DELAVCEM ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA ZP ISKRA ČESTITAMO K DOSEŽENIM USPEHOM IN SE JIM ZAHVALJUJEMO ZA MARLJIVO IN PLODNO SODELOVANJE, V NOVEM LETU 1976 PA JIM ŽELIMO NADALJNJIH USPEHOV IN OSEBNEGA ZADOVOLJSTVA

družbeno-politične organizacije
samoupravni organi
poslovodni organi ZP Iskra
ter uredništvo glasila „Iskra“

Ohraniti kontinuiteto

Novo leto je pravzaprav trenutek, ko se človek nehote zamisli nad komaj prehojeno potjo in rezultati dela poslovnega leta, ki se pravkar izteka. Zamenjava letnic v koledarju je v bistvu zgolj formalen dogodek v koledarju, kajti življenje in poslovanje se s tem dogodkom niti ne konča niti ne začneja. Ni mogoče zgolj z lepimi željami in voščili, ki si jih izrekamo tako širokogrudno drug drugemu, ob tem objektivno pričakovati velikih, korenitih sprememb na bolje v vsem kar je bilo do sedaj slabo, zgolj zato, ker bomo drugo leto pisali neko novo leto. Kljub temu pa, vendarle smo ljudje, nas približevanje novega leta na nek način osvetcha, predvsem o tem, da je naša pozornost nekoliko bolj intenzivno usmerjena v ločevanje tistega, kar smo doživeli in dosegli, ali pa preživeli v pravkar iztekajočem se letu od tistega, kar nas neizbežno čaka v prihodnjem letu, česar še ne poznamo in v kar so usmerjene naše želje, želje po boljšem, tudi po boljših uspehih, tudi po boljših medsebojnih odnosih; vse to pa nam omogočajo zlasti uspehi pri delu, uspehi pri poslovanju. Ne moremo si kaj, da ne bi zadnje dni pred Novim letom vzeli v roke beležnice in si skicirali vsaj priročen obračun iztekajočega se poslovnega leta.

Da bi pred novim letom zvedeli nekaj več o ISKRI kot celoti, smo obiskali direktorja področja za ekonomiko in poslovanje Edija Delopsta, da bi nam odgovoril na nekaj vprašanj.

Kako ocenjujete, čeprav še ne razpolagamo s popolnimi podatki za leto 1975, trenutek ISKRE pred novim letom?

"Ocene, ki smo jih opravili skupno s TOZD in DO za letošnje leto kažejo, da bodo dokaj zahtevne naloge, postavljene s planom za leto 1975, v precejšnji meri izpolnjene, čeprav ne v celoti. Pri tem je potrebno upoštevati težave, ki so nas spremljale, tako na mednarodnem, kakor tudi na domačem področju. Za doseglo dokaj ugodnih rezultatov, ki jih predvidevamo za to leto, pa je v precejšnji meri pripomogla akcija sprejemanja tekočih in dolgoročnih gospodarskih ukrepov, ki pa je po našem mnenju nekoliko zapoznela, tako, da so se rezultati pokazali šele v drugem polletju 1975."

Kako predvidevate razvoj Iskre v letu 1976, čeprav še nimamo dokončnih zasnov dolgoročnega razvoja?

"Z letom 1976 pričujemo dejansko izvajati samoupravno planiranje s stališča temeljnih organizacij in delovnih organizacij, kot tudi s stališča združenega podjetja. Trenutno smo v usklajevalni fazi, ki kaže, da so tako prognoze TOZD, DO in ZP skorajda identične v osnovnih konceptih za leto 1976. To seveda ne pomeni, da se pokrivajo v celoti na vseh področjih: kot npr. pri programski usmeritvi, rentabilnosti, izvozu itd. Zato bo obdelava v tej fazi, kljub temu, da nam manjka izkušenj, dokaj naporna, vendar pričakujemo, da bodo usklajevanja rodila ustrezne rezultate v smislu nadaljnje krepitve gospodarske moči TOZD, DO in ZP."

Ali lahko konkretizirate takšna pričakovanja?

"V prihodnjem letu se predvideva preko 6 milijard proizvodnje, prav tako blažji trend zaposlovanja, pove-

čanje produktivnosti in akumulacije. Podrobnejša obdelava teh vprašanj v usklajevanju je razkrila še vrsto pomankljivosti in neskladnosti, ki pa jih bo treba odpraviti po samoupravni poti."

Kako bi označili programske zasnove za prihodnje leto?

"Doba enega leta v programskem usmerjanju je prekratka na področju dejavnosti in proizvodnje Iskre, da bi bilo možno govoriti o večjih premikih zgolj v letu 1976. Kljub temu pa bomo že pričeli z uvedbo nekaterih novih programov, zlasti na področju mikroelektronike in računalništva. Da bodo te programske usmeritve dale vidnejše ekonomske rezultate, pa bo potrebno več let. Zato pridejo tovrstna vprašanja bolj v poštev takrat, kadar govorimo o programiranju na daljša razdobja, na primer v okviru srednjeročnega programiranja ali za programiranja za dobo 10 let. Seveda pa je jasno, da mora biti tudi vsakoletni program usklajen s srednjeročnim. Sicer pa intenzivno pripravljamo srednjeročne plane."

Katere pomembnejše težave je realno predvidevati v prihodnjem letu in kako in s kakšnimi ukrepi jih bomo mogli obvladati?

"Ugodnejše poslovne rezultate lahko pričakujemo le na osnovi večje rentabilnosti, večje storilnosti in boljšega izkoriščanja kapacitet. Naš problem in zato tudi naša osnovna naloga vsekakor obstaja še vnaprej vprašanje produktivnosti, rentabilnosti, kvalitete izdelkov in izvoza. V letu 1976 pa bi bilo treba predvsem nadaljevati z ukrepi, ki so zapisani v stabilizacijskih in sanacijskih programih in nadaljevati z akcijo, ki je bila v naših organizacijah sprožena ob 1. polletju 1976. V tem smislu bo zagotovljena kontinuiteta stabilizacijskih procesov tudi v letu 1976. Mak

Na veliko vrat sem že potrkala; tokrat pred novim letom pa sem obiskala generalnega direktorja ZP ISKRE Jožeta Hujsa. Tudi tokrat sem si pritrčila v mislih, da so veliki ljudje v bistvu preprosti, neposredni, neformalni. Tak je bil vsekoli v razgovoru tudi prvi direktor našega podjetja. Ni se skrival za fraze, ni iskal odgovorov v zagonetnih formulacijah, ki ne bi bile razumljive prav vsakemu članu našega kolektiva. In čeprav se je prav te dni vrnil iz Mehike, je bil ves čas trdno na domačih tleh, ves čas Iskraš s srcem.

Pravkar ste se vrnili s službenega obiska v Mehiki. S kakšnimi vtisi in dogovori za Iskro na latinsko ameriškem kontinentu?

"V Mehiko nas je povabil mehiški minister za nacionalno gospodarstvo g. Alejo, ki je pred nedavnim vodil mehiško gospodarsko delegacijo v Jugoslaviji. Tedaj so med zanimiva podjetja za mehiško gospodarstvo vsteli tudi ISKRO, Kasneje pa je gospod Alejo sporočil preko Zavoda za mednarodno tehnično sodelovanje povabilo, naj skupaj z državno delegacijo SFRJ obiščejo Mehiko tudi Iskrini predstavniki. Pri pripravi našega obiska tam je sodelovala naša ambasada v Mehiki, predvsem ambasador Nace Golob.

Med obiskom smo imeli razgovore s številnimi predstavniki, ministrstvom za nacionalno industrijo, z zunanjim ministrstvom ter z glavnimi direkcijami nacionalne industrije, oziroma s tistimi, za katere so v Mehiki smatrali, da utegnejo biti zanimivi tudi za naše gospodarstvo. Tako smo se npr. pogovarjali z njihovo telefonsko družbo, z generalnim direktorjem družbe za energetiko, z direktorjem mehiške nacionalne naftne družbe in z vodstvom inštituta za znanost in tehnologijo.

Ob teh razgovorih so bila določena tri področja, na katerih naj bi se začelo naše sodelovanje. Prvo je proizvodnja števecv. Tu pride v poštev tudi formiranje skupne firme v Mehiki na osnovi naše licence in tehnologije.

Potem področje hišnih telefonskih central, kjer nastopajo, naj bi nastopili tudi mi kot ponudniki v vseh njihovih tovrstnih licencah.

Znanstveno-tehnično sodelovanje preko inštituta za znanost in tehnologijo, kjer so korenine odločitev v bodočih tehnikah in tehnologijah, v katero naj bi nacionalna mehiška industrija šla.

Iskra mora nujno svojo prisotnost v Mehiki zagotoviti s tem, da nemudoma vzpostavi svoje predstavništvo, oz. lastno organizacijo v bližnji bodočnosti.

Iskra ima v svoji zvezdi pet krakov, toliko kot je kontinentov. Ali bo prihodnje leto 1976 Iskrin emblem res že stal na vseh petih kontinentih?

"Iskra pravzaprav že stoji na vseh petih kontinentih - z izjemo Avstralije. Povsod poskušamo biti prisotni. Res, to, kar smo v letu 1975 vzpostavili je začetek dolgoročne usmeritve. Smo pa tudi na začetku naše usmeritve v deželi tretjega sveta. Za nas v Iskri pomeni takšna poslovna in politična usmeritev v bistvu usmeritev, ki smo jo imeli že od prvega dne. Vendar pa je realno misliti, da bo do večjih rezultatov iz tega sodelovanja poteklo še nekaj časa. Tudi zato ne, ker naše bodočnosti na teh področjih ne moremo graditi v smislu klasičnega tržnega nastopa, ampak le na modernih konceptih industrijskega sodelovanja, za kar pa nam še marsikdaj zmanjka idej in primerno izoblikovanih novih načinov poslovanja. Potrebujemo več idej o novih načinih v pristopu, več ustvarjalnih idej, pa tudi več smelosti v iskanju, razvijanju in uresničevanju

(Nadaljevanje s 1. strani)

ki jih lahko izkaže v smislu začelne uspešnosti in učinkovitosti samoupravljanja, ki jo nosi v sebi."

Glede na to, da ste podpredsednik poslovnega odbora Iskra-Gorenje me zanima, kakšna, menite, je perspektiva, oz. poslovna vizija te organizacije združenega dela v prihodnjem letu?

„Glede našega sodelovanja v skupnosti Iskra-Gorenje je bilo leto 1975 gotovo leto omahovanj in iskanj poti za uresničevanje osnovne ideje o skupnem sodelovanju med tema dvema organizacijama, v katero ni nihče podvomil. Vendar smo pri njenem izvajanju naleteli na številna različna mnenja in poglede v okviru obeh organizacij. Leto 1975 je torej boleče obdobje razčiščevanj nekaterih še vedno protislovnih interesov, skratka, to obdobje bi lahko imenovali obdobje težkih porodnih bolečin.“

Prepričan pa sem, da se vsaka dobra stvar more roditi samo z bolečinami in da je zato nedvomno pred nami obdobje, ko bomo vse objektivne in subjektivne slabosti, kakor tudi vse težave na tej poti premagali. Nelogično bi bilo, da bi taka dva organizma na tako ozkem gospodarskem prostoru ne našla poti za rešitev tistih problemov, ki so skupni in v interesu obeh.“

Kako se počutite kot človek – povsem osebno – ki ima na ramenih odgovornost za promet 5 milijard dinarjev?

„Take odgovornosti en sam nikoli ne more nositi in je tudi objektivno ne more imeti. Sem eden mnogih, tudi tisti, ki mu včasih upravičeno, včasih neupravičeno, pripada težji, grenkejši kos tega kruha. Samo kos! Brez ustvarjenega sodelovanja ožjega vodstvenega teama in širšega kolektiva vseh odgovornih faktorjev – pri tem ne mislim samo na strokovne, temveč tudi na politične in samoupravne faktorje – take odgovornosti ne more nihče obvladovati.“

Sam se pa čutim veliko povezanega z usodo Iskre, po 17 letih mojega dela v njej, da menim, da je moje življenjsko mesto v njej, ne pa kje drugje, izven nje, tudi tedaj, ko ne bom več na sedanjem položaju. Če sem nekoliko natančnejši v tem, potem moram reči, da je rotacija ljudi na vodilnih mestih v takšnem podjetju, kot je Iskra, ne samo nujen proces kadrovskih zamenjav, temveč proces stalnega osveževanja osrednjega vodenja takšne firme. V Iskri bom ostal tudi potem, ko ne bom več generalni direktor. Ne mislim, da bi od tod, moral kam naprej! Upam, da bo še kaj takih na tem mestu, ki bodo mislili tako.“

Kaj je bilo po vašem v preteklem letu v Iskri poslovno najbolj uspešno?

„Mislim, da si lahko štejemo za uspeh to, da smo kot podjetje rastle in ohranili eno osnovnih značilnosti – agresivnega nastopanja, četudi smo bili v letu 1975 soočeni z izredno ekonomsko situacijo doma, pa tudi na svetovnih tržiščih, kljub težavam in zmanjšani stopnji rasti.“

Pomembno pa je tudi to, da smo v izredno težkih likvidnih pogojih zvozili leto brez dramatičnih zastojev in to kljub temu, že omenjenim zunanjim faktorjem, ko smo bili v letu 1975 v teku reorganizacije celotnega notranjega sistema v taki meri, kot jo v Iskri v zadnjih 15 letih nismo imeli.

Vsakemu, še tako malo gospodarsko razgledamu

človeku pa je jasno, da je 15-letna doba za vsako obliko organizacije – pa četudi se znotraj evolutivno razvija odločno predolga.

To srajco smo toliko prerasli, da niti srajčka ni bila več. Zato je popolnoma nepomembno, ali smo novo srajco povsem dobro ukrojili ali ne, pomembno je, ali je dovolj široka in velika, da v njej lahko rastemo. Krojne napake pa ta srajca nedvomno ima!

Leto 1975 je mimo vsega, kar smo povedali izredno burno in pomembno ker je bilo eno od odločilnih dob za proboj ustavnih idej in misli v praksi. V tem pogledu smo bili v Iskri nekoliko konservativni, predvsem, kar se tiče naglosti sprejemanja posameznih odločitev; ali je to slabost ali prednost, o tem se seveda da razpravljati, vendar lahko mirno trdimo, da si v nečem v Iskri nismo bili nikdar v dvomu: da je naš samoupravni in tudi notranji ekonomski sistem že pred leti nedvomno dozorel za večje generalno popravilo! To je, kar sedaj popravljamo, sicer z večjimi ali manjšimi trenutnimi uspehi, vendar brez dvoma in zagotovo s končnim uspehom.“

Kaj je letos v svetovnem gospodarskem dogajanju vzbudilo vašo največjo pozornost?

„Mislim, da je za nas najmarkantnejši fenomen nedvomno v svetovni ekonomiki tisti, ki mu pravimo stagflacija. To je fenomen, ki ga klasične ekonomske teorije niso nikdar predvidele niti obrazložile. V taki situaciji se seveda tudi mi nismo vedno najbolj znašli kar se tiče naših odločitev za zunanjetrgovinsko in deviznomogetno področje. Povsem jasno je, da je drastično rečeno, kolaps svetovnega gospodarskega sistema nekaj, kar ni mogoče pripisati, kot to nekateri želijo, posameznim oblikam krize, kot so energetska, monetarna itd. To so definitivno samo zunanji znaki globlje in vseobsegajoče krize, sistema kot celote. Prvi znaki tega so nedvomno bili znaki monetarne krize, in sam sem prepričan, da smo že spoznali vse spremljevalne oblike te svetovne krize, svetovnega gospodarskega sistema, ne samo cikličnega pojava v okviru nekega danega sistema.“

Česa bi sebi in Iskri predvsem želeli v Novem letu 1976?

„Če smem govoriti o željah, potem skoraj ne morem ločiti osebnih od tistih, ki si jih predstavljam kot želje Iskri. Želim, da bi bila v letu 1976 sposobna ohraniti svojo integriteto, ne samo in predvsem v smislu fizične integritete, temveč v smislu ciljev in vrednot, ki jih je začrtala v preteklosti, ki jim rečemo nenčen tehnični, tehnološki in gospodarski napredek – ne kakršenkoli, ampak napredek na poti v sistem samoupravljanja kot tistega vseobsegajočega sistemskega upravljalca, na katerem je Iskra, taka kot danes je, nastala.“

Pri tem si nedvomno želim, da bi vsi tisti, posamezniki, ki na katerikoli točki našega notranjega upravljanja vsakodnevno odločajo o majhnih in velikih stvarih, imeli pred seboj zadosti veliko potrebo integriranih interesov in da bi tekoče probleme znali spravljati v pravi prioritetni red, saj se dogaja, da za nekatere odločitve porabimo odločno preveč časa.

Sam pa bi našel največ zadovoljstva prav v uresničevanju teh idej in načel, na katerikoli točki in na katerikoli koncu te naše združbe.“

Izhodišča

Konferenca, na kateri so bili zbrani vsi kreatorji in eksekutorji Iskrine zunanje trgovine, je pri svojem delu uspešno analizirala stanje, v katerem se ta nahaja in nakazati, oz. začrtati smernice nadaljnjega razvoja Iskre na področju zunanje trgovine. Naloga nas vseh je sedaj, da se maksimalno angaziramo za realizacijo zastavljenih ciljev.

Industrija Elektromehanika ostaja tudi v zastavljenih ciljeh do leta 1980, ko naj bi naše podjetje izvozilo za 120 milijonov dolarjev blaga, glavni izvoznik v združenem podjetju. V letu 1980 naj bi naš izvoz znašal cca 50 milijonov dolarjev.

Kaj pomeni izvoz za Elektromehaniko? Poleg tega da z izvozom izpolnjujemo eno od širših nalog, ki nam jih nalaga družba, nam izvoz pomeni vsakodnevni stik z vrhunskimi izdelki in sosobno tehnologijo, ki jim moramo konkurirati. Pomeni nam merilo za tržno sposobnost naših izdelkov v mednarodni delitvi dela, tako po ceni, tehniki in dizajnu, saj jih lahko prodajamo le, če so za kupca vsaj toliko zanimivi kot konkurenčni. V povečano aktivnost v izvozu pa nas sili tudi dejstvo, da bomo našo proizvodnjo lahko pocenjevali, če bomo povečevali naše serije, ki pa so že večkrat prevelike, da bi jih absorbiralo samo jugoslovansko tržišče (številni pogovori, ploščati releji, telefonski aparati id.).

Izvozna konferenca je potrdila še močnejšo izvozno orientacijo našega podjetja kot v preteklosti, kar še posebej velja za Elektromehaniko.

Diskusije na konferenci so dale čutili, da slabi izvozni rezultati predvsem letošnjega leta niso samo vzrok recesije v svetu pač pa tudi naše slabe pripravljenosti na tako tržno obdobje. To velja za ves tehnološko tržni proces od proizvodnje, njenega planiranja in nepravčasnega izvrševanja obvez, do strateško slabih ocen in tržnih odločitev v dobi konjunktura. Ko gledamo naprej in ocenjujemo zastavljene naloge, lahko v Elektromehaniki

TOZD ELEKTRONSKE NAPRAVE STEGNE PO 8 UR ZA STABILIZACIJO TOVARNE

Mladinska organizacija v TOZD tovarna elektronskih naprav na Stegnah je na zboru delavcev, ki so ga imeli 11. decembra t. l., predlagala, naj bi do konca januarja prihodnjega leta vsak član delovnega kolektiva za stabilizacijo tovarne opravil po 8 prostovoljnih delovnih ur.

Predlog ZSMS je zbor delavcev sprejel s tem, da vsakdo izmed članov kolektiva teh 8 ur opravi v dogovoru s predpostavljenimi, oz. s sodelavci v oddelku.

ugotovimo, da niso nerealne. Vsekakor pa zahtevajo, da se preštejemo in izpopolnimo vrzeli, ki jih ugotavljamo.

V Elektromehaniki imamo prisotne tri glavne vrste izvoza:

- izvoz izdelkov
- izvoz sistemov
- izvoz tehnologije.

Ugotavljamo, da smo v naši Industriji za zastavljene naloge v izvozu kadrovsko prešibki in kvalitetno pogosto nedorasli nalogam. Ker v naši DO, konkretno v Komerčialnem po-

Marcel Božič.

dročju, ne vidimo možnosti, da bi pokrili vse potrebe po kadrih za nastop na tujih trgih iz domačih resursov, bomo v prihodnje pospešeno skušali usposabljanje sodelavcev v deželah, kjer smo s svojimi izdelki prisotni oz. kamor hočemo prodreti. To velja za primere, ko prodajamo naše izdelke ali sisteme. Za prodaje naših tehnologij, za katere je vedno več možnosti, pa moramo pospešeno usposabljanje kadre v TOZD.

Naše izvozne odločitve morajo biti v prihodnje bolj analitsko pretehtane, tako da se bomo odločali za tržišča, ki so za nas perspektivnejša in kjer bomo sposobni osvojiti pomembnejše deleže tržišč kot pa je v večini primer danes. Tako bomo tudi svoj kadrovski potencial bolje izkoriščali in imeli stabilnejše izvozne rezultate.

V Elektromehaniki vemo, da je prisotnost naših izdelkov na zapadnih tržiščih merilo njihove konkurenčnosti v najbolj strogih in do neke meje tudi najbolj objektivnih pogojih. Ta tržišča bodo tudi v bodoče ostala nepogrešljiva. Naš izvoz v te dežele se v absolutnih pokazateljih ne sme zmanjšati.

Vsekakor pa moramo intenzivnost naše prisotnosti v deželah v razvoju bistveno povečati in si tako zagotoviti večji delež na teh tržiščih. Predvsem so te dežele za nas zanimive za prodajo sistemov in tehnologije. Kot take zahtevajo tudi specifičen pristop in obdelavo. Predvsem zahtevajo več angažiranja našega kadrovskega potenciala, tako za delo v teh deželah kot za usposabljanje kadra v teh deželah, saj vemo, da so resurni lastnega strokovnega kadra v njih dosti skromni.

Kot smo na konferenci lahko slišali (in v večini primerov tudi sami ugotavljamo), je večina naših izdelkov prešla kulminacijsko točko svoje življenjske krivulje. Tu nas čaka obilica nalog, ki jih bomo morali pospešeno in z vso resnostjo izpeljati, če hočemo, da nas dejstvo zastarelosti naših izdelkov ne bo prehitelo. Vsi pa dobro vemo, kaj to v naši izvozni usmeritvi pomeni.

Marcel Božič

TOZD KONDENZATORJI, SEMIČ

Spet ugodnejša prodaja kondenzatorjev na

zahodnih tržiščih

Z zahodnih tržišč prihaja razveseljiva novica, da je slednjič začela vidneje popuščati recesija, ki je zadnje obdobje vladala in razumljivo prizadela tudi naše tovarne, proizvajalke elementov za elektroniko. Pri tem ni bila izvzeta naša tovarna kondenzatorjev v Semiču, ki dobršen del svoje proizvodnje izvaža prav na zahodna tržišča.

Znak za resnejše popuščanje recesije so znova oživila naročila s strani kupcev, ki semiških kondenzatorjev niso naročali ves čas, ko je trajala najobčutnejša recesija, razen tega pa so se v zadnjem času pojavili tudi novi kupci, ki naročajo zadovoljive količine različnih vrst kondenzatorjev.

Tovarna kondenzatorjev v Semiču je tako na primer dobila dve izdatni naročili ameriških firm APC in Magnavox za metalpolyesterske kondenzatorje, prek firme Guest Electronics v Londonu pa tudi večje naročilo za angleške kupce naših kondenzatorjev.

Vsa ta in še druga naročila so vsekakor dobrodošla in bo na njihov račun lahko izboljšati, predvsem zaradi recesije slabše izvozne rezultate, vendar pa bodo tovarni povzročila nekaj težav spričo zahtevanih zelo kratkih dobavnih rokov, ki so jih ti naročniki kondenzatorjev postavili.

Glede na izredno kratke dobavne roke za začetne dobave naročenih količin kondenzatorjev so morali v tovarni začasno spet uvesti nočno izmeno, ker jih sicer ne bi uspeli izpolniti pravočasno. Ni dovolj, da kupce

zadovoljimo samo s kvaliteto svojih izdelkov, pač pa je dobro ime odvisno tudi od izpolnjevanja dobavnih rokov in zato bo razumljivo tovarna kondenzatorjev storila vse, da bodo dobave

naročenih kondenzatorjev pravočasne, saj se ji s tem odpirajo še nove možnosti za prodajo svojih izdelkov na zahtevna konvertibilna področja.

Proizvodnja v novembru 1975

	Izpolnitev v 000 din			Odnos m. r. do mes. pl.	Odnos r. I - XI do let. pl.	Odnos r. I - XI do pt. I - XI	r. I - XI/75 do r. I - XI/75
	1-IX/74 (1)	1-IX/75	mesečne r.				
TELEKOMUNIKACIJE	1.338.860	1.645.363	168.993	96,6	89,6	96,4	122,9
ELEMENTI	508.617	528.318	45.228	67,7	65,9	77,6	103,9
ŠIROKA POTROŠNJA	594.632	568.692	52.095	69,1	61,9	77,0	95,6
AVTOMATIKA	605.853	670.529	66.013	94,5	80,0	87,2	110,7
AVTOELEKTRIKA	299.186	385.165	35.009	99,6	76,6	91,7	128,7
EMO	381.463	318.403	25.464	75,6	52,5	77,9	83,5
SKUPAJ BRANŽE	3.728.611	4.116.470	392.802	86,2	74,8	87,2	110,4
IC - Servis	49.316	77.732	9.113	155,7	118,7	130,5	157,6
Inštitut za produktivnost in metrologijo	15.125	14.707	1.265	92,0	89,1	97,2	97,2
SKUPAJ ISKRA	3.793.052	4.208.909	403.180	87,1	75,3	87,7	110,9
Realizacija proizvodnje I XI/74 za ZP ISKRA (dinamična)	3.650.090						115,3

(1) V koloni 5 je zajeto 10/12 vrednosti proizvodnje, sestavljene na osnovi podatkov iz plana za leto 1975, ker za branže zaradi reorganizacije nimamo ustreznih dinamike.

Obvestilo našim bralcem

Pred vami je zadnja letošnja številka „Iskre“. Pripravili smo jo v dvojnem obsegu, torej na 16 straneh, ker je zaradi novoletnih praznikov naslednji teden ne bi mogli več natisniti.

Iz istega razloga bo prva številka „Iskre“ v letu 1976 izšla šele 10. januarja, to pot seveda v običajnem obsegu, na 8 straneh.

Uredništvo

Množična politična aktivnost delovnih ljudi

V Ljubljani je bila seja republiške konference SZDL, ki je v starem sestavu najprej ocenila aktivnost v štiriletnem obdobju, nato pa v novi sestavi izvolila predsedstvo, izvršni odbor, za predsednika Mitjo Ribičiča, za podpredsednika Tino Tomlje in Zorana Poliča ter za sekretarja Milana Kučana.

Na podlagi uvodnega referata predsednika Mitje Ribičiča so sodelovali v razpravi Janez Barborič, Zdenko Mali, Olga Vrabič, Franc Šetinc, Franc Poglajen, Miran Mejak, Gorazd Mazej, Irena Ivačić-Straus, Slavko Beznik, Geza Bačić, Franc Pipan, Maks Vezovnik, Drago Rozman in Jože Fehar.

Iz uvodnega referata Mitje Ribičiča objavljamo nekaj izvlečkov, ki predvsem nakazujejo poglobitve smernice uresničevanja frontovske vloge SZDL:

V politično arena je stopilo tisoče novih tvorcev socialističnega samoupravljanja. To pa pomeni novo veliko in zgodovinsko zmago socializma v naši deželi, če ga ne ocenjujemo po proklamacijah in sklepih, pač pa po njihovem uresničevanju v družbeni praksi, po spreminjanju položaja delovnih ljudi, po kriterijih njihovega konkretnega vpliva na pogoje dela in življenja, na politiko...

Slo je za bitko, brez katere ne more nobena resnično zgodovinska preobrazba družbe, za bitko, ki je imela svoje ostre in manj ostre spopade, uspehe pa tudi zastoje in umike, ki pa vendarle niso bistveno omajali trdnosti fronte organiziranih socialističnih sil, ki se je v tej aktivnosti najbolj prepričljivo preverila in utrdila.

Po tej prvi bitki, ki seveda še ni dokončno izbojevana, lahko nedvomno skupno ugotovimo, da je osnovna, v ustavi začrtana usmeritev nadaljnjega razvoja naše družbe, prešla v zavest slehernega našega delovnega človeka, kot neodtujljiva pravica in hkrati sprejeta odgovornost, da ni več dvomov in nejasnosti glede načinov uresničevanja ustave in glede njenih pravnih nosilcev in, da se lahko tudi že skupno dogovarjamo o posameznih, konkretnih nalogah na tej poti.

V polni meri se je tudi pokazalo, da v uresničevanju ustave kot revolucionarnega dokumenta ne bo šlo samo in predvsem za institucionalno, organizacijsko preobrazbo, temveč predvsem za nadaljevanje in izbojevanje bitke organiziranih in osveščenih sil delavskega razreda zoper izkoriščanje in tlačjenje delovnega človeka, zoper vsakršno politično posredovanje in manipulacijo...

Med nalogami, ki kljub prvim, začetnim korakom njihovega uresničevanja še vnaprej ostajajo aktualne, velja v zvezi z uresničevanjem ustave omeniti zlasti naslednje:

- poglobljanje samoupravnih odnosov v združenem delu in zagotavljanje polnega vpliva združenih proizvajalcev na vse centre družbenega odločanja, zlasti njihov popolni nadzor in vpliv nad gibanjem z njihovim delom ustvarjenega dohodka v vseh oblikah in odnosih njegove delitve in združitve;

- trdnejša povezava samoupravljanja v krajevnih skupnostih z delavci v združenem delu in z njihovimi interesi, katere cilj bi moral biti, kot je bilo poudarjeno v sklepih prve letošnje republiške konference, da naj delavci v svojih temeljnih organizacijah dejansko in neposredno odločajo o pogojih svojega dela in na tej podlagi tudi o celotni družbeni reprodukciji;

- razvijanje samoupravnih interesnih skupnosti predvsem v vidika demokratičnega in odgovornega ter neposrednega vključevanja delovnih ljudi, tako izvajalcev kot uporabnikov, v proces sprejemanja vseh odločitev v skupščinah in v njihovo uresničevanje;

- poglobitev delegatskega sistema, zlasti pa okrepitev stikov med delegacijo in njeno samoupravno osnovo ter stikov med delegacijami, zagotovitev širokega, samoupravnemu odločanju prilagojenega sistema obveščanja in dolgoročnega, odprtega sistema usposabljanja samoupravljalcev za odločanje v pogojih delovanja delegatskega sistema;

- prizadevanje za širše uveljavljanje odgovornosti v delovanju delegatskega in političnega sistema sploh ter za zagotovitev potrebne družbene kontrole nad delom skupščin ter nosilcev samoupravnih in javnih pooblastil;

- prizadevanje za potrebno usklajevanje ter povezovanje interesov delovnih ljudi, ob zagotavljanju prevlade

zgodovinskega interesa delavskega razreda;

- osvoboditev človeka in njegovega dela ter ustvarjanje skupnosti svobodnih proizvajalcev, kar mora biti smisel in cilj vseh naših družbenih prizadevanj in predvsem dejavnosti družbenopolitičnih organizacij.

Doseči moramo, da bo Socialistična zveza svojo družbeno vlogo uresničevala predvsem in dosledno na temeljni ravni, v svoji krajevni organizaciji kajti to pomeni edino resnično širjenje enotne politične akcije, možnost širokega vključevanja delovnih ljudi v oblikovanje družbene politike, povečevanje števila aktivistov in krepi skupno odgovornost organiziranih socialističnih sil za uresničevanje sprejete politike in tudi za uresničevanje konkretnih kadrovskih vprašanj.

Neuresničena družbena vloga SZDL v krajevnih organizacijah pomeni neuresničeno ustavno preobrazbo krajevne skupnosti in ne uveljavljeno politično delo drugih družbenopolitičnih dejavnikov v krajevnih skupnostih, z vsemi posledicami za ustavno preobrazbo političnega sistema ter za uveljavljanje ustavno opredeljenega družbenoekonomskega in političnega položaja delovnega človeka v njem, kajti, velik del človekovih pravic in dolžnosti je povezanih prav z njegovim angažiranjem v osnovnih organizacijah SZDL, kot najširši politični osnovi samoupravljanja.

Proces podružbljanja dela sredstev javnega obveščanja teče vzporedno s procesom podružbljanja političnega odločanja nasploh, ustavna preobrazba naše družbe pa daje temu procesu nov zamah. Ustava in zakon o javnem obveščanju sta dala pomembno vlogo Socialistični zvezi pri zagotavljanju vpliva delovnih ljudi in občanov na vse oblike informiranja. V okviru Socialistične zveze se dogovarjamo o temeljnih vsebinskih usmeritvah vseh javnih občil in konkretnih oblikah podružbljanja njihove dejavnosti - izdajateljskih, programskih svetih, skupščinah in v drugih oblikah ter kadrovskih rešitvah.

Iskrina delegacija v Mehiki

Iskra ima velike možnosti

Z nekaj dnevnega uradnega obiska v Mehiki se je te dni vrnila Iskrina delegacija. V njej so bili generalni direktor ZP Iskra Jože Hujs, glavni direktor Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko Sašo Mihev in vodja sektorja za trgovanje z deželani v razvoju pri Iskra Commerce Jože Štajer. Na obisku v Mexico Cityu so bili na posebno povabilo, ki ga je izrekla mehiška državna delegacija sredi minulega leta med obiskom v Jugoslaviji. Takrat si je v Iskri ogledala proizvodnjo telefonov, central in med drugim tudi števec.

Iskrina delegacija je v Mehiki obiskala predvsem državne institucije in nekaj večjih firm, med njimi Compania de telefonos, PEMEX, CONACYT in Secretario del patrimonio nacional. Med pogovori je bila izražena obojestranska pripravljenost in zainteresiranost za višje oblike ekonomskih odnosov in sodelovanja, pri čemer so gostitelji izrekli poudarjeno željo za industrijskim sodelovanjem med Iskro in mehiškimi partnerji.

Zainteresirani so predvsem za prenos tehnologije ob hkratni finančni udeležbi obeh strani pri morebitnem ustanavljanju mešanih družb. V zvezi tem je Jože Štajer poudaril, da predstavlja tak nastop skorajda edino možnost za vzpostavitev dolgoročnih poslovnih odnosov in trajnejšo prisotnost na mehiškem tržišču. Le-to je glede na svojo absorptivno moč izredno zanimivo.

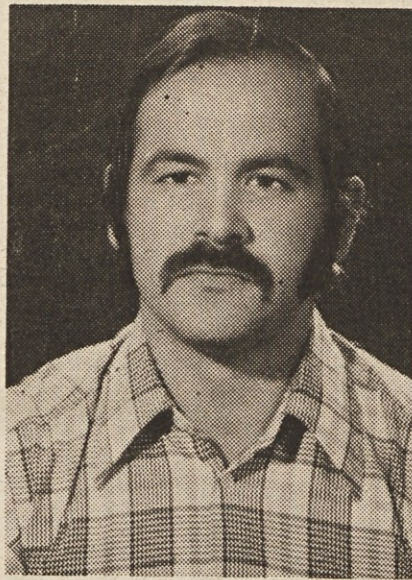
Kako bomo uspeli, je odvisno predvsem od nas samih, od naše aktivne angažiranosti, in verjetno brez lastnega predstavnštva v tej državi ni moč pričakovati večjih in hitrih rezultatov. To pa med drugim ni bila le ocena Iskrine delegacije, pač pa so bili istega mnenja tudi mehiški sogovorniki.

„Obisk je prispeval k nadaljnjemu utrjevanju že vzpostavljenih stikov med Iskro in mehiškimi partnerji,“ ocenjujejo pomen obiska Jože Štajer, „ter obenem prispeval k še boljšemu spoznavanju mehiških interesov in želja. Hkrati je omogočil ponovno prikazati sposobnosti in pripravljenosti Iskre za poglobljeno sodelovanje na področju, kjer bi lahko oba partnerja našla skupne interese.“ L. D.

Vir spodbud

Sekretar ZK v Elektromotorjih v Železnikih je Viko Potočnik, ki že dolga leta dela v kontroli in obenem študira na visoki šoli za organizacijo dela. Temperamenten mož je tako vedno sredi dogajanja v proizvodnji in na družbenopolitičnem področju. Na zastavljena vprašanja nam je rad odgovoril, saj je njegovo načelo, naj bi o dogajanju v TOZD bil kolektiv vedno tekoče informiran.

Viko Potočnik, kako se je v preteklem letu ZK aganzirala v vaši tovarni ob ostrem problemu recesije, ki je prizadela zlasti Industrijo široke potrošnje?

Viko Potočnik.

Sredi leta 1975 smo opazili, da stagnacija gospodarstva in zlasti zastavljanje prodaje našega proizvodnega programa peša in, da v drugi polovici leta ni pričakovati bistvenih sprememb.

Zato je OO ZK dala pobudo družbenopolitičnim organizacijam, samoupravnim organom in tehničnemu vodstvu tovarne, naj pripravijo stabilizacijski načrt, ki bo zagotovil nemoteno poslovanje naše TOZD in zagotovil pozitiven finančni učinek v tekočem poslovnem letu.

Poslovanje se mora racionalizirati, kvaliteta proizvodov mora narasti, zlasti pa je treba ob vsem tem misliti na daljše obdobje stabilizacije, saj v nekaj mesecih sicer lahko nekaj prihranimo, toda le v daljšem obdobju bo mogoče biti kos svetovni in domači problematiki na tržišču.

Z boljšim informiranjem približati odločanje delavcem

Z LETNE KONFERENCE OO ZK TOVARNE TEA

4. decembra je bila v Kranju letna konferenca OO ZK tovarne TEA.

Na konferenci so ocenili delovanje OO ZK v preteklem obdobju. Komunisti v TEA so se aktivno udeleževali pri reševanju gospodarskih problemov, pri idejno - političnem izobraževanju in kadrovski politiki. Sekretar OO ZK tov. Oblak je seznanil člane z delovanjem sveta ZK Elektromehanike, tov. Stravs pa je poročal o delu sveta ZK EKI. Govoril je o problemih in težavah v zvezi z združitvijo ISKRE in Gorenja v Elektrovinsko industrijo Ljubljana.

Na konferenci so izvolili nove organe OO ZK in sveta ZK. Za sekretarja OO je bil izvoljen Franc Ošlaj.

Izvolili so tudi predsednika ter člane kadrovske in ideološke komisije. V svet ZK DO Elektromehanika sta bila izvoljena Nataša Žalar, za aktiv ZK neposrednih proizvajalcev pa so izvolili Željka Lipanoviča.

Sledilo je poročilo direktorja TOZD mgr. Jožeta Terana o letošnjem stanju proizvodnje ter smernicah za leto 1976. Pri tem se pojavljajo zlasti težave pri sestavljanju in prilagajanju planov zaradi nedoločene stanja pri naročilih. V letu 1976 bomo v naši TOZD pričeli z nekaterimi proizvodnimi programi. V TEA smo se tudi vključili v prizadevanja za stabilizacijo našega poslovanja z različnimi ukrepi, predvsem pri naročanju materiala, lansiranju serij, kjer vplivamo na stanje zalog, na hitrost obračanja sredstev in na splošno varčevanje z materialom (zlasti potrošnim). Vendar naša prizadevanja kvarijo zunanji vplivi.

samozaščiti, ki naj postane del programa vsake OO ZK. Glede združevanja je pripomnil, da se velikokrat raje pogovarjamo s tujimi partnerji kot pa z domačo industrijo. To pa ni koristno za našo DO v trenutni gospodarski situaciji.

Tov. Kokalj je podal informacijo s seje CK ZKJ v Karadordevem o nalogah članov ZK pri odpravljanju napak in tujih načel, ki se vrnjajo v ZK.

Komunisti OO ZK TEA, so se nato dogovorili, da se bodo v bodoče večkrat sestajali in obravnavali aktualne teme ter do njih oblikovali svoja stališča. Na seji so sprejeli v organizacijo ZK tudi dva nova člana.

Glavne smernice za nadaljnje uspešno delo je zatem podal tov. Pavli. Poudaril je, da se je potrebno zavzemati za večjo skladnost in vzajemnost delovanja v interesu boljšega planiranja, spremljanja in nadziranja poslovanja ter razvijanja oblik varčevanja oz. racionalne porabe sredstev. S povečanjem produktivnosti, intenzivnim gospodarjenjem in ustreznim povezovanjem notranjih ter zunanjih gospodarskih dejavnikov, pogojev in razmer pa bo dosežen tudi primeren dohodek. S tem so izraženi že odvisnost in pogoji oblikovanja ter izvajanja politike delitve dohodka. Ta mora biti funkcionalna, objektivna in stimulatívna.

Bolj kot dosedaj pa bo potrebno razmisliti tudi o aktivni samozaščiti v okviru TOZD.

Pavla Kralj

DOPIŠUJTE V ISKRO

Tov. Kern, predstavnik sveta ZK Elektromehanike, je v svoji diskusiji poudaril, da je potrebno delo v okviru stabilizacije ocenjevati bolj kritično, hkrati pa poglobiti sodelovanje ZK. Več pozornosti moramo posvetiti tudi

Zato naj se sprejme stabilizacijski program za daljše obdobje in se podčrta naloga, ki jih je treba takoj realizirati. Delo je steklo takoj. Službe so pripravile plan stabilizacije, ki je bil potrjen na delavskem svetu in po vsej tovarni se izvaja pod vodstvom komisije, ki skrbi za izvajanje sprejetih sklepov.

Predvsem je treba po tem planu prodati nekurantne zaloge, ki bremenijo in vežejo sredstva in jemljejo dragoceni skladišni prostor. To je prav tako treba radikalno opraviti tudi pri reprodukcijskem materialu, polizdelkih in izdelkih. Drugi stabilizacijski ukrep je naloga, naj se znižajo zaloge repromateriala, ki ga dnevno rabimo v proizvodnji. Na ta način se bodo sprostila sredstva, ki jih manjka na vseh koncih. Tako bi prišli do likvidnih obratnih sredstev, ki bodo omogočila večjo fleksibilnost v proizvodnji in na tržišču.

Kot je znano, je bila vaša delavska kontrola zelo aktivna in ji tudi materiala ni manjkalo pri njenem delu. Kaj je predvsem obravnavala?

Odbor delavske kontrole je v letošnjem letu pozval kolektiv, naj skrbno spremlja vse dogajanje v TOZD in zapazene nepravilnosti javi, ali neposredno članom odbora, ali pa v nabiralnik na oglasni deski. Prijave so lahko podpisane, ali nepodpisane, seveda pa vse temeljito preverimo, preden steče postopek.

Tako je delavska kontrola dobila vrsto prijav o nepravilnostih pri posameznikih in obravnavala nekaj nepravilnosti v zvezi s poslovanjem, za kar je dobila podatke pri SDK. Nekaj teh problemov je bilo že razvozlanih in nepravilnosti odpravljene, nekaj pa jih je še v postopku.

Kako pa so tekale akcije na drugih področjih?

Seveda smo sodelovali v delu komunistov v branži, ZP in EKI. Tekoče smo spremljali vse družbenopolitično dogajanje v državi, posebno ob zadnjih aktualnih dogodkih.

Pri delu so nas vodila in nas bodo tudi v prihodnjem letu sprejeta načela akcijskega programa naše OO ZK, seveda pa je vse delo sinhronizirano z akcijami komunistov v ZP, oz. z akcijskim programom, ki smo ga sprejeli pred kratkim.

Tako na primer:

- gospodarjenje in poslovanje na novi samoupravni in družbenoekonomski osnovi po sprejetju nove ustave;

- kadrovska politika, katere izhodišče so smernice samoupravnega sporazuma;

- delitev dohodka in delitev OD po merilih: vsakomur po njegovem delu in sposobnostih;

- samoupravni odnosi in njihov razvoj s poudarkom na približevanju odločanja delavcem;

- družbenopolitične organizacije kot tvorec in realizator družbenopolitičnih in ekonomskih sprememb;

- sprejem novih članov v ZK;

- splošni ljudski odpor in družbena samozaščita, njun razvoj in podružbljanje;

- družbenopolitično, splošno družbeno izobraževanje in metode političnega dela s predpostavko, da je ZK nosilec idejnega usposabljanja članov ZK in kolektiva v celoti. KF

Ob začetku proizvodnje substratov v Siski si gostje prof. dr. Mirjan Gruden, dr. Milan Oprekar in dr. Drago Kolar ogledujejo prve izdelke nove tehnologije.

Inovacijsko-tehnološki položaj in usmeritev Iskre

Referat na 4. ZT konferenci Iskre (24. 11. 1975)

Pri oceni inovacijsko-tehnološkega položaja Iskre je treba izhajati iz dejstva, da imamo status in koncept progresivne panoge in organizacije, ki je usmerjena v svet ter je tržno orientirana. Zato je nujno, da le-ta svoj inovacijsko-tehnološki položaj primerja v luči svoje izvozne orientacije, še posebej na razvitih in zahtevnih tržiščih.

OCENA SEDANJE INOVACIJSKO-TEHNOLOŠKE SODOBNOSTI ISKRE

1. Akumulacijska uspešnost. Naj za hip pokličem v spomin vsem znano zvončasto krivuljo uspešnosti izdelka v odvisnosti od časa, podano na sl. 1. Ta krivulja je nekakšen produkt krivulje tržne uspešnosti, oz. krivulje cene, ki s časom pada in krivulje tehnično proizvodne uspešnosti, ki s časom raste. Splošna uspešnost, t.j. nekakšno merilo za akumulativnost, ima zvončasto obliko ter rasteči del, ko izdelek zaradi tehnološke novosti sicer dosega visoko ceno, ni pa še proizvodno dozorel za množičen prodor, ko ga bremenijo še investicijski, razvojni in garancijski stroški, itd. Po kulminaciji sredi optimalne tržne življenjske dobe se prične upadanje, ko je izdelek proizvodno-tehnično sicer izpirljen in visoko zrel, vendar že zastareva, ker ga prehitevajo novejši in zato doživlja nezadržan padec cene in akumulativnosti.

Pri tem je treba omeniti dvoje. Prvič, pojem meja življenjske dobe je raztegljiv in močno odvisen od artikla in še bolj od vrste in razvitosti posameznega tržišča. Drugič, naša izvozna akumulativnost je v odločilni meri odvisna od vrste sistemskih ukrepov, ki izven vsakih tržnih in inovacijskih zakonitosti premikajo položaj naših artiklov po zvončasti krivulji sem in tja.

dvojno, nadaljnje podaljševanje pa praviloma ni več rentabilno, celo ne za plasman na nezahtevnih tržiščih. To pomeni, da imamo z obstoječim asortimanom le še malo manevrskega prostora za bodoče čase!

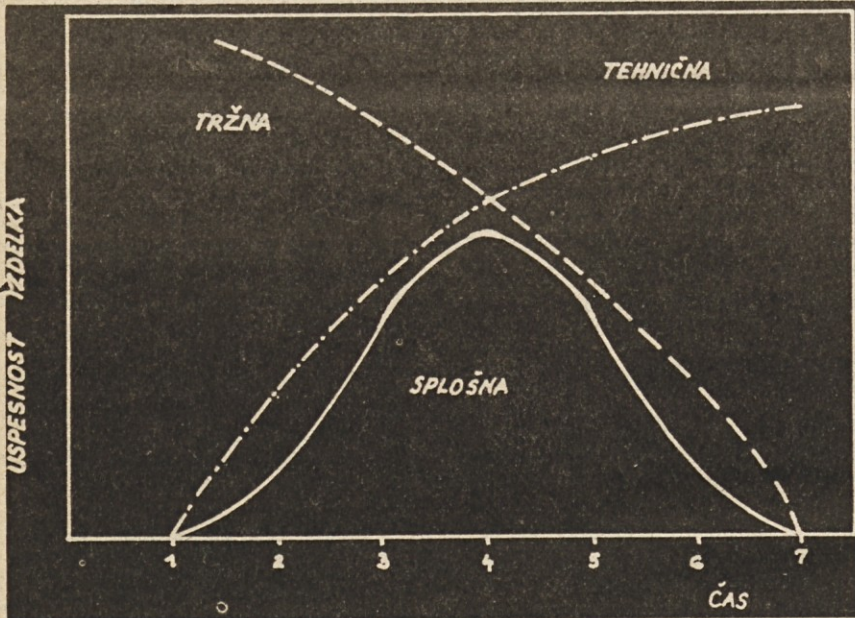
Spet je treba opozoriti, da so to le globalna povprečja in so posamezne parcialne ocene lahko tudi drugačne. Opozoriti je treba tudi, da marsikdaj nimamo razčiščenih pojmov, kaj je v dobi intenzivne tehnološke revolucije zares nov izdelek. Podvrženi smo temu, da drobno izboljšavo, manjšo rekonstrukcijo, uporabo novejšega sestavnega dela ali oblikovno spremembo na v osnovi starem in v bistvu tehnološko nespremenjenem izdelku štejejo kot nov izdelek in ne kot normalno proizvodno ažuriranje.

Hujše pri tem pa je, da se razvojna prizadevanja včasih pri tem samoza-

Miloš Kobe.

dovoljno tudi končajo. Take izboljšave pa so tipične za gibanje po že zvrnanem delu krivulje tehnične uspešnosti in s tem za gibanje blizu desnega dna zvončaste krivulje, kjer življenjsko dobo podaljšujemo le še z drobnimi izboljšavami parametrov.

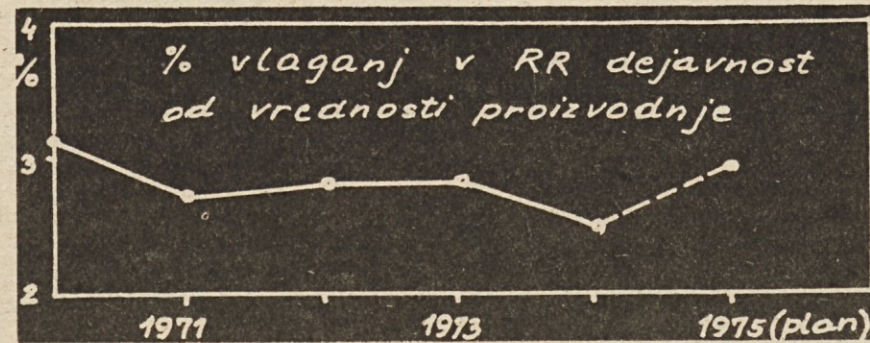
Tržna življenjska doba. Detajlni pregled ključnih asortimanskih skupin iz kakovostne analize blagovnih fondov, ki so l. 1974 imele delež v izvozu več kot 1 milijonov dolarjev kaže, da so to vendarle izdelki, ki so že sorazmerno dolgo na tržišču. Za večino elektronskih in elektromehanskih elementov, avtoelektričnih komponent in še nekaterih izdelkov, zlasti srednje in nižje stopnje predelave, znaša povprečna tržna starost od 4 do 8 in več let, nekateri izdelki višje stopnje predelave pa so na trgu tudi že od 3 do 6 let. Tržno še mlajši izdelki pa v izvozu še ne nastopajo v znatnejši meri.

Številna literatura, ki obravnava vprašanja tehnološkega razvoja, si je edina v tem, da se tržna življenjska doba izdelkov najpropulzivnejših panog (kemija, elektronika) skrajšuje nekako po geometrični degeneraciji, pri čemer se v vsaki naslednji dekadi življenjska doba približno razpolovi (sl. 2). To pomeni, da so se tržne življenjske dobe skrajšale od povprečja 15 let v 45-55 letih, prek 7 do 10 let v 55-65 letih, na 4 do 6 let v zadnji dekadi ter, da je treba resno računati z možnostjo, da se v l. 1985 skrajšajo na 1,5 do 2 leti.

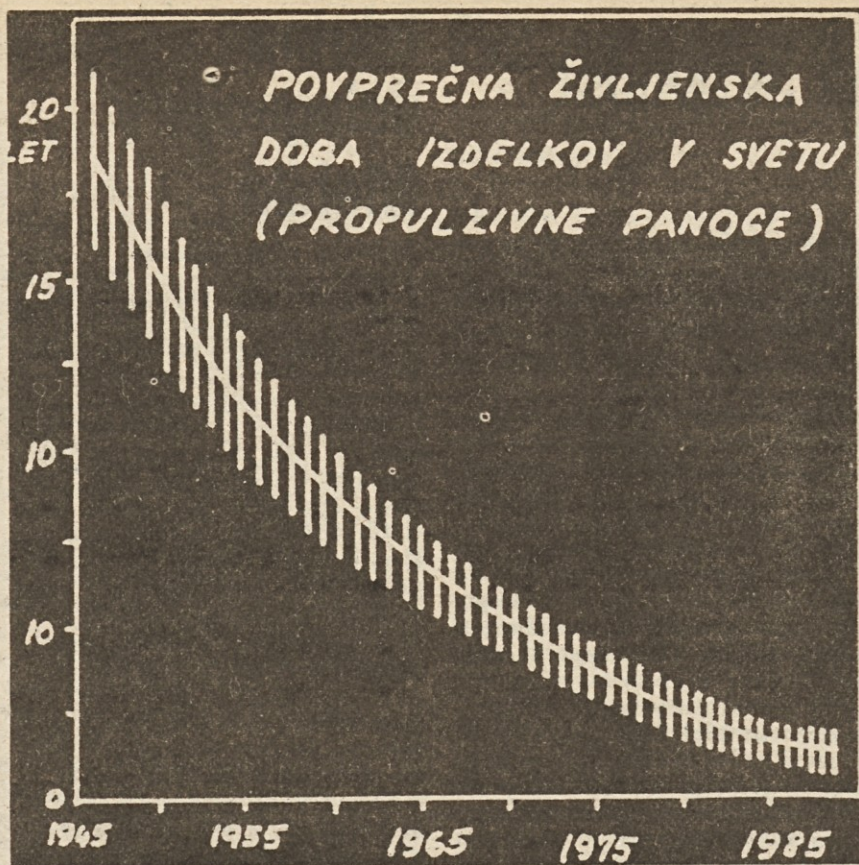
Ocenjujejo, da je z raznimi manjšimi izboljšavami, racionalizacijo in visoko proizvodno avtomatizacijo to dobo možno povečati kvečjemu

Taka praksa je seveda le dopolnilna, ne pa osnovna usmeritev tehnološko napredne organizacije kot je Iskra.

Vlaganje v inovacijsko dejavnost. Vse omenjeno seveda ni slučajno, ampak posledica mnogo preskromnega odnosa do raziskovalno-razvojnega in inovacijskega dejavnosti nasploh v preteklih letih. Tako vse prejšnje zunanjetrgovinske konference kot številni drugi sklepi iz preteklosti so ugotavljali isto: vlaganja v RR delo so še vedno nezadostna. Zadnjih pet let smo se v Iskri glede tega obnašali tako-le (sl. 3.):

Če bi temu prišteli še sredstva, ki jih Iskra dobi od Raziskovalne skupnosti, in sredstva, ki jih izdamo za licence in know-how, bi ugotovili stopnjo, ki je blizu 3,5% od vrednosti proizvodnje. Čeprav sicer tuje podobne firme vlagajo znatno več (od 4 do 8%) pa tudi več %, je bolj kot absolutni odstotek zaskrbljivo dvoje. Prvič je to nizko vlaganje na zaposlenega v

razvoju, ki je l. 1971 znašalo v Iskri ca 4700 dolarjev letno, leta 1974 pa ca 5600 dolarjev. Po podatkih OECD pa so elektro in elektronske industrije razvitih držav Srednje Evrope že l. 1971 vlagale ca trikrat več na zaposlenega v RR dejavnosti.

Naša nizka vlaganja potrjujejo na eni strani visoko stopnjo režije v našem razvoju, na drugi strani pa dejstvo, da sloni težišče našega programskega razvoja zares pretežno na manjših izboljšavah obstoječih proizvodov, se pravi na risalni deski, spajkalniku in logaritmičnem računalu, kajti le s takšno opremo se da poceni raziskovati.

Drugo zaskrbljivo dejstvo je zavržno padajoči trend vlaganj. Žal vsa gibanja v našem ekonomskem sistemu izrazito stimulirajo predvsem kratkoročno obnašanje, za financiranje RR dejavnosti pa je v preteklosti bila potrebna dokajšnja „plovba proti toku“. Kot smo videli, pa ta dejavnost sploh ni več dolgoročna, ampak že današnja nujna in nikakor ni paradoksalno dejstvo, da je treba v RR dejavnosti vlagati največ prav takrat, ko smo in prav zato, ker smo nizko akumulativni.

Še beseda o formalni plati naše RR organiziranosti. V obdobju po 3. konferenci je bila izvedena tudi formalna disperzija prej centralizirane RR dejavnosti, kot logična posledica njene deformacije in pretvarjanja v samo sebi namenjeno proizvodno dejavnost. V tem smislu je sedanje integriranje RR dejavnosti v TOZD gotovo korak naprej, ki pa še ni do kraja izpeljan, predvsem v tem smislu, da RR dejavnost ni in ne more biti samostojna dohodkovno-pridobitna kategorija, ampak resnično dohodkovno integriran del celotnega reprodukcijskega procesa.

Še podatek o številu naših patentnih prijav, ki ga običajno navajamo kot indikator RR intenzivnosti. To je lahko tudi sporno, ker je prijavljanje patentov ne le inovacijske, ampak predvsem ekonomske-tržne politike.

Položaj kaže, da smo od 22 letnih prijav v l. 1970 padli na 4 v l. 1972, od tedaj pa se stanje popravlja, vendar bo šele letos boljše kot l. 1970. Na 1000 zaposlenih prijavljamo v Iskri povprečno 0,5 patenta letno, evropsko povprečje vseh strok je ca 1 patent, firma Siemens pa ima pov-

preče 14 prijav na 1000 zaposlenih letno.

Kadrovska struktura kot merilo vsebine znanja. Ob problemu upadanja izvoza proizvodov višje stopnje predelave (1974. l. le še 39%) kaže pogledati, s kakšnim znanjem, oz. kadrom razpolagamo. Položaj je naslednji (sl. 5.):

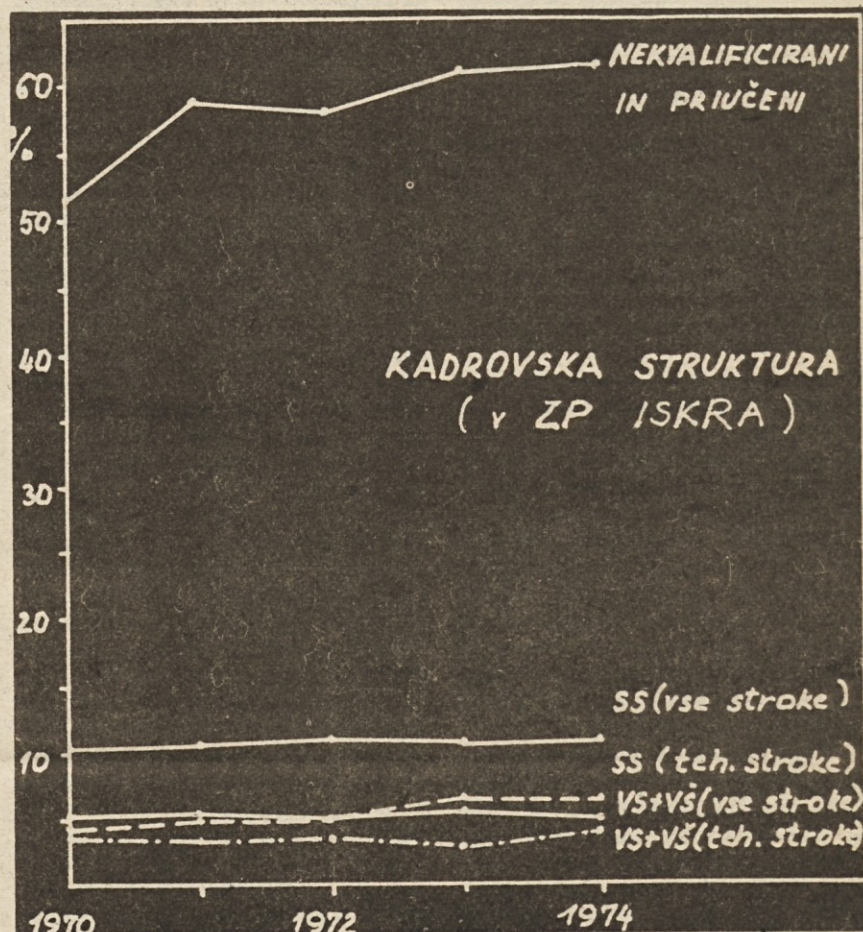
a) premik težišč proizvodnih programov k izdelkom višje stopnje predelave, k modernejši stopnji uporabljenih tehnologij in k zahtevnejšim tržnim segmentom, ki iščejo višjo kvaliteto in zahtevnejše tehnične parametre;

b) pospešeno osvajanje nekaterih ključnih in revolucionarnih tehnologij, ki predstavljajo neke vrste infrastrukture za inoviranje skoraj vseh naših proizvodov, ali komplemente zanje;

c) bistveno večja vlaganja v domačo RR dejavnost, hkrati s selektivnim izborom know-how partnerjev iz tujine za pospešitev premoščanja tehnološkega razkoraka in dopolnjevanje naših lastnih RR prizadevanj;

d) večji poudarek izvozu tehnološkega in systemskega inženiringa, zato večjo veljavo tudi maloserijski in kompleksnejši proizvodnji investicijskih naprav in sistemov.

Za zasledovanje te orientacije bo treba seveda izpeljati na vseh ravneh vrsto ukrepov in akcij, ki se delno že pripravljajo in, ki obetajo določene premike. Ti so: 1. oblikovanje in sprejetje srednjeročnega planskega koncepta s konkretno poudarjenimi inovacijskimi opredelitvami in iz njih

Z visoko in srednjestrogovnim kadrom, torej strukturo rahlo padamo, medtem ko nam delež nekvalificiranih in priučenih počasi raste; imamo jih že skoraj 2/3 zaposlenih. Hkrati ugotavljamo, da je od vseh VS kadrov le kakš 2/3 tehnične stroke, glede na visoko število inženirjev v IC in drugih netehniških mestih pa jih je tehnološko aktivnih morda le kaka polovica. Bolj kot to pa vzbuja skrb dejstvo, da imamo komaj nekaj več tehnikov kot inženirjev, saj vse primerjave z analognimi firmami kažejo na to, da bi razmerje med VS in SS kadrom moralo biti vsaj 1 : 3 do 1 : 4, s čemer bi se seveda bistveno zmanjšal strukturalni delež nižje kvalificiranih.

Ker tehnikov ni, je problem učinkovitega izkoriščenja inženirskega znanja zelo akuten, zato šepata zlasti prenos RR dela in tehnološka priprava proizvodnje. Po optimističnih ocenah potrebujemo – zopet seveda v povprečju – za razvoj 2 do 3 leta, za vpletajo v proizvodnjo pa najmanj še enkrat toliko.

To seveda pomeni, da smo s tehnično-tehnološkimi idejami še kar sodobni, se pa zaradi inovacijske počasnosti že ob proizvodnem startu znajdemo na desnem delu krivulje.

Iz vsega povedanega se seveda vsiljuje zaključek, da se je namreč naše tehnično-tehnološko zaostajanje v preteklem obdobju relativno povečalo ter, da postaja radikalnejši zaokret programske-inovacijske usmeritve eksistenčni imperativ Iskre, kar lahko sicer to zaostajanje kmalu ogrozi njen status kot napredne, tržno in izvozno orientirane organizacije.

PRIHODNJA INOVACIJSKO-TEHNOLOŠKA USMERITEV ISKRE

Če poskušam kratko opredeliti prihodnjo inovacijsko-tehnološko orientacijo Iskre, bi osnovo zanjo lahko označil, z ne prav posrečenim izrazom, kot pospešeno profesionalizacijo proizvodnega programa. Da ne bi tega poenostavljeno razumeli, naj pojasnim, da ta pojem želi simbolizirati zasledovanje naslednjih načel:

izhajajočimi projekti. Ti planski dokumenti, ki bodo samoupravno sprejeti, bodo predstavljali enotno srednjeročno vsebinsko in materialno oblikacijo vseh v Iskri;

2. mobilizacija vseh samoupravnih, družbeno političnih in poslovnih dejavnikov za to, da se vsi v Iskri zavedamo pomembnosti tudi našega programskega-inovacijskega položaja;

3. systemska in praktična rešitev problema združevanja sredstev za RR dejavnost in ključne strateške inovacijske projekte, ki jih moramo pospešeno opredeljevati in pripravljati, od česar je v odločilni meri odvisna tudi uspešna pritegnitev družbenih in bančnih sredstev;

Nadaljnje razčiščenje organizacijskih in dohodkovnih pozicij lastne RR dejavnosti v smislu njene primarne podreditve osnovnemu smotru – raziskavam in razvoju; vzporedno s tem zasnova in poenotenje dolgoročnih aranžmanov z zunanjimi RR institucijami, katerim moramo precizno definirati naloge ter njihove vhodne in izhodne parametre;

5. v povezavi s formalno srednje – in visokošolsko sfero čimprej izdelati na ravni ZP sistem obligatnega internega izobraževanja iz sodobnih tehničnih in sistemskih znanj za vso Iskro ter za to opredeliti potrebna sredstva;

6. čimprej izdelati metodologijo za spremljanje akumulativne uspešnosti izdelkov v izvozu ter njihove tržne življenjske dobe; z ustreznimi pravilniki in poslovniki ponovno urediti obvezne načine in postopke v inovacijskem procesu, kot so zaključek razvoja, tipsko preizkušanje, ugotavljanje proizvodne in tržne zrelosti, zagotovitev notnih načel pri transferu tujega znanja itd.

Izpeljava teh in še nekaterih drugih akcij je daljši proces, pa tudi sama narava inovacijskega dela ne daje, ob še tako intenzivnem pospešku, takojšnjih učinkov. Zaznavne učinke

(Nadaljevanje na 5. strani)

Izboljšani rezultati

V sodobnem industrijsko in tehnološko vse bolj razvitem, pa tudi vse bolj prepletenem svetu igra vedno večjo vlogo vprašanje industrijske lastnine, kar seveda velja tudi za Iskro, še zlasti zaradi njene izvozne usmeritve. Znano je, da dejavnost, ki jo goji in vodi služba za industrijsko lastnino ni še v zadostni meri uveljavljena v vseh TOZD ZP Iskre. Zato smo se želeli pogovoriti o tem pomembnem delu prizadevanj združenega dela z vodjo službe za industrijsko lastnino, Bojanom Pretnarjem. Rad se je odzval našemu vabilu in nam postregel z nekaterimi vzpodbudnimi ugotovitvami.

Kakšna je letošnja bilanca na področju vaše dejavnosti v ZP Iskri?

„Najprej bi spregovoril o inovacijah, ki so dobile svoj odraz v patentiranih 22 novih Iskrinih patentnih prijavi. Sodimo, da je bil rezultat v letu 1970 bolj ali manj slučajne narave, saj je že dve leti zatem to število padlo na komaj 4 patentne prijave. Zadnja leta pa so naša prizadevanja v veliki meri usmerjena na planiranje prijavljanja inovacij za patente. Verjetno z upravičenostjo lahko trdimo, da se uspeh kaže v stalnem porastu števila patentnih prijav, ki ga beležimo v zadnjem času. Sodimo, da je bil dosežen napredek v zavesti in spoznanju naših ljudi o nujnosti patentne zaščite tehničnih inovacij. Vse več razvojniki razmišljajo o patentih. Nismo pa še uspeli ustvariti povsem ustreznih organiziranih verige, predvsem glede zajemanja vseh relevantnih informacij. Prav tako nam manjka zaščitnih vzorcev in modelov, blagovnih znamk in podobnega.“

Ali o podobnih uspehih lahko govorimo na področju licenc?

„Tudi tu se je obrnilo bistveno na bolje. TOZDI nas sedaj vedno pogosteje prosijo za pomoč pri nakupu licenc. Pri tem skušamo s strokovnimi nasveti pomagati TOZD in s tem doseči takšne formulacije v pogodbah o nakupu licenc, s katerimi bo pravno zagotovljeno čim manjše tveganje. Od preciznosti pravnih formulacij v pogodbah je odvisno marsikaj, kar se nam kasneje lahko hudo maščuje. Kot primer dobro sklenjene licenčne pogodbe štejemo pogodbo z American Micro Systems, pri kateri smo dosegli, da so pogajanja ves čas, vse od začetka do konca, potekala z enakopravnim upoštevanjem interesov obeh partnerjev.“

Iz tega se kažejo velike vaše izkušnje na tem področju? Bi bili lahko nekoliko konkretniji?

„Število pogodb o nakupu licenc, ki jih obravnava tudi naša služba, je čedalje večje. Pri tem je pomembno, da ljudje, ki sodelujejo pri oblikovanju pogodbenih formulacij, vseskozi skrbno pazijo na možne prihranke, ki so včasih zgolj zaradi drobnih formalnih popravkov, lahko res veliki. Zavarovanje pred tveganjem bo vsekakor boljše, če bodo pri oblikovanju pogodb sodelovali ljudje, ki zadeven posel dobro poznajo. Zaradi tega pri licenčnih pogodbah sodelujejo različne strokovne službe poleg naše, tudi strokovne službe Iskra Commerce, posebej služba za kooperacije in služba za mednarodne pogodbe. S temi službami zelo dobro sodelujemo, govorimo pa lahko tudi že o določenih uspehih tega.“

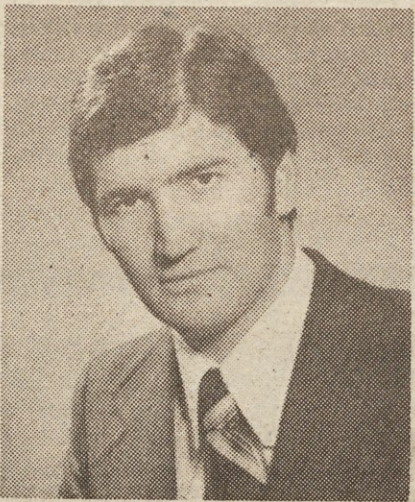
Zelo aktualno je področje množične inventivne dejavnosti. Kakšni so rezultati v letošnjem letu?

„Srečujemo se še s problemi. Ena od pomembnih težav je med drugim tudi ta, da je bil samoupravni sporazum sprejet razmeroma pozno. Orga-

niziran pristop k pospeševanju množične inventivne dejavnosti v temeljnih organizacijah združenega dela ovira pomanjkanje kadrov, to je, referentov za inventivno dejavnost v TOZD. V ta namen smo prosili za pomoč tudi družbenopolitične organizacije v Iskri.

Omeniti pa moramo v tej zvezi zanimivo akcijo v zadnjem času. Izdelali in izdali smo letak, s katerim smo želeli vzpodbuditi množično inventivno dejavnost. Da bi v resnici dobili stik prav z vsakim delavcem Iskre, smo ta letak razdelili med delavce ZP Iskra tako, da ga je vsakdo prejel skupaj z osebnimi dohodki.“

Ali menite, da smo s pregledom teh uspehov zajeli celotno dejavnost vaše službe, ali pa je morda še kaj pomembnega?

Bojan Pretnar.

„Zelo pomembno je tudi področje patentne informatike, o kateri se nisva spregovorila. Za letos smemo trditi, da je potekala normalno, bi rekli po planu. Vendar mislim, da je treba spregovoriti tudi o tehničnih problemih, s katerimi se srečujemo na tem področju in za katere upamo, da jih bomo prihodnje leto uspeli odpraviti. Gre namreč za potrebo po polnejšem sistemu informiranja. Doslej smo v glavnem spremljali le nemške patentne prijave, prihodnje leto pa bomo to razširili. Naša pričakovanja bomo lažje uresničili tudi zato, ker bomo sprejeli še zadnji samoupravni akt o delovanju naše službe, to je sporazum o službi za industrijsko lastnino, ki bo podrobneje urejal to področje.“

Omenjali ste že nekatere probleme. Bi nam spregovorili posebej o tem?

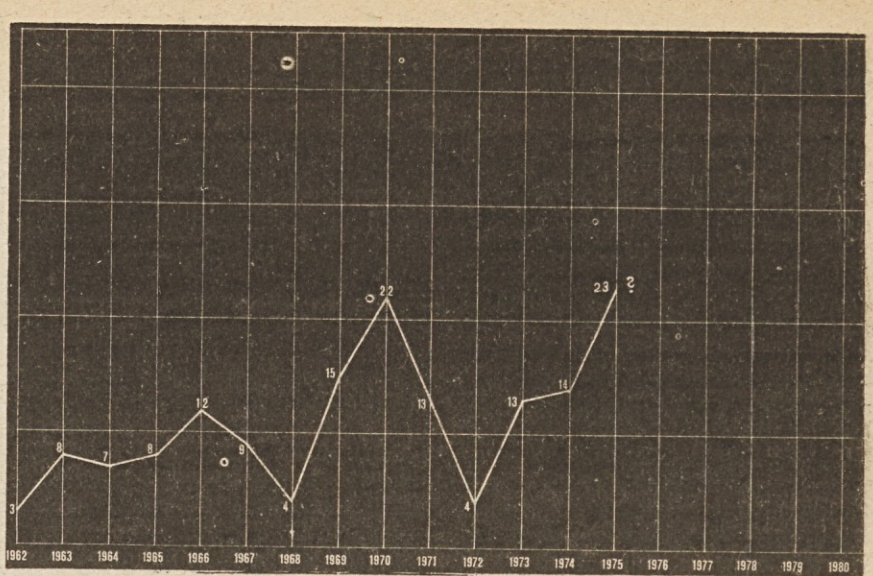
„Kot že rečemo, naš največji problem so kadri. Obseg dela naše službe je vedno večji, ljudi pa je premalo. Za prihodnje leto upamo, da bomo dobili okrepitev. Kronična naša težava pa so delovni prostori. Ze sedaj je prostora premalo, ko pa bodo prišli še novi delavci v naš oddelek, bo problem še večji. Vsekakor bo potrebno na

ustreznih mestih o tem resno spregovoriti.“

Menimo, da je za pospeševanje inovacijske dejavnosti zelo pomembna širša afirmacija službe, ki ima to področje za svojo glavno nalogo v ZP. Verjetno nam o tem lahko poveste kaj pomembnejšega?

„Vsekakor. Pozeli smo nekaj strokovnih priznanj. V jugoslovanskem merilu smo sodelovali pri več akcijah, ki so tekle v okviru leta inovacij. Iskra je bila vedno v prvih vrstah. Sam sem aktivno sodeloval tudi v dveh pomembnejših akcijah z mednarodnim obeleženjem. Prva je bila mednarodna konferenca „Transfer tehnologije in dežele v razvoju“ septembra letos v Beogradu, na kateri sem predložil dva referata. Eden od njih je bil na predlog jugoslovanske delegacije podan tudi na podobni konferenci UNCTAD v Ženevi, pri čemer je osnovna misel referata prišla celo v sklepe konference. Druga akcija pa je bila udeležba na seminarju, ki ga je v okviru leta inovacij organizirala gospodarska zbornica s pomočjo UNIDO; z delovnim naslovom: „Seminar o problemih licenciranja“.

Kot predavatelji so bili na seminar vabljeni štirje svetovni strokovnjaki, med domačimi tremi pa sem sodeloval tudi jaz. V referatu sem opisal naše napore in pristope, dalje organizacijo inovacijske dejavnosti v Iskri ter načela v transferu tehnologije. Referat je vzbudil precejšnjo pozornost; dokaz za to je dvoje povabil, ki sta sledila. Prvo povabilo je za predavanje o Iskrinih izkušnjah na tem področju na letnem kongresu Združenja strokovnjakov za licence Beneluxa, drugo povabilo pa se nanaša na letni kongres ameriškega združenja ekspertov za licence v Ameriki. Take ponudbe, mislim, da je treba šteti kot priznanje Iskri. Iskra je namreč zanimiva zato, ker kot OZD proklamira na takšnih mednarodnih srečanjih politiko enakopravnosti in uresničuje politiko neuvrčenih dežel na področju transfera tehnologije.

Gibanje števila patentnih prijav od l. 1962 do konca 1975.

Tu je znanje lahko kupujemo na dva načina. Zgolj z namenom, da bi uporabili sodobno tehnologijo v proizvodnji, ali pa z namenom, da bi nam z licenco kupljeno znanje predstavljalo startno točko v razvijanju lastne tehnologije na višji ravni.

Katera je bila letos v ZP Iskra najuspešnejša inovacija?

„Na to vprašanje bi težko točno odgovoril. Vsekakor pa lahko govorimo o nadpovprečni uspešnosti teama raziskovalcev v Zmaju, ki je uspel licenčno tehnologijo posodobiti, in kar je posebno pomembno, s tem so se otresli licenčnih spon. Omenjeni team je sploh uspešen. Letos so prijavi tri patente. Tako so na primer licenco, ki so jo imeli, razvili naprej. S tem so omogočili proizvodni postopek na osnovi domačih surovin.“

Vendar pa imamo na tem področju še vrsto težav. Anomalija je na primer to, da imamo v okviru Iskre kar tri keramične industrije; brez dvoma je to posledica premajhnega sodelovanja in premale izmenjave izkušenj, nesistematičnega prenašanja informacij

znotraj Iskre. Ob tem si mnogokrat postavljam tole vprašanje: Ali si vsi tehnologi izmenjujejo izkušnje? Tega ni dovolj. Proizvodnja bi bila lahko dosti cenejša, če bi tehnologi prenašali znanje. K temu bo vsekakor veliko pripomogel samoupravni sporazum o inventivni dejavnosti, ki bo sprejel naslednje leto. Čakamo pa tudi, da bo skupščina sprejela predlog pravilnika, ki bo urejal licenčne pogodbe.“

Kot vidimo, z upravičenostjo lahko ugotavljamo dokaj ugodno bilanco uspehov na področju inovativne dejavnosti v našem združenem podjetju Iskre. To nas vse skupaj vzpodbuja k nadaljnjemu prizadevanju v začrtani smeri posebej, na osnovi pridobljenih dragocenih izkušenj. Prepričani smo, da lahko z optimizmom gledamo v prihodnost našega razvoja. Ob Novem letu čestitamo k doseženim uspehom vsem inovatorjem in izumiteljem kakor tudi organizatorjem inovacijske dejavnosti v naši ZP Iskra in jim želimo v prihodnjem letu še veliko uspešnih prizadevanj.“

Mara Ovsenik

Prodaja EMO letos in v prihodnjem letu

POGOVOR Z DIREKTORJEM MARKETINGA MARJANOM PILIHOM

Direktorja marketinga Industrije EMO Celje smo zaprosili za razgovor o tem, kako je letos bilo s prodajo te naše industrije na domačem in na tujih tržiščih in kakšna so pričakovanja za prihodnje leto.

Kako je letos tekla prodaja izdelkov Industrije EMO na domačem in na tujih tržiščih?

Na domačem trgu je naša prodaja potekala pod močnim vplivom recesije in ob izredno zaostrenih tržnih odnosih, kar še zlasti velja za izdelke za široko rabo, torej za posodo in izdelke TOZD Tobi. Poznala se je naraščajoča domača konkurenca, hkrati pa je padla tudi kupna moč, zato so trgovske organizacije zmanjšale svoje grosistične nakupe. Svoj negativni delež je primaknil tudi uvoz posode.

Precej bolje je potekala domača prodaja izdelkov TOZD Kotli, Radiatorji in Odpreski. V celoti pa bo v l. 1975 na domačem trgu prodano za 750–800 milijonov dinarjev.

Glede prodaje na tujem bodo naši letošnji rezultati več kot zadovoljivi, saj pričakujemo, da bo izvoz kar za 25 % večji od lanskega. Pri izvozu prednjači posoda, emajlirana.

Letos smo se močno preusmerili na izvoz, predvsem na zahodna tržišča in v države v razvoju. V ta namen smo seveda morali vložiti velike napore, a uspehi niso izostali, kljub močni konkurenci in so tudi odraz najtesnejšega sodelovanja med delavci TOZD Posoda in delavci v zunanji trgovini. Le tako smo tuje kupce tudi lahko vsestransko zadovoljili, tako s kakovostjo, asortimentom, vzorci in dobavnimi roki.

Tudi za EMOKONTEJNER lahko rečemo, da je letos dosegel prve vidnejše rezultate v izvozu, a le-te bo treba v prihodnje še povečevati. Pričakujemo, da bo naš letošnji izvoz dosegel doslej največjo vrednost – nad 4.300.000 dolarjev.

Kakšne so težave na področju prodaje na domačih in tujih trgih?

Ceprav po vseh podatkih sodeč, ne bomo dosegli pri domači prodaji začrtanega plana prodaje, pa lahko trdimo, da smo prodali več kot lani kar lahko štejemo glede na težave in krizo na domačem trgu kot določen uspeh. Delno so težave pri prodaji navedene že pri prvem vprašanju, a bi rad dodal še glavne razloge, ki jih navaja jugoslovanska trgovinska mreža, zakaj prodaja izdelkov široke potrošnje v letu 1975 ni tekla tako, kot smo pričakovali.

Glavni vzroki, ki jih trgovina navaja so v pomanjkanju kupne moči prebivalstva, zadolženost družinskih proračunov s krediti za nakup avtomobilov, pohištva, bele tehnike itd., pomanjkanje obratnih sredstev trgovine, ukrepi trgovine za zmanjšanje zaloga, itd., skratka vzroki ležijo v verigi nenormalnih odnosov na tržišču in odtod tudi takšne težave pri plasmanu naših izdelkov.

Pri prodaji na tuje trge je pač velik uspeh predvsem v tem, da smo uspeli 36 % emajlirane posode več plasirati na zunanji trg v letu 1975 kot v lan-

skem letu. To nam tudi narekuje, da bo v bodoče potrebno vložiti še več naporov, da tako dosežene rezultate obdržimo tudi naprej, ter da jih še izboljšamo, a to bo možno le še z boljšo obdelavo in raziskavo novih tržišč.

Cesa ste največ prodali na domačem trgu in v izvozu?

Iz asortimana naših izdelkov, upoštevajoč proizvodnjo vseh TOZD smo po strukturi vrednosti največ prodali doma emajlirane posode, izdelkov iz programa TOZD TOBI, izdelkov toplotne tehnike (kotli, radiatorji), odpreskov, sanitarnih izdelkov in emajlnih frit, na tujih tržiščih pa predvsem emajlirano posodo in te v višini 97 %.

Kakšna je konkurenca pri prodaji izdelkov v vaši branži?

Pri naših izdelkih v široki potrošnji je konkurenca na domačem trgu izredno ostra. Lani je pričela v SR Hrvatski obratovati nova tovarna posoda, ki proizvaja dvojno količino prejšnje stare tovarne. Tudi tovarna v SR Makedoniji je povečala količine tako, da je v tem letu bila ponudba vseh proizvajalcev dosti večja od povpraševanja, kar je seveda razlog za izredno ostro borbo za plasman na trgu.

Tudi glede izdelkov iz programa TOZD TOBI, kot so trajnozareče peči, infra peči, pomivalne omarice, itd. je proizvajalec vedno več tako, da je konkurenčna borba kar najostrejša.

Na zunanjih tržiščih je konkurenca pri plasmanu našega blaga prav tako huda. Na tržiščih, zahodne Evrope vodimo pri emajlirani posodi ostro borbo s proizvajalci iz držav SEV, predvsem s ČSSR, Poljsko in Romunijo, v zadnjem času pa tudi s proizvajalci iz Španije. Konkurenca se je letos s te strani okrepila tudi v državah v razvoju, posebno na tržiščih arabskih držav.

Kakšna so predvidevanja za prihodnje leto?

Po določenih ocenah in analizah pri prodaji doma ne bo nekega bistvenega premika, čeprav bodo ukrepi ekonomske politike usmerjeni k izboljšanju gospodarskega stanja in k stabilizaciji. Kljub vsemu pričakujemo vsaj delno oživiljenje domače prodaje.

Glede izvoza, oz. plasmana na inozemska tržišča pričakujemo vsekakor še izboljšanje, posebno pri prodaji na zahodnoevropska tržišča.

L. D.

Inovacijsko-tehnološki položaj in usmeritev Iskre

(Nadaljevanje s 4. strani)

lahko pričakujemo šele v dobi treh do petih let, medtem pa moramo intenzivirati naš izvoz najbrž predvsem na zaostrevanju kvalitete, poslovne solidnosti in manjših tehnoloških izboljšavah in izpopolnitvah, ki bi lahko izvozno usposobila tudi še druge izdelke, vsaj za nekatera manj zahtevna tržišča.

Rad bi nadalje omenil, da je trenutek za intenzivno inovacijsko usmeritev Iskre, če že ne v materialnem, pa izredno ugoden v političnem smislu. Elektroindustrija in še posebej elektronika sta v republiških srednjeročnih opredelitvah dobili status infrastrukture, posebej pomembne za razvoj vseh področij gospodarske in družbene dejavnosti, pri čemer ji je dana tudi dominantna izvozna vloga.

Jasno jo ocenjujejo kot reprodukcijsko sfero, ki je za Slovenijo posebej primerna, ker ne rabi mnogo energije in surovin, pač pa pamet in delovno kulturo – in oboje naj bi v Iskri tudi imeli.

Čisto na koncu še besedo o vlogi naših inozemskih firm in predstavništva pri tem. Menim, da lahko in morajo odigrati pomembno vlogo pri inovacijsko-tehnološkem osveščanju vseh v Iskri, predvsem tako, da posredujejo aktualne informacije in opozorila o tem, katere novitete konkurence so tržno uspešnejše, s čemer nakazujejo tudi konkretno inovacijsko usmeritev v izvozu. Naše zunanje postojanke moramo pojmovati kot institucije, zadolžene ne le za naš blagovni output, ampak tudi za dragoceni vir najnovejših tehnoloških idej in vzpodbud.

Miloš Kobe

ISKRA – Industrija za avtomatiko LJUBLJANA, Savska c. 3 ZA TOZD INŽENIRINGI

objavlja prosto delovno mesto

KADROVIKA

Področje dela: vodenje vhodnih, premestitvenih in izhodnih intervjujev, strokovno obdelovanje in pripravljane predlogov za organe samoupravljanja. Za to delo želimo pridobiti dinamičnega, samostojnega in iniciativnega sodelavca, ki ima smisel za delo z ljudmi.

Pogoji za zaposlobo so: dokončana višja šola za organizacijo dela s 3-letnimi izkušnjami na kadrovskem področju, z odsluženim vojaškim rokom.

Nastop je mogoč takoj. Na delovnem mestu je predvideno poskusno delo.

Interesenti naj vložijo ponudbe ali se osebno zgledajo v kadrovske službi v osmih dneh po objavi. Kandidate bomo o sklepu obvestili v 10 dneh po sklepu organa.

Novo vodstvo mladih

V kranjski Elektromehaniki so se 12. dec. zbrali predstavniki mladih iz vseh TOZD Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko. Pregledali so delo K ZSMS v l. 1975, razrešili dosedanje individualne izvršilne organe ZSMS ter izvolili nove.

Med razpravo se je jasno pokazala potreba po večjem angažiranju mladih pri razreševanju njihovih družbeno-ekonomskih in socialnih problemov, ker bi hkrati pomenilo tudi večjo aktivnost preostalega članstva. Poseben poudarek je bil v razpravi dan neustreznemu postopku pri določanju osebnih ocen za mlade delavce, ki še nimajo daljšega delovnega staža ter naraščanju stanovanjske problematike v tej DO.

Predstavniki aktivna invalidov Elektromehanike je mlade naprosil za boljše razumevanje in odnos do invalidov, ki je v marsikateri delovni sredini pomanjkljiv. Mladi so tvorno in konstruktivno razpravljali tudi o poteku odločanja na zborih delavcev. Pri tem so opozorili na njihovo premajhno odzivnost zaradi pomanjkljivega ozvočenja, prevelikih skupin za res kvalitetno odločanje, predvsem pa zaradi premajhne usposobljenosti vodij teh zborov. Ti zaradi pomanjkljive obveščenosti o dogajanju v DO pogostokrat dajejo neustrezne odgovore na vprašanja delavcev.

Precej samokritike je letelo tudi na rovaš inventivne in racionalizatorske dejavnosti med mladimi. Osnovni vzrok za to je vsekakor v premajhnem nagrajevanju takih dosežkov. Upajmo, da se bo to stanje v letu 1976, ki bo po mednarodnem sklepu dodatno leto inovacij, izboljšalo v korist večjega števila izumov, patentov in racionalizacij med mladimi.

Glede programov dela za v bodoče pa so se izrekli za planiranje v okviru TOZD, ali krajevne skupnosti, glede na potrebe. Pri tem pa bi morali biti roki točno določeni. Vsekakor pa bo potrebno predvsem urediti medsebojno informiranje mladih!

Na predlog koordinacijskega sveta ZSMS ZP Iskra sta bili nato potrjeni kandidaturi Miloša Pavlica za predsednika in Marine Glavan za sekretarja KS ZSMS ZP Iskra.

V nadaljevanju konference so bila nato podeljena priznanja, pohvale in knjižne nagrade. Poleg posameznikov so dobili priznanja, oz. pohvalo še svet ZK DO Elektromehanike, OO ZSMS Števcu in Lipnica ter dopisništvo glasila „Iskra“ v Kranju.

Ob koncu zasedanja je konferenca sprejela še naslednje sklepe:

SKLEPI KONFERENCE

— Poročila predsednika in obeh sekretarjev so potrjena.

— Individualni izvršilni organi so razrešeni.

— Po javnih volitvah so izvoljeni individualni izvršilni organi: predsednik - konference Brane Smolič, tehnični sekretar Boris Bertonec, organizacijski sekretar za kranjsko

področje Jože Tomazin, organizacijski sekretar za ljubljansko področje Dušan Hren.

— Osebna ocena se oblikuje za leto 1976 na demokratični način s tem, da so pri njenem oblikovanju prisotni vsi člani delovne enote. Osebna ocena naj zajema res le v sporazumu določene faktorje, ne sme pa vsebovati faktorja dolžine delovne dobe, niti ne sme umetno dvigati razreda.

Za leto 1977 naj komisija za DEO skupaj z odborom za družbeni standard prouči, če so sedanji faktorji osebne ocene še zadostni in poiščejo ustreznejšo rešitev.

— Zbori delavcev naj bodo v delovnih enotah ali delavnicah - njihovi vodje pa naj bodo za to delo ustrezno usposobljeni in z gradivom temeljito seznanjeni.

— Odboru za družbeni standard postavljamo vprašanje: „Kakšna je perspektiva samskega doma?“

— Informiranje je potrebno razviti v samih TOZD, poskrbeti moramo, da bodo informacijski tokovi v vseh smereh nepretrgani in permanentni.

Viktorija Budkovič-Rayes

Vtisi s posvetovanja slepih žena

V dneh 20. in 21. decembra je komisija za aktivnost žena Zveze slepih in slabovidnih Slovenije v Simonovem zalivu pri Izoli organizirala tretje zborovanje slepih in slabovidnih žena, na katerem je sodelovalo 59 delegatk. To je bilo hkrati tudi srečanje predstavnic slepih iz Julijske Krajine, Koroške in Hrvaške.

Po pozdravnih nagovorih smo poslušale referat o slepi ženi v svetu, s svetovnega kongresa slepih žena v Beogradu. V njem smo spoznale življenje naših vrstnic iz dežel vsega sveta. Tu je tudi prišel do izraza naš standard, višji od slepih žena v marsikateri deželi.

Drugi referat o slepi ženi v družini in družbi je predstavil naše življenje in delovanje in pokazal povsem enako-pravno in enako uspešno vlogo slepih žena, da celo to, da je marsikatera slepa še uspešnejša v svojih prizadevanjih.

Tretji referat je nosil naslov Slepa gospodinja in kmetica. Iz njega je bilo razvidno, da na področju uveljavljanja slepih kmetic z marsičem ne moremo biti zadovoljni, saj le-te naše vrstnice marsikje nimajo pravega stika s svetom, ali pa so ponekod od svojega kroga celo tudi zapostavljene. Zaradi tega imajo občutek manjvrednosti, kompleksa, zoper katerega se slepi tako krčevito borijo.

Zborovanje slepih žena v Simonovem zalivu je bilo uspešno in razšle smo se v prepričanju in želji, da se bomo na prihodnjem srečanju lahko

Delavski svet TOZD Eelektromotorji o bistvenih problemih

Industrija široke potrošnje je po vsem svetu zlasti letos občutila ostrino recesije. Zato so tudi v Elektromotorjih v Železnikih, kakor nam je povedal predsednik delavskega sveta Maks Gaser, trdo čutili ta pritisk.

Delavski svet Elektromotorjev je vse leto ažurno spremljal vse svetovno in domače dogajanje na tržiščih. Saj je bilo zanje odločilnega pomena, da so se sproti prilagajali prilikam na trgu. Tako so sredi leta rebalansirali letni plan primerno situaciji. Iskali pa so tudi druge možnosti zlasti za daljšo bodočnost v dodatnem proizvodnem programu. Maks pa nam najdenih rešitev ni zaupal, pravi, da so zaenkrat še stroga poslovna tajnost.

Najvažnejši ukrep v izrednih prilikah je bila postavitev odbora za izvedbo stabilizacijskega programa, ki ga je delavski svet sprejel sredi leta. Odbor skrbi za izvedbo stabilizacijskega načrta in sproti poroča Delavskemu svetu o praktičnih rezultatih izvajanja sklepov. Tako so na zadnji seji DS zvedeli, da so zaloge reproductivnega materiala znatno znižali, še bolj pa je bila vesela novica, da so se zaloge gotovih izdelkov zmanjšale. Torej pritisk recesije le počasi popušča.

Delavski svet je tudi preko strokovnih služb iskal izhod v še povečanem izvozu - že zdaj izvažajo nad polovico proizvodnje. Rešitve so našli v novih kupcih na inozemskem tržišču, zlasti precej pričakujejo prihodnje leto od novih sesalnih enot, ki jih bodo proizvajali za doma in za izvoz.

Tudi nekaj nujnih investicij je bilo za novo strojno opremo za dodatni proizvodni program v prihodnjem letu. Še več naprav pa so projektirali in izdelali v lastno orodjarno in remontnem oddelku. Tako pripravljeni stopajo v novo poslovno leto 1976, vse razpoložljive proizvodne kapacitete imajo zasedene in s precej upanja na še večje izboljšanje razmer na tržišču gredo s korajžo v leto 1976.

Poslovno leto bodo kljub težavam še kar dobro zaključili s pozitivnim finančnim učinkom in nekaj ostanka dohodka.

V prihodnjem letu pa bo v tovarni treba posvetiti še veliko prizadevanj za kvaliteto proizvodnje. Saj je recesija pokazala, da na tržišču uspejo le najkvalitetnejši izdelki in najcenejši. Zato nalog za racionalizacije, avtomatizacije in iskanje notranjih rezerv ne bo zmanjkalo.

Tudi odbori Delavskega sveta so živahno delali vse leto. Tako je Odbor za družbeni standard uredil stanovanjsko vprašanje preko dvajsetim delavcem: desetim iz solidarnostnega sklada, devetim s pomočjo pri nakupu etažnih stanovanj in s posojili individualnim graditeljem.

Isti odbor tudi pripravlja preureditev menze, načrti so pripravljeni in upajo da bodo v letu 1976 že malicali v novih prostorih.

Odbor za osebne dohodke je letos dvignil osebne prejemke za 7 %, kar so vsi navdušeno pozdravili.

Odbor za kadre pa se je predvsem posvetil intenzivnemu zaposlovanju in pazil, da so prihajali v tovarno le strokovnjaki in najnujnejši delavci.

KF

Maks Gaser - predsednik DS TOZD Elektromotorji.

pohvalile z novimi uspehi našega dela in prizadevanj, da bi z voljo in neuklonljivo vztrajnostjo še naprej premagovale zlo naše slepote.

Jelka Novakovič

Posnetek nam kaže udeležence uspelega strokovnega seminarja iz zaščitne tehnike, ki so ga sredi prejšnjega meseca organizirali strokovnjaki iz Industrije za avtomatiko na Bledu za strokovnjake iz elektrogospodarskih podjetij Jugoslavije.

Trebušni ples in mošeja v puščavi

Tunis. Torej vsekakor trebušni ples, mošeje, rose in palme, da o števcih niti ne govorimo. In vendar je Tunis tudi dežela, v katero Iskra izvaža za 360.000 dolarjev. Morda bo to zdaj zrasla tudi Iskrina tovara? Iskra je bila letos vsekakor vabljen na natečaj za najboljši projekt, baje prav zaradi dobrega sodelovanja, ki ga je doslej s Tunizijo izkazala. Pa vendar prepustimo to prihodnjemu letu, tokrat pa se omejimo samo na našo turistično pot. Sredi mošeje v Keiruanu, svetem mestu Tunizije, sem zagledala široko odprta vrata in radovedno sem vstopila. V polmraku notranjštine sem uzrla kopicu moških, ki so kleče pritiskali čelo na tlak in nekaj zebirali. V hipu je završalo in eden med njimi, še napol z glavo na tleh, je zavrtel z očmi, me prebodel s pogledom in hkrati jel sipati iz sebe pravcati vodomet razkatenih besed. Ko so mi še z rokami začeli mahati, sem razumela, da sem kot ženska nepoklicano vstopila v svetišče in oskrunila njihovo molitev Alahu. Brž sem se umaknila spet nazaj k našemu avtobusu in skupini turistov, ki jih je večša reklama uspela za

nekaj dni potegniti iz ljubljanske megle v tunizijsko sonce.

Tunizija je tudi res vabljiva turistična dežela, ki je Evropi še dovolj blizu, obenem pa je tudi že dovolj eksotična in onstran morja; dežela, ki nosi kulture pečate mnogih narodov in ki vsaj v pogledu gostinskih uslug ni še predraga. Vsekakor je bil naš aranžman cenejši, kot pa bi sicer stala iz Jugoslavije do Tunizije samo letalska vožnja. Tudi časopisi iz Pariza so oglaševali: „8 dni v Tunizijo z vožnjo vred ni dražje kot normalno življenje v osmih dneh doma - brez vozovnice.“

Pod letalom, ki je pristajalo, se je lesketal zaliv Gabesa, z malimi, pisano pobarvanimi čolniki ob bregu; oba gorska grebena Atlasa pa sta se prav v tem vozlišču zlivala v eno samo razgibano, plodno gričevje, med katero so se tu in tam zajedle sive peščine in pogreznjene doline z razpokano zemljo. Sama prestolnica Tunis, med okrasnimi jezerci in presihajočimi močvirji z dolgimi evropskimi alejami in staro arabsko kazbo v terasah, je že od daleč napovedovala mesto, ki poizkuša ohranjati lesk tisoč in ene noči vsaj v miniaturi izvedbi. Toda žal smo pozneje spoznali, da Tunis ni več niti tipično arabsko mesto, niti ne evropsko mesto.

Vpitje nosačev in vsakovrstnih kramarjev v belih burnusih z rdečo čepico na glavi nas je sprejelo že pri izkrcavanju oziroma stopanju v avto-

bus. Vsi so nekaj hiteli dopovedovati in moledujoč stegovali roke; drug drugemu so hodili po prstih in sproti odpirali vse šibkeje med seboj, zlasti dva možaka na bergljah. Nekateri so nas popadli kar za rokav in nam v bližnjem souku začeli tudi konkretno ponujati predmete iz trgovin, v katerih so širokobradi lastniki modro in skrivnostno ves čas sesljali po cevki svojo vodno pipo. „Po koliko je meter?“, sem kar tako vprašala za ceno res lepe živozelene svile. Pa je bilo kar

petkrat dražje, kot so normalne slovenske cene!

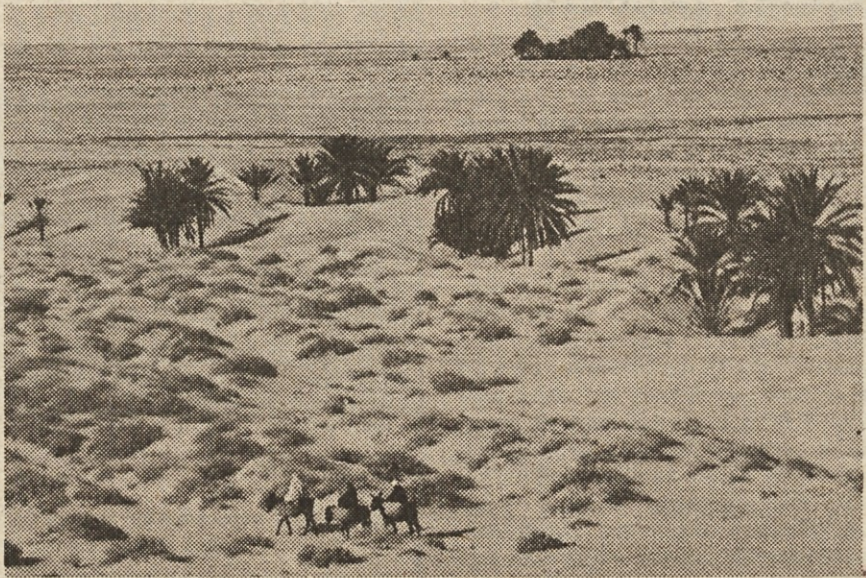
K sreči je bil hotel lep, snažen in sodobno urejen. Nastanili so nas v visoki stolpnici hotela Evropa in kot je bilo tu vse v brezhibnem redu - razen na primer ure jutranjega bujenja - se nam je spet kar malce potožilo, ko smo se - namesto v orientalskem vzdušju - celo tu, v Afriki, znašli v evropskem okolju! „Da se boste bolje počutili!“, je še in še govoril portir, ki je delil ključ, obenem pa že z odprt

roko za napitnino povpraševal, kdo „od gospodov si želi za zvečer naslov lokala, kjer plešejo res pravi trebušni ples“. Seveda, ko smo še ženske iz naše skupine stopile v dvigalo, ni manjkalo tudi komercialnih pogledov črnolasih mladeničev, ki so sloneli v hotelski veži in čakali na zaslužek, tako kot kričavi čistilci čevljev pred vrati.

„Velik je Alah in Mohamed je njegov edini prerok“, je zaokrožil spev mujezin s sosednjega minareta, medtem ko so po ulici besno trobili rdečebeli taksiji in ko je povorka sindikalnih manifestantov s transparenti zahtevala zvišanje mezd in odstop toliko let trdnega in modrega predsednika v beli, evropsko krojeni obleki, Habiba Burgibe.

Vsa v belem se je svetila v soncu rezidenca predsednika Burgibe, s črno belo okrašenimi mavrskimi loki, z arkadami in vodometom v cvetočem parku.

Nasprotno pa so bili nekateri predeli mesta polni revščine. V barakah, ki so jih za silo zbili iz desk, pločevine, papirja, so se gnetli številni otroci. Na trgu so v sodovih mečkali tretjerazredne dateljne in jih prodajali kot sladko, redilno gmoto z umazanimi rokami. Muhe, ki so se pasle v rojih, so s popečene jagnjetine brenčale na prodajalce prekrasnih orientalskih preprog, ki so razgnili svoje bogatstvo ob robu prostranega trga z vrsto vladnih poslopj. Pred vsakim vhodom v ministrstvo je sedel debelešen, v temnomodro uniformo oblečen Čauš, paznik, in odganjal stranke

V peščeni puščavi je bilo samo nekaj bujnih palm, ki so srkale vodo nekje globoko v zemlji. Trije osamljeni jezdecji so predstavljali vso civilizacijo. Toda čas nezadržno drvi s svojim napredkom tudi tu. Po množičnem uvozu Iskrinih števecv govorijo celo o tem, da bodo v tej deželi postavili tudi novo tovarno z emblemom peterokrake Iskre.

Glavni problem — prodaja izdelkov

Konec oktobra smo v našem tedniku objavili pogovor z glavnim direktorjem Industrije EMO Mirom Jančigajem. V njem je orisal letošnje poslovanje posameznih temeljnih organizacij in seveda tudi celotne industrije ter nakazal poslovno usmeritev EMO v letu 1976. Intervju smo objavili v času, ko so že bili znani rezultati 9-mesečnega poslovanja EMO. Te rezultate bi seveda lahko objavili že takrat, ker pa je o njih že spregovoril direktor Jančigaj, smo jih „prihranili“ za zdaj. Menimo, da so še vedno aktualni, ker se v zadnjih treh mesecih položaj ni kaj bistveno spremenil.

Morda najprej nekaj števil. Industrija EMO je v obdobju januar-september poslovala z izgubo, ki je znašala skoraj natanko 6 milijonov dinarjev. Celotni dohodek v višini nekaj manj kot 630 milijonov dinarjev je bil v primerjavi z istim obdobjem lani višji za 31 %, dosežena eksterna realizacija pa za 6 %. Razlika med celotnim dohodkom in realizacijo je nastala zaradi interne realizacije, ki lani v celotnem dohodku ni bila zajeta.

Zaradi številnih težav, ki so se pojavljale v prvem polletju, so nekoliko spremenili gospodarski načrt za leto 1975, vendar tudi takšnega popravljenege načrta ni bilo mogoče doseči, predvsem zaradi nizke realizacije gotovih izdelkov.

Prisiljeni so bili zmanjšati proizvodnjo frit, posode in kaminov, zaradi prepovedi uvoza določenih surovin pa so morali v TOZD Kruševac celo za nekaj dni ustaviti proizvodnjo. Z izgubo je delala tudi TOZD Radiatorji, v kateri so morali ukiniti eno izmeno v oddelku za proizvodnjo Emotern radiatorjev.

Po vrednosti so plan proizvodnje v celotni industriji dosegli v višini 93 %, po količini pa le 81 %. V primerjavi z lanskim letom se je vrednost proizvodnje povečala za 13 %, to povečanje pa gre skoraj izključno na račun višjih cen, ki so jih dosegli v zadnjem četrtletju leta 1974.

Seveda je na zmanjšanje proizvodnje izredno vplivala zmanjšana prodaja na domačem tržišču. Ob tem naj omenimo, da so prodajni načrt dosegle le tri temeljne organizacije: Odpreski, Orodjarna in Elektronski računski center, pri drugih se je položaj v tretjem, pa tudi zadnjem četrtletju nekoliko izboljšal, vendar je bil še vedno kritičen.

Kot smo že večkrat zapisali, so velike zaloge eden hujših problemov celjskega kolektiva. V tretjem in predvsem četrtem kvartalu so te zaloge nekoliko upadle, kar pa ne gre izključno le na račun boljše prodaje,

ampak tudi nižje proizvodnje.

Medtem ko jim prodaja na domačem tržišču ne gre tako od rok kot bi želeli, pa so na področju izvoza naredili velik korak naprej: izvozili so kar za 25 % več kot v prvih devetih mesecih leta 1974. Izvažajo največ emajlirano posodo največji kupci pa so Italija, ZR Nemčija, Velika Britanija, Francija, Libanon in Danska. Skupno so v prvih devetih mesecih izvozili za več kot poltretji milijon dolarjev izdelkov. Glede izvoza v EMO poudarjajo, da so cene na svetovnem tržišču sorazmerno nizke, konkurenca pa je izredno huda, zato bodo morali vložiti velike napore, če želijo uspeti.

Skoraj vse temeljne organizacije v EMO so v precejšnji meri vezane na uvoz reprodukcijskih materialov, predvsem pločevine, lakov in nekaterih kemikalij. V obdobju januar-september je bil uvoz skoraj dvakrat večji od izvoza in je dosegel skoraj

IZPOLNJEVANJE PROIZVODNEGA PLANA PO TOZD — I-IX/1975

TOZD	I-IX/75	Proizvodnja načrt	I-IX/75 I-IX/74
Frite	32.254,000	91	118
Posoda	301.817,000	98	115
Kotli	24.686,000	105	133
Radiatorji	51.924,000	95	102
Odpreski	43.050,000	95	166
Bistrica	78.861,000	74	80
Kruševac	16.621,000	67	90
Orodjarna	15.089,000	105	172
Skupne službe vzdrževanje	50.863,000	110	152
SKUPAJ:	615.820,000	93	113

ZBIRAMO FOTOGRAFIJE IZ ZGODOVINE ELEKTROMEHIKE!

Prihodnje leto bo Iskra — Elektromehanika praznovala 30-letnico ustanovitve. Kulturno umetniške skupine, ki delujejo v okviru sindikalne organizacije, bodo ob tem jubileju pripravile vrsto prireditev, nastopov in razstav.

Foto—kino sekcija „Iskra“ namerava postaviti razstavo fotografij, s katero želi članom kolektiva in ostalim občanom prikazati razvoj Elektromehanike ter življenje in delo v njej.

Prav gotovo imate člani kolektiva in njihovi svojci doma shranjenih veliko fotografij od „Jugočeške“ do danes, ki bi popestrile razstavo. Vodstvo sekcije vas prosi, da jih odstopite pripravljalnemu odboru v preslikavo, nakar vam bodo vrnjene. Še bolj pa bomo veseli, če jih boste odstopili sekciji, ki ima v ta namen organiziran arhiv zgodovinskega gradiva. Veseli bomo tudi negativov, iz katerih bi bilo še mogoče izdelati kvalitetno reprodukcijo.

Prosimo vas, da gradivo pošljete na naš naslov, ali pa nam pišite, kje stanujete. Oglasili se bomo pri vas in se o vašem sodelovanju natančneje dogovorili.

Naš naslov: Foto—kino sekcija „Iskra“ — Kranj, Savska loka 1, 64000 — Kranj (v roke tov. Božu Malovrhu)

Vodstvo Foto—kino sekcije „Iskra“ Kranj

4.400.000 dolarjev. EMO uvozi največ iz ZR Nemčije. Kljub takšnim visokim številkam je razveseljivo, da več kot 70 % repromaterialov kupijo pri domačih dobaviteljih.

V prvih devetih mesecih je bilo v TOZD EMO zaposlenih poprečno okoli 3500 delavk in delavcev. To je precej pod planom, ker je fluktacija v TOZD Posoda, precej visoka, zaradi zalog pa so, kot že rečeno, morali ukiniti eno izmeno v TOZD Radiatorji.

Poprečni osebni dohodek na zaposlenega je znašal v prvem devetmesečju 2.838 dinarjev in je bil za 21 % višji kot v istem obdobju lani.

Vsi ti omenjeni podatki veljajo za celoten EMO brez TOZD Emo Kontejner, ki je šele v ustanavljanju. V tej enoti je zaposlenih okoli 270 delavk in delavcev, razdeljena pa je na obrat pocinkovalnica in obrat kontejnerji.

Od januarja do konec septembra so izdelali 598 kontejnerjev in vse tudi prodali. Proizvodnja je trenutno zaradi majhne zmogljivosti še vedno nerentabilna.

LD

Tečaj za receptorje

Ko pride potnik na mejo, se sreča najprej z obmejnimi organi in po njih si ustvarja prvo sodbo o novi državi, upravičeno ali neupravičeno. Poslovna stavba Iskre na Trgu revolucije v Ljubljani je najvišje poslopje v Ljubljani in je upravni sedež največjega slovenskega delovnega kolektiva. Če ima torej Iskra novo hišo, sodobno proizvodnjo, je že kar nujno, da so tudi njene službe sodobno organizirane in kvalitetne.

V našem primeru gre za receptorško, vratarsko in čuvajsko službo v novi stolpnici. Trenutno delo še ne more potekati v predvidenih okvirih, saj prizidek še ni zgrajen. Ko bo narejena vhodna hala, bodo skozi njo prihajali v hišo zunanji gostje domači ljudje pa bodo prihajali v službo še vedno skozi stranski vhod v prvi kletni etaži. Sprejemanje obiskovalcev bo torej potekalo v vhodni avli in to bo prava recepcija, po nadstropjih pa so že etažni receptorji, za opravljanje ostalih funkcij pa bodo vratarji in čuvaji.

Vodstvo delovne skupnosti Poslovnih stavb se zaveda, da je treba ljudem v recepcijski službi pomagati pri uvajanju v delo in jih usposobiti v polni meri za opravljanje dolžnosti. Treba jim je dati potrebno dodatno funkcionalno znanje, da bo delo potekalo čim bolj gladko ter v zadovoljstvo prihajajočih gostov kot celotne Iskre. Zato je organiziralo za mlado receptorško ekipo poseben seminar z izbranimi temami iz poslovanja s strankami in psihologije, v skupnem številu 10 ur, ali pet krat po dve uri popoldne. Naš sodelavec iz Iskre Commerce, sektor Marketing, prof. Mirko Hrovat, je pripravil učni program in izvedel ta seminar.

Če bi vprašali kogar koli od nas, kakšen naj bo receptor, bi verjetno ustrelil kot iz topa: prijazen, ljubezniv, potrpežljiv, pozoren itd. Dodali bi seveda lahko še ustrežljivost, taktičnost, informiranost, negovano zunanost, brezhibno obnašanje in še kaj.

Ta seznam je seveda znan tudi vsakemu receptorju, gre bolj za to, da bi jim take lastnosti prešle v kri in meso, postale vsakodnevnna praksa in sestavni del sprejema, ki naj bo res kulturnen po vsebini in obliki.

Za širši profil receptorja pa je vendar to šele podlaga, na katero je treba zgraditi še nekatera dodatna, funkcionalna znanja. Na zadnje sodi sem tudi poznavanje človeka, nekakšna psihologija za vsakdanjo rabo. Če bi imel receptor opravka z blagom, bi se imenoval sprejemalec in kadar sprejemalec sprejema ljudi, se imenuje receptor. In ker ima skoro izključno opravka z ljudmi, mora tem bolj poznati svoj „predmet poslovanja“. Ne moremo od njega zahtevati, da bi postal pravi psiholog, poleg tega je stik z gostom omejen le na nekaj sekund. Dobro pa je, če se nauči razvozlati kake značilnejše prepoznavne znake na človeku, na njegovem

nastopu, obnašanju, zunanosti ipd. da bi lahko potekel sprejem v čim večje obojestransko zadovoljstvo.

Delo receptorja pač ni enostavno in je tudi odgovorno v več smereh. Čim več mora vedeti in čim manj „vedeti“, po drugi strani pa je tako delo tudi vse prej kot enolično.

Današnji receptor bi moral biti v profilu srednje izobrazbe, in zato je tem bolj umestno, da se omogočijo sedanemu kadru v receptorski, vratarski in čuvajski službi poslovnih stavb Iskre potrebna teoretična znanja in da se tako v čim večji meri usposobi za opravljanje svojih odgovornih naporov.

Na tečaj je hodilo skoro 20 sodelavcev receptorske službe. Z zanimanjem so posegali s svojimi mnenji v obravnavo posameznih primerov iz prakse. Na koncu pa je bila še majhna preizkušnja znanja.

Za receptorje še ni posebne šole, zato je ISKRA Poslovne stavbe ravnala prav, da je svojim ljudem pripravila vsaj seminar, kjer so lahko pridobili nekaj funkcionalnih znanj, kar jim bo z vedno večjo prakso, ki jo nudi vsakodnevnno delo, omogočalo, da bodo zaupane dolžnosti čim boljše opravljali.

GORENJSKA DOBRO OPRAVILA NALOGO

Gorenjski delovni ljudje so dobro opravili svojo solidarnostno nalogo, ki so si jo zadali ob zbiranju pomoči za porušeno Kozjansko. Že prve akcije, ki je potekala lansko poletje, so se lotili zelo resno in zbrali 8,8 milijona dinarjev. V drugem krogu zbiranja pomoči, približno pred letom dni, pa je bilo zbranih 9,5 milijona dinarjev. Z zbranim denarjem je Gorenjska zgradila drugo fazo osnovne šole v Šmarju pri Jelsah in posebno osnovno šolo. Vrednost del je znašala 17 milijonov dinarjev.

Na zadnji seji gorenjskega koordinacijskega odbora za zbiranje pomoči, so menili, da je Gorenjska svojo nalogo dobro opravila. V primerjavi z drugimi deli Slovenije je bil še posebej uspešen drugi krog zbiranja prispevkov. Veliko pohval so dobili tudi gorenjski gradbeni delavci in strokovnjaki za hitro in dobro organizirano delo pri opravljanju porušeni domov. Pri teh delih gradbena podjetja niso imela nobenega zasluga in so zaračunavala le dejanske stroške.

Na seji so tudi sprejeli sklep o ukinitvi žiro računa gorenjskega koordinacijskega odbora za pomoč Kozjanskemu. Na žiro računu je bilo še približno 130.000 din. 100.000 dinarjev so nakazali gradbenemu podjetju, ki je gradilo šolo v Šmarju pri Jelsah za dobetoniranje temeljev v telovadnici, ostanek pa so nakazali republiškem štabu za pomoč Kozjanskemu.

počobno kot preprogar nadležne muhe.

Sicer pa je treba tudi povedati, da znajo biti Tunizijci odlični kuharji in zelo uglašeni natakariji. Zvečer in naslednje dni so nam postregli v restavraciji na okusno pripravljeno mizi, največ meso na žaru in njihovo domačo jed kuskus, to je nekak močno začinen masten džuvež s surovimi jajci, ki seveda zahteva tudi precej pijače. Hladen „rose“ so Tunizijci očitno prevzeli po francoski kuhinji.

Za turistične hotele so nasploh podjetno poskrbeli. V Tunisu in drugih mestih, zlasti Hammamet, smo si lahko ogledali povsem nove hotele v zanimivem slogu. Njihovi arhitekti so posrečeno spojili tradicionalni severnoafriški slog belih oblastnih stavb z zahtevami sodobnih razvajenih mednarodnih turistov, ki — zlasti poleti — želijo najti v hotelu predvsem hladno senco. Zlasti ekonomiste, ki so se udeležili našega strokovnega izleta pod tunizijsko sonce, je zvečer v baru pritegnila z zlatimi tolarji bogato okrašena tunizijska plesalka, ki kljub vse bolj divjemu potresanju telesa v trebušnem plesu ni zvrnila svojega vrča z glave ter tako dokazala izjemen primer stabilizacije.

V lokalu, kjer so pozno v noč — po barskem programu — nabijali plesno glasbo smo naleteli tudi na nekaj domačih tunizijskih funkcionarjev in tujih poslovnih partnerjev. Prvi so nenadoma začeli razlagati, kakšno vlogo je pri tem boju za neodvisnost

dežele in njeno današnjo utrditev, igrala osrednja stranka Neodestur; drugi pa so se zapletli v pomenek o današnji stabilnosti tunizijske valute, tunizijskega dinarja, in gospodarstva zaradi česar so zlasti zahodnoevropske ekonomske firme začele vlagati svoj Severni Afriki nemenjeni kapital — predvsem v tunizijska podjetja. „Po eni strani gre za majhno deželo s pomembnim strateškim položajem in politično stabilnostjo, pa tudi za zaledje arabske nafte in ceneno delovno silo, po drugi strani pa za nizke carinske tarife in odprtost napram EGS“. Tunizijci so že dojeli, da si

sedanja vlada zelo prizadeva za ljudsko izobrazbo; od šest milijonov prebivalcev jih je 45 % še vedno nepismenih, zato znaša delež za izobraževanje v državnem proračunu tudi do 40 %. „Tunizija je žal še vedno pretežno agrarna dežela, a trudimo se, da bi razvili mehanizacijo kmetijstva in še posebej novo industrijo.“

Ko smo se vozili skozi pokrajino, smo onstran predmestnih skladišč in delavnic naleteli predvsem na prostrane ravnine z oljčnimi nasadi. „Prav pri gojenju oljk smo uvedli tudi prve združne in samoupravne oblike“, so se pohvalili.

Na tunizijskem jugu še vedno živijo Nomadi. Z dvema košarama na obeh straneh izsušenega osla se je podala črnobleda Arabka na obisk k drugemu šotarišču, nekaj sto kilometrov daleč.

Na tunizijski plaži smo srečali karavano kamel. Poslej služijo le še turistom za kratek jahalni izlet.

Mimo traktorjev se je izpod košatih palm prizibala na cesto termorjavkasta kamela, ki je še vedno glavni ljudski prevoznik v Tuniziji.

„Malouf“ vesele ljudske pesmi je ob brenkanju na majhno tunizijsko kitaro ob skodelici črne kave nival yeseļjaški domači pevec z rdečim fesom. Divje je udarjal ritem črnski bobnar na napeto kožo orjaškega bobna. Je bila kriva vročina na soncu, je bil kriv ritem, da so ljudje od blizu in daleč začeli v ritmu poskakovati? Samo nekaj udarcev je zadostovalo in že se je mlad fant sredi ceste skoraj

drgetajoče začel zvijati in poplesovati celo brez para.

Koliko civilizacij je sleherni med njimi nosil v sebi! Feničani, Kartazani, Rimljani, Berberi, Bizantinci, Turki, Arabci, Francozi, in drugi so šli preko lepe in vabljive tunizijske dežele. Ko smo obiskali nekaj priznanih muzejev v Tunisu, smo lahko zelo nazorno videli, v kolikernih slojih je

Dober servis pogoj za dobro prodajo

V Mariboru imamo lepo prodajalno, v nove prostore pa se je pred dnevi preselil tudi servis. Najhujši problem so kadri. Iskrine TOZD bi se morale bolj zavedati pomena dobrega servisiranja.

Podobno kot otrok, ki se razveseli lepe nove igračke, sem bil izredno prijetno presenečen, ko mi je prijazen Mariborčan pokazal Iskrino prodajalno na Partizanski cesti 11 v Mariboru. Prodajalna je gotovo med najlepšimi v štajerski metropoli, njena prednost pa je tudi v tem, da je v strogem središču mesta.

Drug takšen vtis, ki sem ga dobil, pa je ta, da so bili tudi v mariborski filiali presenečeni zaradi mojega obiska, kajti le redko jih obišče kdo iz Iskre. Kot so mi rekli, se zato počutijo bolj na stranskem tiru, kljub temu pa sem med poznejšimi pogovori ugotovil, da imamo tudi v Mariboru ljudi, ki imajo radi Iskra, ljudi, ki so pravi Iskraši.

15 LET DELA

Iskra je odprla svojo trgovino v Mariboru pred petnajstimi leti, že pet let pozneje pa je ta prodajalna prerasla v predstavništvo, ki vključuje veleprodajo, trgovino in servis. Za tisto obdobje je bilo značilno in zanimivo to, da je bil najhujši problem, če ga smem tako imenovati, v tem, da se je predstavništvo hitreje širilo kot so predvidevali. To je zahtevalo neprestano vlaganja v prostore ter iskanje novih kadrov.

V teh petnajstih letih kakšnih večjih problemov in pretresov, ki bi morebiti pokazali na krizno stanje v mariborski filiali, ni bilo. Večji problem, s katerim pa se še vedno srečujejo, je le pomanjkanje kadrov, ta problem pa nastaja zaradi velike fluktuacije. Le-ta se pojavlja predvsem v prodajalni zaradi deljenega delovnega časa, nekoliko pa tudi v veleprodaji. Edino rešitev vidijo v tem, da bi bila trgovina odprta neprekinjeno, saj je sedanjí deljeni delovni čas od 7. do

12. ure in od 16. do 18.30 ure neugoden za prodajalce. V službi preživijo namreč domala ves dan. Če bodo uvedli NON-STOP, bodo formirali tudi dve izmeni, ki bi se potem menjavali dopoldne in popoldne.

HITER NAPREDEK

Kot že rečeno, se je obseg dejavnosti mariborske filiale hitro povečeval, zelena luč za takšno predstavništvo, kakršno je danes, pa se je pokazala leta 1971, ko so jim odobrili sredstva za obnovo prodajalne.

Adaptacija trgovine je bila vsekar nujna, saj so bili dosedanjí prostori estetsko povsem nemogoči in neprimerni. Že celo sami kupci so se spraševali, kako je mogoče, da ima Iskra v Mariboru tako skromno trgovino.

Adaptacija je potekala v dveh etapah. Najprej je prišlo na vrsto prvo nadstropje, kjer so imeli do takrat servis in predstavništvo. Prodajni prostori v pritličju so postali namreč preutesnjeni, zato so se odločili, da jih bodo razširili tudi na prvo nadstropje. To jim je izredno dobro uspelo tako iz funkcionalnega kot estetskega vidika, seveda pa sta morala servis in predstavništvo odstopiti trgovini svoje prostore.

Servis so preselili v neko zasebno stanovanje, v ulici Heroja Tomšiča, ki so ga vzeli v najem, za prostore predstavništva pa so kupili stanovanje v istem nadstropju kot je prodajalna. To prvo etapo preurejanja so končali junija leta 1972.

Pri drugi etapi pa se je zaradi pomanjkanja denarja nekoliko zataknilo. Dela pri preurejanju pritličnih prodajnih prostorov in sploh zunanje videza trgovine so se začela šele decembra leta 1973. Ta dela so bila iz

Izložba Iskrine prodajalne v Mariboru.

statičnega vidika zelo zahtevna in zato tudi draga, ker je bilo treba zaradi preureditve okrepiti temelje in nosilne stebre večnadstropnega poslopja. Obnovljeno prodajalno so dokončno odprli septembra leta 1974.

NOVI SERVISNI PROSTORI

Servis se je, kot že rečeno, ob začetku teh del preselil v že takrat preutesnjene prostore, v katerih je „vedril“ do pred nedavnim, točneje do srede. 24. decembra letos, ko so se dokončno preselili v preurejene prostore na Koroški cesti 5. V teh prostorih, ki so spet bolj začasni, imajo okoli 280 kvadratnih metrov delovnih površin, kar je trikrat več kot doslej.

V teh novih, ali bolje rečeno preurejenih prostorih, bodo lahko precej povečali servisno dejavnost. Doslej so servisirali le televizorje, radijske sprejemnike in gramofone ter vzdrževali telefonske centrale, odslej naprej pa nameravajo razširiti delovni program na domala vse Iskrine izdelke.

Tako se je končno le uresničila dolgoletna želja zaposlenih v mariborski filiali, ki jim je bilo nemalokrat prav nerodno zaradi pogojev v katerih je delal njihov servis. Doslej so bili lahko upravičeno ponosni na prodajne storitve in na videz trgovine, odslej naprej pa jim ne bo treba zardevati, ko jim bo kdo omenil servis.

„Smatram, da je servis eden glavnih adutov za dobro prodajo,“ poudarja direktor mariborske filiale Ernest Burja, na vprašanje, kdo naj bi prvenstveno skrbel za normalno servisiranje, pa je odgovoril: „Gotovo so to proizvodne TOZD, ki bi se morale bolj zavedati pomembnosti dobrega servisiranja njihovih izdelkov. Prav servis je tista vez med kupcem in proizvajalcem, urejen servis pa je najpomembnejša reklama sleherne delovne organizacije. Ob tem naj še poudarim, da

prav prodajalna in servis oblikujeta in vplivata na odnos kupca do celotne firme.“

Ne smemo tudi pozabiti, da je mariborski servis zadolžen za servisiranje Iskrinih izdelkov na območju celotne Štajerske, zaradi obilice dela in donedavne utesnenosti pa smo imeli v Mariboru in v drugih mestih tudi več pogodbenih servisov. Poleg Maribora imamo takšne pogodbene servise še v Murski Soboti, Celju, Ravnah na Koroškem, Slovenskih Konjicah, Ljutomeru, Lendavi, Slovenski Bistrici in Lenartu.

DOKAJ UGODNA PRODAJA

Leta 1974 so v Iskrini trgovini v

Mariboru prodali za okoli 2 milijona 600 tisoč dinarjev izdelkov, letos pa predvidevajo, da bodo kljub neugodnemu gospodarskemu položaju prodali za okoli 3 milijone 200 tisoč dinarjev. To povečanje ne gre izključno na račun povečane prodaje pač pa delno tudi zaradi višjih cen.

Načrtujejo, da bodo leta 1976 prodali že za okoli 3.500.000 dinarjev Iskrinih izdelkov, seveda pod pogojem, če bodo od proizvodnih temeljnih organizacij pravočasno in v zadostnih količinah dobili izdelke, ki grede, kot temu pravimo, dobro v promet. L. D.

RAZMISLIMO O SVOJEM ZDRAVJU

Pod delazmožnostjo razumemo sposobnost organizma, da se prilagodi zahtevam in vplivom raznih faktorjev delovnega okolja in to brez škode za zdravje. V praktičnem smislu delovna sposobnost izraža odnos med tem, kaj človek lahko in onim, kaj mora izvršiti. Pri ocenjevanju delazmožnosti je potrebno analizirati spremembo, izgubo ali zmanjšanje delazmožnosti. To omogoči pravilno oceno, v katerem področju je delovna sposobnost spremenjena in da pravo smer za delovno prognozo. Pri ugotavljanju delazmožnosti pogosto določamo izgubo, odnosno stopnjo zmanjšanja delovne sposobnosti, kar ima za posledico začasno ali trajno nezmožnost za delo za določeno delovno mesto. V najožji zvezi z ocenjevanjem delazmožnosti je ugotavljanje, katere funkcije organizma so ostale nepripravljene, kar daje odgovor na vprašanje, na katerem delovnem mestu bo delavec lahko delal. dr. Ivica Ahlin

Devetmesečno poslovanje

V Idrijski Montaži so ob koncu tretjega kvartala najbolj veseli dejstva, da imajo zasedene vse kapacitete v proizvodnji. Delajo že normalno in z naročili imajo zagotovljeno polno zasedbo produkcije do konca leta in v prihodnjem letu.

V. d. direktor Martin Lazar nam je povedal, da že delajo s polno paro in popravljajo izgubo s prve polovice letošnjega leta, ko so imeli precej delavk doma zaradi pomanjkanja naročil. V tem času pa tudi niso mogli delati „na zalogo.“ saj so popolnoma odvisni od določenih konkretnih naročil. Izdelujejo namreč lužne črpalke in male elektromotorje, ki jih brez konkretnih naročil oziroma podatkov ni mogoče izdelovati za široki trg. Zato pa tudi resno razmislijo o razširitvi proizvodnje, da bi bili sposobni tudi za izdelavo finalnih izdelkov in bi ne bili več odvisni samo od direktnih naročil.

Tovariš Lazar nam je povedal tudi

nekaj številok o poslovanju v prvih treh kvartalih:

Plan letnega dohodka so dosegli 43 %

Porabljena sredstva 45 %

Ostaneček dohodka 37 % planiranega letnega ostanka dohodka

Zakonske obveznosti 48 %

Pogodbene obveznosti 42 %

Osební dohodki: 67 %

Gornji podatki so izračunani na podlagi proizvodnih kapacitet, ki pa niso bile polno zasedene. Prav pa je, da so izračunane v odnosu na realni plan, ki bazira na zmogljivosti tovarne. Iz tega namreč izvirajo določene obveznosti in dajatve, ki so ostale kljub temu, da je bila proizvodnja okrnjena.

Seveda pa so v Idriji zaradi tržne situacije plan rebalansirali in po tem rebalansiranim planu so dosegli plan: Količinsko 93 % in vrednostno 92 %.

Sicer pa v Montaži resno iščejo rešitve tudi znotraj tovarne. Precej pričakujejo od izvoza. Tudi z racionalizacijo proizvodnje se ukvarjajo, tako so pred kratkim izboljšali izdelavo dušilk za odklanjanje radijskih motenj z domačo inventivno dejavnostjo.

KF

Lepo urejena notranjost mariborske prodajalne.

ŠTIPENDISTI ISKRE SO ZBOROVALI

(Nadaljevanje z 8. strani)

nemoteno posvetijo svojim konjičkoms tehničnega področja.

Mirko Ivančič, zelo natančen blagajnik, je precizno poročal o blagajniškem poslovanju in ugotovil, da so imeli deset starih milijonov. Dohodek so predstavljale dotacije. Ob koncu je samokritično ugotovil, da je „nekaj žal knjižnega tudi pod točko gostinske usluge“.

Volitve v novi odbor so potekle v znamenju iskanja srednješolcev, saj so v starem odboru ostali samo študentje fakultete za elektrotehniko. Fantje so tako dolgo prigovarjali srednješolkam, da so se jih le usmilile in pristale, da bodo sodelovale v novem odboru. Tako ima novi odbor zastopnike vseh šol, ki jih obiskujejo naši stipendisti.

Pod točko razno je nastala živahna debata okrog učenja tujih jezikov. Znano je, da je Iskra mnogim našim študentom plačala tečaje, ki pa so po končanem študiju odšli v službo drugam. Štipendijo so vrnili, stroške (ki niso bili tako majhni) za učenje tujih jezikov pa ne. Zato lani niso pri Klubu organizirali te dejavnosti, kar pa je seveda škoda, kajti kolikor jezikov znaš...

Ob koncu sva malo poklepetala še s študentom Žarkom Jenkom, predsednikom komisije za inozemsko prakso. Povedal mi je, da še zdaleč ni v Iskri dovolj razumevanja za praktiranje v tujini. Bodoče delo Iskrinih strokovnjakov se bo v veliki meri nanašalo na inozemstvo. Ljudje, ki danes v šolah nabirajo znanje, bodo v nekaj letih morali voditi trgovino Iskre.

Zato bi bilo prav, da bi čimbolje spoznali ljudi, navade, mentaliteto in gospodarstvo v svetu. Iskra ima zastopstva na vseh koncih sveta, ta pa se ne angažirajo pri vzgoji naraščajca.

Žarko Jenko meni, da bi se tu le dalo mnogo narediti tudi na tem področju. Saj nihče ne pričakuje, naj bi takemu praktikantu v inozemstvu nudili ne vem kaj. Le omogočili naj bi mu spoznavanje sveta, dežel in njihovega duha. Amerika, tretji svet, zlasti Afrika so za nas zanimivi – pa žal nedostopni deli svetovne vasi. Jenko je menil ob koncu najinega pogovora: „Vajeniško dobo naj človek odsluži vsaj kolikor je mogoče, med svojim ukom.“

FY

ISKRA COMMERCE LJUBLJANA

Zaradi povečanja obsega poslovanja v TOZD Zunanji trg ISKRA COMMERCE Ljubljana vabi k sodelovanju več novih sodelavcev za naslednja delovna mesta:

1. VODJA SEKTORJA
2. VODJA PANOG
3. KOMERCIALIST – VIŠJI
4. KOMERCIALIST – SAMOSTOJNI VS
6. ADMINISTRATORJI
5. REFERENTI

Pogoji pod 1:

- končana II. stopnja fakultete za elektrotehniko, šibki tok,
- zaželeno je, da kandidat obvlada delo na elementih za elektroniko,
- opravljena ZT registracija ali izpolnjevanje pogojev za ZT registracijo,
- aktivno znanje angleškega ali nemškega jezika,
- pet let prakse v stroki;

pogoji pod 2. in 3.:

- končana II. stopnja fakultete za elektrotehniko ali ekonomske fakultete,
- opravljena ZT registracija ali izpolnjevanje pogojev za ZT registracijo,
- aktivno znanje angleškega ali nemškega jezika,
- štiri do pet let prakse v stroki;

pogoji pod 4.:

- končana I. stopnja fakultete za elektrotehniko ali ekonomske fakultete,
- opravljena ZT registracija ali izpolnjevanje pogojev za ZT registracijo,
- aktivno znanje angleškega ali nemškega jezika,
- tri leta prakse v stroki;

pogoji pod 5.:

- končana tehniška elektro šola ali ekonomska srednja šola,
- zaželeno pasivno znanje angleškega ali nemškega jezika,
- eno leto prakse;

pogoji pod 6.:

- končana dvoletna administrativna šola,
- zaželeno praksa.

Za vsa delovna mesta je predvideno trimesečno poskusno delo. Cenjene ponudbe pošljite v roku 10 dni po objavi na naslov: ISKRA COMMERCE, kadrovsko-socialna služba, Ljubljana, Topniška 58.

NOVI MINI TV SPREJEMNIK

V tovarni „Monolit“ v Vitebsku (Beloruska republika) v Sovjetski zvezi so izdelali poizkusni televizijski sprejemnik, tako velik, da ga je mogoče postaviti na dlan roke. Ti zares mini sprejemniki tehtajo komaj 500 gramov, njihov ekran pa ima velikost 46 x 64 milimetrov!

Televizijski mini sprejemnik so imenovali „Elektronika – mikro“ in lahko na 12 kanalnih sprejema črno belo sliko, napajajo pa ga iz 220 V omrežja, ali iz avtomobilskega akumulatorja.

ELEKTRONSKI TELEPRINTER

Elektronska industrija Niš je v kooperaciji s francosko firmo „Sagen“ izdelala prvi elektronski teleprinter tipa SPE – model, ki ustreza tehničnim karakteristikam za tovrstne teleprinterje. Teleprinter so že testirali pri Skupnosti jugoslovanskih PTT podjetij.

Elektronski teleprinter je izdelan v modularni tehniki in piše v dveh barvah, v rdeči v času prenosa in v črni v času sprejemanja. Hitrost sprejemanja je 50–75 udarcev, v vrstici pa ima do 69 znakov. Spomin tastature ima 5 ali 10 znakov.

Zapis iz TOZD Tovarna orodij

Današnji zapis iz dela TOZD Tovarna orodij na Stegnah v okviru Industrije za avtomatiko je plod razgovora z novim direktorjem, diplomiranim strojnim inženirjem Antonom Kolencem, že dolgoletnim Iskrašem, ki je najprej delal v Elektromotorjih v Železnikih kot vodja tehnološke priprave, nato v nekdanjem Raziskovalnem inštitutu, nazadnje pa v TOZD tovarni industrijske opreme v Lescah, nekaj časa kot tehnični direktor.

Za našo tovarno orodij na Stegnah v Ljubljani mirno lahko rečemo, da se že v vseh letih svojega razvoja in delovanja otepa z nekaterimi problemi, kljub sicer solidnemu konceptu njegove formiranja v začetku, ko je bila Iskra še enotno podjetje. Prav zaradi teh problemov se vsa ta leta kar ni mogla izmota iz določenih težav in je delovni kolektiv vreden pohvale zato, da je vztrajal in s prizadevanjstjo skušal kljub vsemu doseči kar največ.

Glede na to, da imajo tovarne, katerim je takšna tovarna orodij namenjena, navadno še same svoje lastne orodjarne, vsaj takšne za vzdrževanje orodij, razumljivo na tovarno orodij odpada vse najzahtevnejše orodje, čigar izdelava pa je največkrat zvezana z rizikom. Tovarne, ki se poslužujejo uslug tovarne orodij pogostokrat tudi ne vedo, koliko dejansko orodja stanejo, ker jim akumulacijo ustvarjajo končni izdelki. Morda bi temu za dokaz lahko služila ugotovitve, da zato tovarna orodij za svoja orodja dosega boljše ceno v tujini, kot doma, kar je nasprotje v primerjavi z druge vrste proizvodnje.

Kolektiv tovarne orodij pa je v tem obdobju, čeprav je bila vrsta pomanjkljivosti v njeni organizaciji, vendarle precej dosegel. Ni pa si mogel privoščiti ničesar, kar bi bilo nujno za njegov nadaljnji, še uspešnejši razvoj in napredek.

Predvsem pomanjkljivost pomeni to, da tovarna orodij nima lastnega razvoja, oz. je tudi obstoječi operativni prešibek. Rabila bi razvoj, ki bi bil v stanju dosledno spremljati novosti v svetu na področju izdelave orodij in v konstrukcijo orodij nenehno uvajati nove tehnologije. Njegova nadaljnja

zavno načrtovanje proizvodnje orodij, posebej še, ker naročila navadno prihajajo občasno in v dokaj različnih asortimentih. Posledica tega je, da občasno nastajajo ozka grla v proizvodnji, zdaj na tej, drugič na drugi vrsti strojev, prihaja pri določenih orodjih do prevelikega števila čakalnih ur zaradi teh ozkih grl, kar seveda proizvodnjo tudi podražuje.

Večja tipizacija sestavnih delov orodij je torej nedvomno v tem lahko koristen ukrep in zato v tovarni orodij začenjajo z osvajanjem nekaterih tehnoloških enot. S sodelovanjem Raziskovalne skupnosti delajo na nekaterih prototipnih, na primer na mehaniziranih primerih, standardnih vrstnih in standardnih mehaniziranih vpenjalnikih, kar pomeni začetek poti k večji tipizaciji.

Letos posebno hudih težav v proizvodnji niso imeli glede materialov, ker gre predvsem za visoko kvaliteta jekla, zvečine domačega izvora. Pogrešajo pa to, da bi prodajo teh materialov prevzela kaka trgovina, ker gre za majhne količine, a ker ni prodaja teh materialov organizirana, jih pač morajo naročiti direktno v tovarnah, a tam so marže bistveno večje in tako prihaja do večjih zalog materiala. To je problem, s katerim se borijo tudi druge orodjarne, vendar ideja, da bi nekdo prevzel prodajo teh materialov žal ni prodrla.

V tovarni orodij so zaradi tega začeli razmišljati, da bi za lastne potrebe in potrebe drugih Iskrinih tovarn s sofinanciranjem nabavili stroj za moderen razrez teh materialov. S tem bi seveda morali imeti tudi več prostora in večja obratna sredstva, ker bi imeli večje zaloge materiala, z boljšim razre-

Direktor TOZD tovarne orodij Anton Kolenc.

INDUSTRIJA ŠIROKE POTROŠNJE

GOSPODARSKA GIBANJA V SEŽANI

„Nismo tako neumni, za kakršne se imamo,“ je rekel v razgovoru vodja gospodarskega sektorja v sežanski Iskri Boris Hlačar, „Premalo si upamo tvegati, brez rizika pa je malo uspeha. Predvsem pa nam manjka zaupanja vase, v lastne strokovne sile.“

Borisa Hlačarja, ki vodi gospodarski sektor v Sprejemnikih smo povprašali, kako kaj letos gospodarijo, kako so se znašli ob reševanju recesije in stabilizacijskega programa.

Boris Hlačar nam je povedal, da je mnogo idej v tovarni, ki pa žal zaradi premalo „korajže“ pogostokrat ostanejo nerealizirane. Tak primer je osvojitve proizvodnje novega artikla, ki bi šel v trenutnem položaju lepo v denar. Pa je bilo slišati le staro pesem: „Tega nismo sposobni narediti.“

V Sežani so uvedli „Work Factor“ in tudi tehnologija dela in avtomatizacija napredujeta. Ob vsem tem se sproščila delovna sila, ki bi jo lahko zaposlili na novem področju. Tudi dober tehnični kader imajo, ki bi bil sposoben reševati tudi zahtevnejše tehnične probleme. Razvojne zmogljivosti bi bilo treba preusmeriti v fundamentalni razvoj in ne vseh uporabljati le za aplikacije.

Drugo vprašanje pa je modulna tehnika, ki jo po svetu že zelo uporabljajo. Z moduli je možno iz milijon modulov sestaviti milijon izdelkov – enostavno povedano. Pri nas tega še ne uporabljamo. Tak primer je tonski del pri radiosprejemnikih, TV sprejemnik in ostali zabavni elektroniki. V Sežani imajo svojo izvedbo, na Pržanu svojo in še kje svojo. Možna pa bi bilo ves tonski del aparatov tipizirati in uporabiti v vseh primerih. To bi bila resnična integracija stokovnih in poslovnih sil in uspehov. Na tem področju je vrsta hvaležnih nalog za naše branže in ZP.

(Nadaljevanje na 11. strani)

RAZGOVOR S ČLANOM SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE LOVROM GODCEM

Samoupravno delavsko kontrolo v vse pore združenega dela

„Samoupravljanje v delovni organizaciji med drugim obsega posebno pravico in dolžnost delovnih ljudi, da zagotavljajo notranjo kontrolo in javnost dela“ je zapisano v šesti točki prvega odstavka 9. člena ustave SFRJ. Da pa bi zagotovili tako notranjo kontrolo kot javnost dela, so delavci v delovnih organizacijah ustanovili samoupravne delavske kontrole. Zanimalo nas je, kako deluje taka kontrola v Iskrinih TOZD. Zato smo se oglašili pri članu odbora samoupravne delavske kontrole v branži široka potrošnja, Lovru Godcu.

Povejte nam, prosim, nekaj o družbeni kontroli in njenem pomenu v samoupravnem sistemu?

„To naj bi bila neposredna kontrola v TOZD. Izhaja pa iz družbene odgovornosti delavcev v TOZD in njihovih organov upravljanja pred družbeno skupnostjo za zakonito in pravilno poslovanje organizacije glede uresničevanja in uporabe splošnih aktov, uresničevanja pravic delavcev določenih v teh aktih, izvajanja in uresničevanja sklepov delavcev in organov upravljanja ter izvršilnih in poslovnih organov, kakor tudi iz odgovornosti za zakonito in smotrno uporabo družbenih sredstev, poslovanja in gospodarskega položaja.“

Kakšne so naloge samoupravne delavske kontrole?

„Razdelil bi jih na tri večja področja, kjer mora samoupravna delavska kontrola posebej paziti, in to: paziti mora na ustavnost in zakonitost splošnih aktov TOZD, sklepov delavcev in organov TOZD ter celotnega poslovanja TOZD – kontrolirati mora družbeno in ekonomsko smotrnost uporabe družbenih sredstev in razpolaganje z njimi; in – kontrolirati mora uresničevanje in varstvo pravic delavcev v medsebojnih razmerjih v združenem delu in preverjati, ali se izvajajo in spoštujejo določbe zakona in samoupravnih aktov.“

Kateri so najpogostejši pojavi nezakonitosti in nepravilnosti v TOZD?

„So določeni problemi, ki se pojavljajo, vendar mi nismo dovolj organizirani, da bi lahko zbrali potrebne podatke za njih rešitev oz. odpravo. Stanje se bo po devetmesečnem obratnem izboljšalo in se bomo lahko resneje ukvarjali s problemi, ki se večkrat pojavljajo.“

Na katerih osnovah, oz. po katerih merilih dela samoupravna delavska kontrola?

„Osnova za delo je program dela odbora, poročila in informacije, ki jih prejmemo od organov upravljanja in družbenopolitičnih organizacij TOZD, strokovnih služb, notranje kontrolne službe, informacije članov TOZD ter ugotovitev organov zunanje kontrole – pri tem mislim na SDK, inšpekcijske službe, organe notranje zadeve, pravosodne organe ... – ter drugih informacij.“

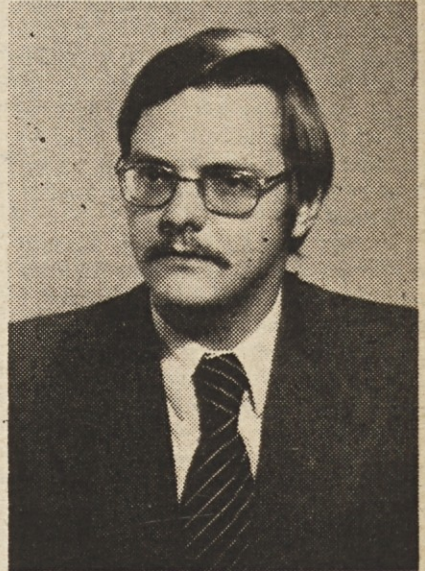
Kaj mora vsebovati tak program delavske kontrole?

„Zlasti mora vsebovati konkretne akcije in naloge delavcev ter vseh organov v teku leta. Določena morajo biti

tudi vprašanja, ki jih bomo reševali redno, in tista, ki jih bomo reševali občasno. Navedeni morajo biti organi, službe, in delovna mesta, ki so dolžna pripravljati gradivo za delo odbora, zlasti delavcev, delovnih skupin, delavskega sveta in odbora za medsebojna razmerja na področju del kontrole. Dogovorjeni so tudi roki, v katerih mora biti gradivo izdelano in kateri, v katerih bo odbor sprejel ocene in ugotovitve. V programu je določen tudi način obveščanja delavcev in organov upravljanja TOZD.“

Katere kazalce poslovnega uspeha mora poznati samoupravna delavska kontrola?

„Pri izdelavi programa za tekoče leto upošteva odbor samoupravne

Lovro Godec.

delavske kontrole zlasti zaključni način in poročilo o delu in poslovanju v preteklem letu, letna poročila o delu družbenopolitičnih organizacij v TOZD, analize o uspešnosti poslovanja v preteklem letu, temeljni plan TOZD za naslednje leto, redna in občasna poročila odbora samoupravne delavske kontrole, ter morebitne ugotovitve organov zunanje kontrole in njihovega poročila o delu in poslovanju TOZD, poročila služb in notranjih strokovnih kontrol, in odločitve delavcev in organov upravljanja TOZD. Pred sprejemom programa pa mora seveda analizirati, s kakšnimi problemi se je srečevala posamezna TOZD v preteklem letu in kako je te probleme reševala.“

Ali bi povedali nekaj več o obveščanju delavcev po organu samoupravne delavske kontrole?

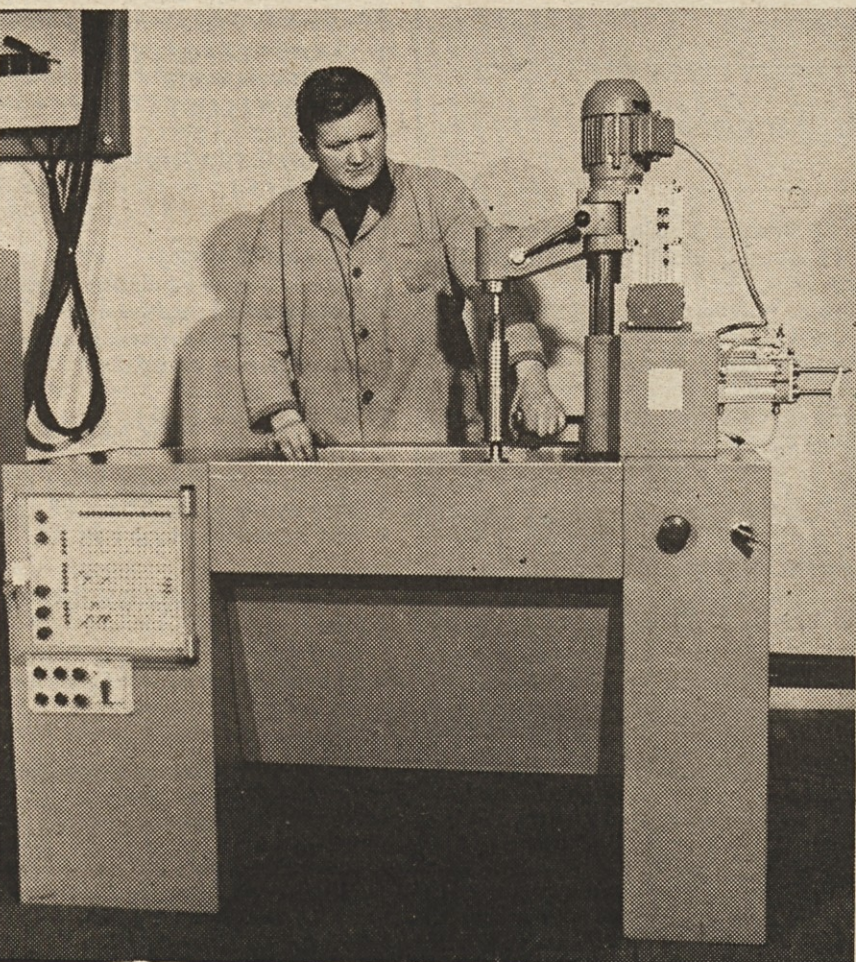
„Obveščanje delavcev po TOZD je organizirano na več načinov. Uporabljamo skrinjice za predloge, nekateri se tudi direktno obračajo na organe samoupravljanja. Obveščamo v glavnem na sejah samoupravnih organov – tedaj ko odda poročilo tudi organ delavske kontrole. Zapisniki sej so nabiti na oglasnih deskah, pogosto obveščamo tudi preko internih glasil. Menim tudi, da bi moralo biti v zapisnikih delavskih svetov poimensko zabeleženo tudi, kdo je glasoval za določen sklep in kdo ne. Pri tem bi zagotovili večjo osebno odgovornost delavcev, ki so navzoči na sestankih.“

Kdo uresničuje sklepe delavske kontrole in kdo naj bi bil član delavske kontrole?

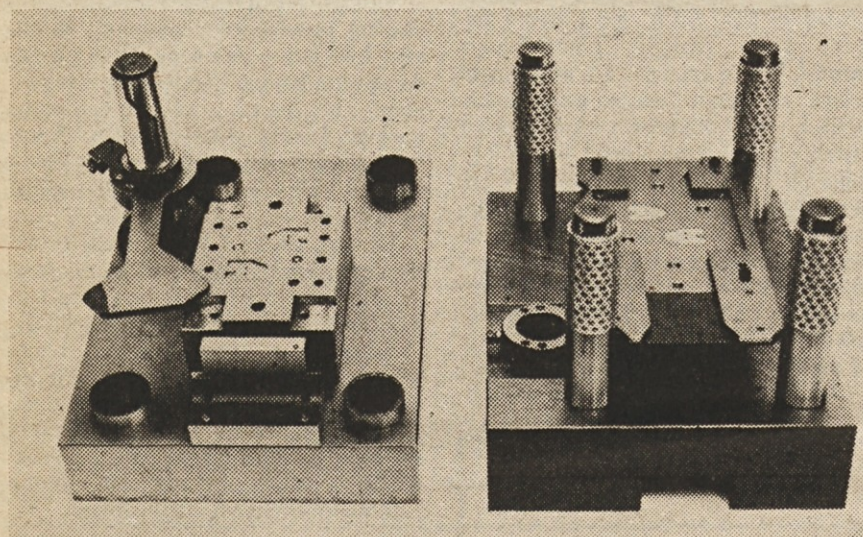
Uresničevanje delavske kontrole so organi upravljanja. Delavska kontrola da predlog organom samoupravljanja in oni potem ukrepajo naprej. Član delavske kontrole mora biti tisti, ki stvar raziše in registrira, naprej pa jo peljejo samoupravni organi. Menim, da bi morali pri tej kontroli sodelovati vsi delavci, delavski svet in upravni odbor pa sta dolžna razpravljati o vsakem predlogu ne glede na to, od kod pride.

Delavska kontrola mora najmanj vsake tri mesece poročati na zborih delavcev in članom znotraj svoje delovne skupine. Problem je zaenkrat še v tem, da delavska kontrola ni še dovolj vcepljena v zavest delavcev, vsaj ne tako, kot bi morala biti. To je

(Nadaljevanje na 11. strani)

Iz TOZD Tio, Lesce: Gabrijel Košir ob sodobnem stroju za visokofrekvenčno induktivno Kaljenje, ki je v celoti izdelan doma. Obširneje bomo o tem dosežku pisali prihodnjic.

Zahtevno orodje za madžarskega naročnika.

naloga bi bila tudi tipizacija, da bi čim večji del sestavnih delov za orodja izdelovali na nalogo. Tako pa je treba vsak element izdelati posebej in posamič, namesto, da bi ga na začetku izdelave enostavno tipizirane vzeli iz zaloge v skladišču. Z nekaterimi, sicer redkimi deli sicer tako že delajo, ker jih je pač mogoče kupiti. S tipizacijo sestavnih delov bi nedvomno občutno skrajšali tudi celotni proizvodni cikel. Četudi pa tovarna orodij nima učinkovitega razvoja, je kvaliteta orodij vrhunska in njihova življenjska doba zelo dolga; ustrezajo torej za veliko serijsko proizvodnjo, a se marsikdaj zgodi, da naročnik zato nima takšnih potreb, saj proizvaja v manjših serijah.

Izdelovati bi morali cenejša, racionalnejša orodja, saj je v Iskrinih organizacijah dovolj proizvođenj, za katere niso potrebna orodja z visoko življenjsko dobo, ker jih pač uporabljajo za manjše serije. Če bi izdelovali vsa orodja, od racionalnih izvedb do najzahtevnejših, na primer iz karbidnih trdin, tedaj bi TOZD Iskre tovarna orodij lahko nudila še veliko več svojih uslug za njihovo proizvodnjo.

Prav glede na takšno individualno proizvodnjo, ki terja zahtevnejši tehnološki proces, pa je tudi izredno te-

zom le-tega pa bi precej lahko prihranili pri nadaljnji obdelavi, ki je potrebna pri sedanjem načinu avtogenega rezanja, razen tega pa bi prihranili tudi na samem materialu, ker bi ga ne bilo treba toliko obdelovati.

Medtem ko je tovarna orodij lanske leto zaključila za majhno izgubo, pa je letos poslovala ugodneje in je v polletju dosegla ostanek dohodka, ki zanjo pomeni že kar lep dosežek. V dopustniških mesecih se je ostanek dohodka sicer nekoliko znižal, vendar upajo na ugoden zaključek leta, čeprav bodo le s skrajnimi napori morda uspeli izpolniti načrtovani obseg proizvodnje. Letos so namreč načrtovali za 14% večjo proizvodnjo od lanske realizacije. Zanimivo je, da so konec septembra zabeležili za 16% večjo proizvodnjo od le-te v lanskih devetih mesecih. Rezultat pa je še bolj ugoden, če upoštevamo, da so ga dosegli pri komaj 88% izpolnitvi števila zaposlenih. Letos so dosegli tudi pomembnejše rezultate v izvozu, saj so v Madžarsko, ČSSR in Vzhodno Nemčijo izvozili za okrog 270.000 dolarjev kvalitetnih orodij, načrtujejo pa za leto 1976 kar za 24% večjo proizvodnjo.

Želeti bi bilo, da bi delovni kolektiv v svojih prizadevanjih za odpravo naštetih pomanjkljivosti dosegel kar največje uspehe in slednjič stopil na normalnejšo pot nadaljnega razvoja in rasti.

JČ

Iz uradnih listov

Uredništvo glasila „Iskra“ se je odločilo, da uvede novo rubriko z naslovom „Iz uradnih listov“, v kateri bomo objavljali kratko vsebino pomembnih predpisov iz Uradnega lista SFRJ in SRS.

Po sprejetju nove Ustave so že sprejeti in objavljeni nekateri predpisi (zakoni, uredbi, odloki in odredbe), večina predpisov pa bo še sprejetih.

Menimo, da bi delavcem pri izvrševanju samoupravnih pravic koristilo splošno poznavanje predpisov. Vsakdo, kdor se bo pa želel natančneje seznaniti z vsebino predpisov, bo poiskal ustrezno številko uradnega lista.

V zvezi s to rubriko sprejemamo tudi vprašanja pravne narave, odgovori bodo zanimivi za širši krog.

Sodelovanje v rubriki so že obljubili pravniki iz pravnega oddelka Elektromehanike in pravniki, ki delajo v skupnih službah ZP ISKRA.

Za razširitev kroga sodelavcev vabimo vse, ki se ukvarjajo s predpisi, da sodelujejo s svojimi prispevki.

Kot uvodni prispevek objavljamo članek o garancijskih listih. Članek je pripravil Nace Pavlin, dipl. pravnik, vodja pravnega oddelka v Iskri Elektromehaniki.

Novi garancijski roki

ZAŠČITA POTROŠNIKOV – POVEČANA OBVEZNOST PROIZVAJALCEV

Zvezni sekretar za trg in cene je določil nove garancijske roke in določil proizvođače, ki se lahko prodajo v promet le z garancijskimi listi in tehničnimi navodili in za katere je določena najkrajša garancijska doba ter obveznost proizvajalcev, da zagotovijo servisno vzdrževanje in rezervne dele. S to odredbo je bila zamenjana odredba iz leta 1968. Odredba prične veljati 4. januarja 1976.

Roki za posamezne vrste izdelkov so naslednji:

6 mesecev za kmetijske traktorje, motorna kolesa, mope in kolesa ter glasbila v vrednosti nad 250 din;

6 mesecev ali prevoženih 10.000 km za osebne avtomobile, gume za vozila in kmetijske stroje;

12 mesecev (gramofoni idr.), električne aparate (bojlerje, štedilnike, likalnike idr.), aparate za hlajenje in ogrevanje (hladilniki, oljne in plinske peči, druge peči idr.), električne akumulatorje in stabilizatorje, foto

aparate, foto in kino kamere, ure v vrednosti nad 100 din, električne aparate (sesalce za prah, pralne stroje, mešalnike in sokovnike, brivske aparate idr.), športne rekvizite s ceno nad 100 din, hišno in pisarniško pohištvo, gospodinjinske tehtnice in otroške vozičke;

18 mesecev za pisalne in računske stroje, kopirne aparate, lovsko orožje; **24 mesecev** za šivalne in pletilne stroje, telefonske aparate.

Garancijske liste z navedenimi roki lahko zahtevate ob nakupu s 4. januarjem 1976, ne glede, kdaj so bili izdelani oz. uvoženi.

Podaljšani garancijski roki bodo zahtevali boljšo kvaliteto, da bo manj servisnih posegov, poleg tega pa tudi točnejše garancijske pogoje, da ne bodo kupci, ki bodo izdelke pokvarili sami, mogli uveljavljati popravil v breme garancije.

Proizvajalna oz. trgovska organizacija, ki prodaja izdelke, plača kazni v višini od 20.000 do 500.000 din, njena odgovorna oseba pa od 3.000 do 30.000 din, če krši določbe o izdajanju in vsebini garancijskih listov.

Nace Pavlin

Iz TOZD Elektromotorji: Matilda Thaler in Rezka Prezelj v montaži motorjev za Donfossove hladilnike.

Samoupravno delavsko kontrolo v vse pore združenega dela

(Nadaljevanje z 10. strani)

organ, ki ima direkten vpliv na upravljanje delovne organizacije. Člani delavske kontrole so in morajo biti ljudje, ki jim delovna skupina, iz katere izhajajo, zaupa, zato ne smejo izkoristiti njihovega zaupanja. Mora pa član delavske kontrole biti tudi idejno opredeljen za samoupravni socialistični družbeni razvoj, in svojo funkcijo opravljati vestno in brezkompromisno.

Kako samoupravna delavska kontrola sodeluje z družbenopolitičnimi organizacijami in kakšen je njen odnos do njih, do organov upravljanja in do TOZD.

„Družbenopolitične organizacije, organi upravljanja, individualni in kolektivni-poslovodni organi TOZD so dolžni s svojo organizirano aktivnostjo zagotoviti pogoje za nemoteno in uspešno delo delavske kontrole.“

Sindikalna organizacija nenehno evidentira možne kandidate za delegate v odboru delavske kontrole in organe upravljanja, aktivno sodeluje v kandidacijskem postopku in zagotavlja, da bodo delavci, ki bodo izvoljeni, imeli že navedene lastnosti.

Odbor delavske kontrole nenehno sodeluje z družbenopolitičnimi organizacijami TOZD, družbenopolitične organizacije pa s svojimi predlogi in stališči spodbujajo delovanje samoupravne delavske kontrole.

Pojem samoupravne delavske kontrole je torej zelo širok. Zato ne more biti odgovornost samo na izvoljenem organu samoupravne delavske kontrole, marveč tudi na vsakem posamezniku na svojem delovnem mestu. V samoupravnem sistemu je pogoj, da mora biti zavest in kultura delavca na višini; ker pa ta pogoj za sedaj še ni povsod popolnoma izpolnjen, je potrebna samoupravna delavska kontrola, ki pa mora za svoje uspešno delovanje biti dosledna, ne glede na to, ali gre za delavce iz neposredne proizvodnje ali za vodilne ali administrativne delavce. Upoštevati mora, da se dohodek ustvarja samo s kvalitetnim in družbeno potrebnim delom ter da mora organ delavske kontrole delovati konkretno, pošteno in strogo, ter v enaki meri varovati interese delavcev, delovne organizacije in družbene skupnosti nasploh.

Mak

Najmanj pet let pri stanodajalcu

NOVOST V STANOVANJSKIH RAZMERJIH

Precej časa je že poteklo od sprejema zakona o stanovanjskih razmerjih (Ur. list SRS, 18/74), ki je v oblikovanje stanovanjskih razmerij vnesel razlike oziroma novosti v odnosu na prejšnjo ureditev, ki so deloma tudi posledica drugačne ustavopravne ureditve stanovanjske pravice, pa se še vedno niso polegile razprave predvsem okrog 3. odstavka 67. člena zakona.

Naj najprej ponovimo, v čem je vsebina spornega citiranega zakonskega določila. Takole pravi: „Imetniku stanovanjske pravice ni mogoče odpovedati stanovanjske pogodbe za stanovanje, ki ga je dobil od organizacije združenega dela kot stanodajalca, če mu preneha lastnost delavca v združenem delu po lastni izjavi ali zaradi hušje kršitve delovnih obveznosti, če je dopolnil 10 let delovne dobe ali krajšo delovno dobo, določeno s splošnim aktom stanodajalca.“

Različne razlage omenjenega določila je skupščina SR Slovenije po predlogu svoje zakonodajno-pravne komisije na pobudo SGP „Gorica“ iz Nove Gorice odpravilo s sprejemom obvezne razlage (sprejete 26. 3. 1975), po kateri se šteje v desetletno delovno dobo imetnika stanovanjske pravice delovna doba, ki jo je dopolnil pri katerikoli organizaciji združenega dela ali v delovnem razmerju pri zasebnem delodajalcu oziroma, če je takšno delovno dobo dopolnil izven

SFRJ na delu, na katerega ga je poslala naša organizacija združenega dela in je v medsebojnem razmerju v združenem delu pri tej organizaciji, s tem, da se pa v to dobo ne prišteva delovna doba, pridobljena z beneficiranjem po posebnih predpisih. Iz celotne razprave v zvezi s takšnim opredeljevanjem 67. člena zakona za obvezno razlago izhaja predvsem naslednje stališče: razlage 3. odstavka 67. člena ni mogoče omejevati samo na določbo prvega in drugega odstavka istega člena. V kontekstu teh določb je treba namreč upoštevati tudi določbo prvega člena zakona o stanovanjskih razmerjih, v katerih je izraženo načelo, „da delovni ljudje pridobijo stanovanjsko pravico na podlagi svojega prispevka iz osebnega dohodka za razširjeno reprodukcijo stanovanj ter uspehov svojega dela ter prispevkov iz sedanjega in minulega dela za povečanje dohodka temeljne organizacije združenega dela in celotnega družbenega dohodka. To pravico pa uresničujejo delovni ljudje in občani s svojimi sredstvi ter z združevanjem svojega dela in sredstev na temelju vzajemnosti in solidarnosti, s delom in sredstvi drugih, v samoupravnih stanovanjskih skupnostih, organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih ter v občini.“

Tudi dejansko stanje naj bi potrjevalo omenjena zakonska načela, saj delovni ljudje obvezno odvajajo sred-

Razvoj telefonije v Iskri

Iskra se je začela sorazmerno zgodaj ukvarjati s panogo avtomatske telefonije. Že dve leti po ustanovitvi podjetja, to je leta 1948 je dobila od takratnega ministrstva nalogo, da samostojno konstruira najprej poljski induktorski, nato pa še avtomatski telefonski aparat. Naloga se je lotila izredno prizadevno, saj je že komaj leto dni kasneje stekla serijska proizvodnja. Če upoštevamo, da so mladi razvojni inženirji konstruirali telefon brez licenc – niti praktičnih izkušenj niso imeli – in pripravili celoten tehnološki razvoj, izdelali orodja in celo stroje v tem izredno kratkem času, potem ne moremo dvomiti o silnem začetnem zagonu podjetja na področju telefonije. Mimogrede povedano, ti telefonski aparati še danes delujejo, čeprav so po obliki seveda povsem zastareli. Nosili so oznako ATA 10 (avtomatski telefonski aparati družine 10.) Vsaka nova družina avtomatskih telefonskih aparatov je nato dobila naslednjo višjo prvo številko, npr. ATA 20, medtem ko drugomestne številke označujejo različne v isti družini. Prav te dni je stekla proizvodnja avtomatskega telefonskega aparata družine ATA 60.

Vzporedno s prvo proizvodnjo so v tovarni pričeli z obširnimi konstrukcijskimi deli za proizvodnjo telefonskih sestavnih delov. Najprej so se lotili mikrofonskega in telefonskega vložka za pogovore (telefonske slušalke). Tem osnovnim elementom so nato sledili vsi drugi, ki sestavljajo telefonski aparat. To je bilo rojstvo telefonskih elementov in baza za ves nadaljnji skokovit razvoj Iskre v panogi telefonije.

Leto dni kasneje so v Iskri prešli na obsežne priprave za konstrukcijo avtomatskih telefonskih central. Osnova avtomatskih telefonskih central neelektronskih sistemov je še danes rele. Zato je povsem umljivo, da so razvili po lastnih načrtih ploščati rele kot osnovno komponento. Izdelujejo ga še danes v isti konstrukcijski zasnovi, toda v spremenjeni obliki.

S proizvodnjo telefonskih komponent so se nato zlahka lotili proizvodnje telefonskih central. Prva telefonska avtomatska centrala vrste 1/10 je bila izdelana že leta 1951 v čisti relejni tehniki. Ta še ni imela izbiralnika, marveč relejno verigo, bila pa je že avtomatska in namenjena za zasebni telefonski promet. Že naslednje 1952 leto so jih izdelali 33, a do lani skupaj 2659, seveda kasneje v drugih, izboljšanih tehnikah.

Že leto dni pozneje so konstruktorji Iskre obstali na razpotju, kakšen sistem naj poslej uvedejo v svojo proizvodnjo. Pri tem sta bila takrat splošno v Evropi v veljavi koračni Siemensov sistem in rotary. Odločili so se za osnovni koračni sistem ter ga konstruirali po lastni razvojni zamisli, upoštevaje jugoslovanske razmere telefonskega omrežja. Že leta 1953 so izdelali 217 zasebnih telefonskih

central vrste 4/30, oz. s kasnejšo oznako 30 S. Istega leta je nato tudi sledila prva telefonska centrala A 60, ki je bila že izdelana na stojalih in namenjena zasebnemu telefonskemu prometu ter nekaj mesecev pozneje tudi javna avtomatska telefonska centrala za poštno omrežje.

Nagel razvoj telefonije v svetu je nato narekoval boljši temeljni sistem s koordinatnimi stikalniki. Osnova tega sistema se je rodila na Švedskem, konstruktorji Iskre pa so nato razvili in dopolnili nov sistem po lastni zamisli. Prva telefonska centrala v crossbar sistemu vrste bromma je bila izdelana že leta 1954, od tega leta dalje pa se je panoga jela širiti še prav posebno za javni promet, kajti poštno omrežje s priključenimi telefonskimi aparati je bilo tako zastarelo in maloštevilno, da je Jugoslavija v telefonskem prometu zdrknila na skoraj zadnje mesto evropske lestvice. Potrebe so nato narekvale in pospešile konstrukcijski razvoj različnih vrst avtomatskih telefonskih central mednarodnih, tranzitnih in glavnih lokalnih, vozliščnih in končnih avtomatskih central z nekaj deset do nekaj desetisoč telefonskimi priključki. Naslednjega 1955. leta je Iskra pričela tudi s proizvodnjo avtomatskih telefonskih central za jugoslovanske železnice.

Toda znanost ne počiva. Z nastopom elektronike je tudi telefonija zajela sistemska revolucija. Osnova novega sistema so sedaj polprevodniki in uporaba računalnikov. Izmed vrste poskusov je v Evropi najbolj dozorel sistem metaconta, ki ga je konstruirala belgijska tovarna Bell. Le-ta uporablja namesto relejev tako imenovane reedove kontaktne in procesne računalniške za sprotno kontrolo delovanja avtomatske telefonske centrale in tudi za obračunavanje. Iskra je odkupila licenco za osnovno konstrukcijo, razvila na temelju specifičnih potreb jugoslovanskega telefonskega omrežja posamezne vrste central in jih sedaj že serijsko proizvaja. Nespomo je, da bodo nove centrale zaradi številnih odločilnih prednosti kmalu izpodrinile crossbar, danes lahko že rečemo – klasični sistem avtomatske telefonije.

S panogo telefonije, v katero je vključena proizvodnja naprav in tudi telefonskih elementov, se danes ukvarja v Iskri v Kranju približno 2840 delavcev. Razmerje med proizvodnjo crossbar in metaconta sistema je sedaj 60:40 v korist crossbar sistema, vendar se bo to razmerje z vsakim letom spremenilo.

Z razvojem je tesno povezana tudi uporaba industrijskega oblikovanja v telefoniji. Iskra je prva v državi pričela oblikovati telefonske naprave po sodobnih načelih dizajna, kjer sta harmonično združena funkcionalnost in estetika.

Marjan Kralj

stva za stanovanjsko graditev že od leta 1961. Ta sredstva pa uporabljamo tudi za razširjeno reprodukcijo stanovanj, ne pa samo za stanovanja TOZD.

Do cele vrste spomih razlag omenjenega zakonskega določila naj bi prihajalo predvsem iz razloga, ker vprašanja pravic iz minulega dela še niso normativno urejena in je republiški zakon o stanovanjskih razmerjih na tem področju prvi reguliral dosežene družbeno-ekonomske odnose, čeprav sistemsko spadajo v zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu. Do sporne razlage pa je prihajalo tudi zaradi tega, ker ni bilo upoštevano, da zakon o stanovanjskih razmerjih izhaja iz načela solidarnosti in vzajemnosti kot bistvenega elementa novih družbeno-ekonomskih odnosov delovnih ljudi na tem področju. Upoštevajoč takšna izhodišča morajo biti vsi delavci v združenem delu izenačeni v pogojih pridobivanja stanovanjske pravice, ki jo sicer zagotavlja ustava. Pa vendar je takšna razlaga tretjega odstavka 67. člena kljub utemeljenosti navedenih razlogov vendarle v praksi povzročala mnogotere nevšečnosti, med katerimi smo na nekatere v humoreski, objavljeni v našem glasilu, tudi poskušali opozoriti. Povzročala je namreč težave predvsem novim delovnim organizacijam in pa tistim – predvsem izven večjih mest ali v manjših krajih – v katerih je politika dodeljevanja stanovanj še vedno eden najmočnejših in najprivlačnejših ukrepov kadrovske politike. Pri tem imamo v mislih seveda predvsem kadre, ki jih drugače ne bi bilo možno pridobiti za delo v OZD. Veljavni zakon z obvezno razlago spomih določil je torej dopuščal možnost omogočanja nepravilnosti s stanovanji predvsem v škodo stanodajalcev. Zaradi tega ni nič čudnega, če so bile vse pogostejše izražene zahteve po spremembi oz. dopolnitvi zakonskega besedila, ki naj bi se – v kolikor ga bodo po temeljiti javni obravnavi potrdili tudi delegati v republiški skupščini – glasilo takole:

„Ni mogoče odpovedati stanovanjske pogodbe za stanovanje, ki ga je delavec dobil od OZD kot stanodajalca, v kolikor mu preneha lastnost delavca v tej organizaciji – če je dopolnil 10 let ali več delovne dobe, od tega 5 let pri stanodajalcu; stanodajalec pa lahko s svojim splošnim aktom določi, da imetniku stanovanjske pravice ni mogoče odpovedati stanovanjske pogodbe tudi takrat, če ima pri stanodajalcu krajšo delovno dobo kot 5 let.“

Novost v predlaganem besedilu je torej predvsem v tem, da mora imetnik stanovanjske pravice poleg 10-letne skupne delovne dobe izpolnjevati še dodatni pogoj, da mora 5 let delovne dobe imeti tudi pri stanodajalcu, ker naj bi mu edino v tem primeru ne bilo možno zaradi prenehanja lastnosti delavca v združenem delu v skladu z zakonom tudi odpovedati stanovanja.

Smatramo, da ne bi smelo biti ovir za takšno spremembo zakona. V interesu delavcev, ki v OZD s svojim sedanjim in minulim delom dolga leta prispevajo sredstva za reševanje svojih stanovanjskih vprašanj. Predvsem njih in njihovih!

J. K.

INDUSTRIJA ŠIROKE POTROŠNJE

GOSPODARSKA GIBANJA
V SEŽANI

(Nadaljevanje z 10. strani)

Drugo tveganje, ki se ga bojimo, pa je energičen nastop na trgih tretjega sveta, kjer je povpraševanje večje, možnosti trgovanja pa gotovo boljše. Na teh trgih imamo razen deklaracij bore malo. Še vedno tu nastopajo le multinacionalne družbe in ob njih bi že zaradi političnih razlogov bili toplo pozdravljeni. Pa je žal na teh področjih malo trgovskih zastopstev, ki bi zastopala naše interese.

Zgoraj smo omenili novi artikel, ki bi bil na trgu dobro sprejet. Za Sežano bi prišel v poštev magnetofon. Ob recesijskih ukrepih je težko uvoziti magnetofon celo v profesionalne namene. Bojda je dandanes lažje kaj iztisniti iz mrliča, kot uvoziti magnetofon. Tako bi tržišče še in še pozdravilo domač magnetofon. Pa žal – pesem se ponavlja: „Tega nismo sposobni narediti.“ Tovarš Hlačar pa misli, da smo le premalo samozavestni in bi z majhnim rizikom in trgovsko žilico lahko osvojili proizvodnjo magnetofona. Smo za to kadrovske in tehnično sposobni.

K.

Zasedal je politični aktiv

Politični aktiv Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko je zasedal 10. novembra na Laborah pri Kranju. V prvi točki dnevnega reda so prisotni obravnavali poslovanje te branžne delovne organizacije v 9 mesecih. Glavni direktor DO Aleksander Mihev je pri tem med drugim poudaril, da je potekalo poslovanje v izjemno težkih svetovnih in notranjih razmerah. Nanj so vplivale tako recesija kot inflacija, velik problem je predstavljalo tudi pomanjkanje finančnih sredstev za normalno obratovanje proizvodnje. Med letom so se pojavili zastoji v proizvodnji, jeseni pa se je položaj že izboljšal. Zato je konec tričetrtletja že dokaj ugoden glede na plan - dosežen je bil z 94,8 %, predvidenega za to obdobje. Osnovni izpad v planu moramo pripisati na račun kooperacij. Položaj pri izvozu pa je žal slabši, saj je DO dosegla le 80 % izvoznega plana za to obdobje oziroma 46,8 % letnega. Varčevalne ukrepe izvajajo trajno, zmanjšan je obseg dobav in blaga na carini, preusmerjanje na domače materiale je v teku. Doseženo je bilo tudi ustrezno povečanje cen za določene proizvode. Zaposlovanje se giblje v dogovorjenih mejah. Ker pa stroški izredno hitro naraščajo, je treba temu posvetiti vso pozornost, saj akumulativnost pada. Nujno potrebno je izboljšati rentabilnost poslovanja ter iskati notranje rezerve. Direktor finančno-računovskega področja Slavko Fatur je zatem prebral rezultate poslovanja po TOZD. Poročilo o tem je že bilo objavljeno v našem glasilu.

V razpravi, ki je temu sledila, so udeleženci želeli vedeti, kje so vzroki za neizpolnjevanje kooperacij in izvoznega plana ter se zavzeli za boljše delovno disciplino v DO ter popravljanje napak.

V drugi točki dnevnega reda je bil obravnavan sistem delitve OD v l. 1976. V zvezi s tem je direktor kadrovske službe Ivan Cvar poudaril, da so osebni dohodki v DO presegli povprečje za tričetrtletje. Po spora-

zumu o OD v elektrokovinski industriji bi morali biti nekaj nižji.

Novi sporazum elektrokovinske industrije Slovenije o nagrajevanju prinaša bistvene spremembe. Ta predvideva določene normative pri razponih OD za posamezne kvalifikacijske strukture. Po njegovih besedah naj bi odstopanje pri razponu nagrajevanja odpravili. Tako naj bi bilo v bodoče boljše nagrajevanje visoko strokovno delo dodatek na pogoje dela na zdravju škodljivih delovnih mestih pa naj bi se zvišal za 78 %. Obrazložil je tudi novi sistem osebne ocene, pravice iz minulega dela zaposlenih, sistem obračunavanja dnevnic in stroškov za prenočišča po sindikalni listi, regresiranje dopustov in prehrane ter izplačevanje jubilejnih nagrad.

Sledilo je poročilo vodje pravne službe v DO Naceta Pavlina o pripravah na zborni delovnih ljudi, na katerih so poleg že omenjenih točk dnevnega reda 20. novembra obravnavali tudi samoupravne sporazume o razdelitvi in prenosu sredstev in njihovih virov iz dosedanje delovne organizacije Iskra Commerce na branžne delovne organizacije, oz. posamezne TOZD v okviru ZP Iskra; o ureditvi medsebojnih razmerij in financiranju tipskih preizkusov, raziskav kakovosti in zanesljivosti izdelkov ter metrološke dejavnosti; o inventivni dejavnosti ter o samoupravnem sporazumu o združenju sredstev za stimuliranje izvozne dejavnosti v ZP Iskra.

Razprava je nadalje tekla tudi o prečiščenem besedilu samoupravnega sporazuma o ustanovitvi, organizaciji, upravljanju in financiranju samoupravne interesne skupnosti za rekreacijo in oddih ZP Iskra.

Hkrati so se navzoči zavzeli tudi za boljše skrb za družbeni standard delavcev ter za dodatno delovno soboto, ki jo je v prid stabilizacije gospodarstva v DO predlagala konferenca ZSMS v DO.

V. B. R.

PRIMERJAVA Z OD V SRS IN V ELEKTROINDUSTRIJI

Enota	Poprečni mesečni neto OD na zaposlenega	Porast za
SR Slovenija	3.273	27,7 %
Elektroindustriji SRS	3.041	25,8 %
ZP ISKRA	3.038	25,2 %
ISKRA - branžna TELEKOMUNIKACIJE	3.217	23,9 %
AVTOMATIKA	3.257	29,0 %
AVTOELEKTRIKA	2.870	29,8 %

Ugodni rezultati letošnje letovanjske sezone

S skromnimi počitniškimi zmogljivostmi, s kakršnimi pač razpolagamo, je v letošnji sezoni Počitniška skupnost Iskre, dosegla ugodne rezultate. V času sezone se je v počitniškem domu v Poreču zvrstilo 500 Iskrašev in njihovih svojcev, medtem ko jih je v kampu na Dugem otoku letos prebilo del svojega dopusta celo tisoč.

Že ta podatek dovolj zgovorno pričča, da je kamp na Dugem otoku v pretekli sezoni visoko presegel počitniški dom v Poreču, to pa kaže tudi na večjo priljubljenost.

Ne bo odveč bežen pregled prometa v zadnjih treh letih v obeh naših počitniških središčih. Medtem ko je promet v Poreču znašal l. 1973 nekaj nad 640.000 dinarjev, je na Dugem otoku dosegel le 458.000 dinarjev. Že lani je dom v Poreču rahlo zaostal za kampom na Dugem otoku. Prvi je imel 654.000 dinarjev, drugi pa 689.000 dinarjev prometa. Letos pa je Poreču dosegel nekaj več kot 705.000 dinarjev, kamp na Dugem otoku pa kar 1.229.000 dinarjev prometa.

Razumljivo je, da tega prometa niso ustvarili zgolj s penzionskimi storitvami, pač pa tudi z ostalimi uslugami kuhinj in s prodajo pijač. Razveseljivo je, da je bila v letošnji sezoni povsod solidna hrana, kar je na splošno ugodno vplivalo na vse, ki so letovali v naših domovih. Z razširitvami zmogljivosti v kampu na Dugem otoku v letošnjem poletju imamo zdaj

tu skupno 117 ležišč, medtem ko jih je v domu v Poreču 47, v domu v Trenti pa 20.

Letovanjski pogoji v kampu so bili letos boljši, kot prejšnja leta, vendar pa so še vedno nujne izboljšave, zlasti pri sanitarijah, preskrbi z vodo, z zaprtim prostorom za jedilnico, še posebno pa v kuhinji, ki je že davno premajhna za tolikšno zmogljivost kampa. Tu bodo še potrebna vlaganja, za katera ne bi smeli oklevati in skopariti, saj se je že doslej pokazalo, da je zanimanje med člani kolektiva za letovanje na Dugem otoku dovolj veliko, marsikoga pa le še ne ogrejejo pomanjkljivosti, katere bi resnično morali odpraviti in tako ustvariti

Civilna zaščita v Iskrini stolpnici

O vlogi in pomenu samozaščite kot elementu družbene zaščite, je pred kratkim predaval v naši novi poslovni stavbi strokovni sodelavec Republiškega sekretariata za notranje zadeve Hinko Bratuž-Oki in sicer na pobudo OOKZ Iskra Poslovne stavbe. Namen tega predavanja je bil, da se čim širši krog naših sodelavcev seznanja z družbeno samozaščito kot z enim izmed osnovnih tipov našega vsakodnevne dela, kot z eno osnovnih nalog vsakega posameznika in delovne organizacije kot celote v obrambi proti morebitnim agresorjem - sovražnikom našega družbenega reda, ki s sovražnimi nameni delujejo v vsakem času znotraj ali izven naših meja.

Zelo pomembna dejavnost v okviru družbene zaščite in samozaščite je tudi civilna zaščita. Na osnovi načrta delovanja civilne zaščite v Ljubljani, ki ga je izdal Svet za ljudsko obrambo mesta Ljubljane, je bil izdelan tudi načrt civilne zaščite v našem PPC na

Kot smo že omenili vsebuje načrt civilne zaščite v našem PPC kratko oceno ogroženosti, v kateri je rečeno, da je naša stolpnica v ožjem središču mesta v katerem so tudi pomembni politični, gospodarski, prometni in drugi objekti in je zato tudi sama lahko cilj, oziroma možen cilj morebitnega napada agresorja.

Glede na sodobno napadalno tehniko, ki omogoča veliko verjetnost, da bodo napadeni cilji tudi zadeti, moramo biti pripravljeni ne le na obrambo, ampak predvsem tudi na posledice napada in nujno potrebne ukrepe ter reševalne akcije. Obseg posledic bo v veliki meri odvisen od naše pripravljenosti na kakršnokoli napad in s kakršnimkoli orožjem - klasičnim, kemičnim ali jedrskim.

Zato načrt civilne zaščite za naš PPC obravnava podrobno tudi organizacijo, ukrepanje in delovanje civilne zaščite. Skladno s tem načrtom je Odbor za splošni ljudski odpor pri skupščini ZP Iskra imenoval štab civilne zaščite v PPC, v katerem

Med posvetom o civilni zaščiti v PPC.

Trgu revolucije. Vsebuje kratko oceno ogroženosti, organizacijo civilne zaščite ter ukrepanje in delovanje civilne zaščite v miru in vojni ter ob elementarnih nesrečah. Sestavljajo načrta so seveda upoštevali tudi določila veljavnih zakonskih predpisov, stališč in napotkov temeljnega načrta za organiziranje, pripravlanje in delovanje civilne zaščite v vojni, ki ga je sprejelo predsedstvo SFRJ in druga veljavna navodila.

je razen načelnika štaba in njegovega namestnika še pet članov, ki so zadolženi za posamezna področja zaščite. Za vsako področje zaščite so potem formirane posebne ekipe tako, da je skupno vključenih v civilno zaščito v PPC okoli 150 ljudi - naših sodelavcev iz PPC.

Za vse te ekipe bodo organizirani posebni strokovni tečajji, na katerih bodo udeleženci teoretično in praktično spoznavali z načini in tehniko reševanja, gašenja, dekontaminacije (razstrupljanja) in podobno. Povprečno bo tak tečaj trajal okoli 60 ur in bo torej dokaj intenziven, kar pa je glede na že povedano pomembnost civilne zaščite tudi potrebno. Samo strokovno usposobljene ekipe bodo lahko kos nalogam, ki si jih sicer ne želimo, toda pripravljani nanje pa moramo biti. V ta namen bodo od časa do časa izvedeni tudi tako imenovani „lažni“ alarmi, ki bodo izvršeni in nujno potreben preizkus usposobljenosti posameznih ekip ter preizkus organiziranosti in osveščenosti vseh „prebivalcev“ PPC. Načrt civilne zaščite za PPC je pripravljen in pred kratkim ga je kot svoj delovni program sprejel tudi štab civilne zaščite v PPC.

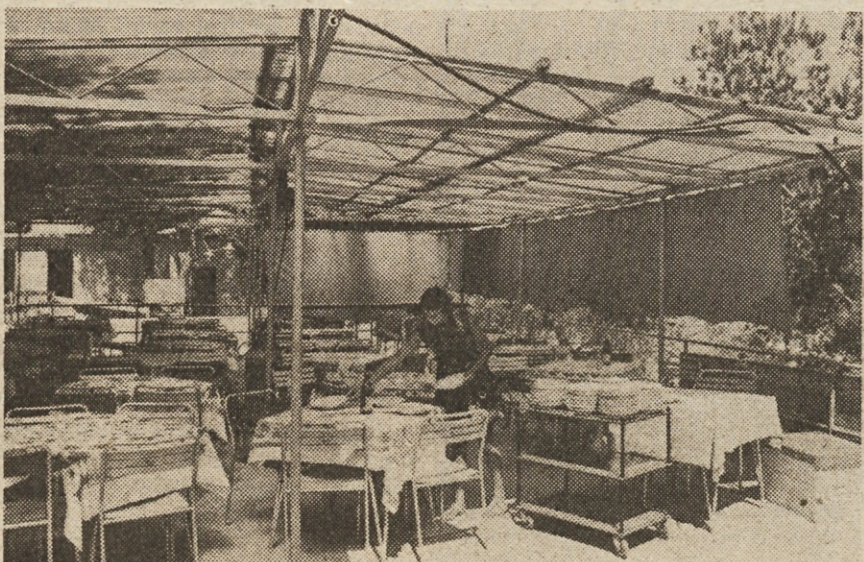
R. N.

solidne pogoje za prijetno in ceneno letovanje.

Za danes le toliko, ko pa bo izdelana bilanca o letošnjem dopustovanju v naših domovih ter o načrtih za prihodnjo sezono pa še kaj več.

Ljudje na vrvi.
Na otrpilih krilih samot
gorijo senče naših prepadov,
gorijo muke, v katerih smo se ujeli,
govorijo stebila davnih priseg,
kosci neba naših sanj
gori velika ljubezen
in ne zgori; tli v praznino!

Tone Svetina - Stena

Terasa v Kampu na Dugem otoku bo za tolikšno število letovalcev že kmalu premajhna, škodila pa ji ne bi streha.

TEŽAVE DRUGIH

ELEKTRONSKI ŠIVALNI STROJ - UP IN NADA SINGERJA

Med podjetji, ki so preživela vse dosedanje recesije vključno z veliko gospodarsko krizo v l. 1929 do 1933, a so zdaj zabredla v težave, ki se zde nepremostljive, je tudi „velikan“ Singer. Težave so toliko hujše, če upoštevamo, da je lani Singer ob rekordnem prometu 2,6 milijarde dolarjev zaznamoval izgubo v višini 10 milijonov dolarjev.

V letošnjem prvem četrtletju so se ob nezmanjšanem obsegu prodaje izgube relativno povečevale. Narasle so na 3,7 milijona dolarjev, kar pomeni, da bi spričo dosedanje dinamike ob koncu tega leta znašale izgube že 15 milijonov dolarjev.

Delničarji, ki so bili desetletja vajeni prejemati zanesljive in visoke dividende, so lani dobili le po 40 centov namesto pričakovanih 2,45 dolarja na delnico. Akcije, ki so bile še do nedavnega napredaj po 36 dolarjev, so zdaj v ponudbi po 16 dolarjev, a še tako ni kupcev, ki bi se zanimali zanje.

„Tipični predinfarktni simptomi“, ugotavljajo izvedenci. „Singer bo šel prej ko ne na boben. Ali pa tudi ne bo šel, kajti - kdo bi ga hotel sedaj sploh kupiti?“

Zdaj, ko gre voz navzdol, vsi iščejo krivce. In so jih tudi našli, v Japoncih namreč, ki so firmo Singer domala zrinili z ameriškega trga s cenejšimi, sodobnejšimi in tudi oblikovno ustrežnejšimi šivalnimi stroji. Zaradi japonskih konkurentov se je delež Singerja na nacionalnem ameriškem trgu znižal od nekdanjih skoraj 80 % na sedanjih komaj okrog 30 %.

Ker pa je Japoncem težko dokazati krivdo, a še teže jih prijeti in kaznovati, so kajpada morali najti pripravnejšega grešnega kozla in so ga tudi našli v osebi predsednika kompanije Donalda P. Kircherja.

Temu hočejo zdaj naprtiti krivdo za to, da je razširil fronto in sprejemal bitko na več bojiščih hkrati, da je prešel od proizvodnje zgolj šivalnih strojev tudi na proizvodnjo drugih strojev in aparatov, kot so naprave in aparati za klimatizacijo, televizorji, hladilniki, grelna telesa za gospodinjstva in urade.

Kircher je dejansko pričakoval, da bo doslej pridobljene reforme Singer podjetju koristil, ne le pri ponudbi šivalnih, marveč tudi drugih strojev in aparatov. Zato je pogumno širil sortiment, ne upoštevajoč bližajočo se recesijo in dejstvo, da je z nazadovanjem prodaje šivalnih strojev začel nazadovati tudi promet z drugimi gospodinjstvi aparati in sorodnimi stroji. Spričo tega so se pojavile izgube, ki so se postopno povečale.

Namesto da bi se bolj, ali manj omejil na ožji sortiment proizvodov, je Singer kljub že opazni recesiji nadaljeval ekspanzivno politiko in svojo dejavnost razširil še na elektronske naprave za urade. Kircher je bil pobudnik nakupu paketa delnic sorazmerno

(Nadaljevanje na 13. strani)

ISKRA -
Industrija elementov
za elektroniko, n. sub. o.
LJUBLJANA, Stegne 17

objavlja prosta delovna mesta za:

TOZD ORODJARNA, Ljubljana - Stegne 17
1. STRUGARJA
SKUPNE STROKOVNE SLUŽBE,
Ljubljana - Stegne 17

2. ADMINISTRATORJA -
DAKTILOGRAFA

DELOVNA ENOTA - VF KERAMIKA,
Ljubljana - Stegne 19

3. KURJAČA za delo v 4 izmenah

POGOJI:

pod 1.: zaželena mlajša oseba z nekajletno prakso

in urejeno vojaščino (OD cca 3.200 - 3.700)

pod 2.: po možnosti 2-letna administrativna šola,
predvsem pa znanje strojepisja

pod 3.: končana osemletka, odslužen vojaški rok

Pismene vloge sprejema kadrovska služba ISKRA - IEZE Ljubljana,
Stegne 17, v 15 dneh po objavi razpisa.

Produktivnost dela in spoštovanje razmerij

„Težišče ekonomske politike bo tudi v prihodnjem letu usmerjeno v stabilizacijo gospodarskih gibanj in v intenziviranje procesa spreminjanja gospodarske strukture.“ je na seji zborov slovenske skupščine v uvodnem referatu poudaril član IS Miran Mejak. Ko je govoril o nekaterih ključnih vprašanih ekonomske politike v letu 1976, je med drugim poudaril naslednja stališča, ki jih zastopa izvršni svet.

Osnutek resolucije jasno opredeljuje prednostne naloge (ne vključuje sicer hrane, ki pa jo bo treba uvrstiti kot prednostno nalogo), zato bo v prihodnjem letu glede prednostnih nalog še veliko govora. Prioritetne naloge pomenijo možnost hitrejšega razvoja teh področij, z njimi se ne želimo doseči samo boljših rezultatov v prihodnjem letu, temveč gre predvsem za to, da se ustvarijo pogoji za stabilnejša gospodarska gibanja v naslednjih letih.

Posebej je treba govoriti, je poudaril tov. Mejak, tudi o vprašanih politike razporejanja dohodka in oblikovanja sredstev za osebno, skupno in splošno porabo, s področja splošnega ljudskega odpora, financiranja krajevnih skupnosti itd. dejavnosti in delavcev, ne izhajajo dosledno iz svobodne menjava dela, in da vpliv delavcev — uporabnikov storitev še ni prisoten v zadostni meri.

Posledica takega pristopa k združevanju sredstev je tudi težnja po centralizaciji sredstev v republiških samoupravnih interesnih skupnostih na račun občinskih skupnosti. Izvršni svet se bo zategadelj zavzemal, da se bodo v prihodnjem letu strogo spoštovala sprejeta razmerja, za njihovo uresničitev pa bo uporabil vsa pooblastila, ki jih ima. To pa ne velja samo za področja skupne porabe, dosleden bo treba biti tudi pri omejevanju splošne porabe. S sredstvi v dogovorjenih okvirih bo potrebno reševati prav vse — tudi nekatere tiste obveznosti, ki prihajajo na novo. Gre predvsem za naloge s področja splošnega ljudskega odpora, financiranja krajevnih skupnosti. Naloge, ki terjajo enotno rešitev, bodo prenesene na republiko, sicer pa se zaradi izravnavanja razlik v razvitosti posameznih občin zadržuje sistem solidarnostnega prelivanja sredstev. Ta sistem naj bi prihodnje leto temeljil na realnem medsebojnem dogovoru občin v regiji, v določnem delu pa tudi med občinami iz različnih regij.

Boljša ali slabša produktivnost dela „potegne“ za seboj veliko posledic,

predvsem pa bistveno vpliva na kvaliteto gospodarjenja. Dejstvo pa je, da smo v zadnjem času zanemarili produktivnost dela pri stabilizaciji gospodarstva in da je bilo kaj malo narejenega, da bi spodbudili delavce k večji učinkovitosti dela. Zato je v prizadevanjih za oživljanje gospodarske aktivnosti treba začeti z reševanjem problema produktivnosti dela. V prvi vrsti je treba doseči bistven napredek na področju politike nagrajevanja — kar najbolj neposredno veza tuje tehnologije na škodo domačega znanja in v prihodnjem letu je treba z gospodarskimi in drugimi ukrepi omogočiti pospešen razvoj domačega raziskovalnega dela.

Tesnejše ekonomsko sodelovanje z deželami v razvoju je bilo proklamirano kot politična obveznost in ekonomska nujnost. V zadnjih dveh letih smo skušali doseči intenzivno sodelovanje s temi deželami, rezultati pa so pod pričakovanjem. Odnosi z DVR so še vedno nezadostni, ni sistematičnega in skupnega pristopa, ni sodobnejših oblik gospodarskega sodelovanja itd. V sodelovanju z DVR smo še zmeraj preveč pri deklaracijah in obljubah, konkretnih akcij pa ni.

Napredek v sodelovanju je moč doseči z boljšo organiziranostjo, s ponudbo kompleksnih projektov itd. Izvršni svet zato odločno podpira snovanje dogovora za oblikovanje ustreznega centra, ki naj bi nudil pomoč pri organiziranju združenega dela za nastop v deželah v razvoju.

Iskrini likovniki razstavljali v Prištini

V naši prodajalni v Prištini je bila 9. decembra ob 17. uri odprta razstava likovnikov ZP Iskra, na kateri je razstavljalo 24 avtorjev svojih 46 del. Na tej razstavi sodelujejo tudi trije likovniki iz filijale Priština in sicer: Milivoje Blagojevič, Momčilo Lalič in Nazmija Hazira.

Razstavo je odprla predsednica sindikalne podružnice Radmila Mihajlovič, kar pomeni, da je to razstavo organizirala sindikalna podružnica naše filijale Priština. Tovarišica Mihajlovič je dala besedo predsedniku likovnega društva ZP Iskra Ivanu Razboršku, ki je prisotne seznanil z namenom in delom likovnega društva. Nato je vzel besedo podpol. Košutič Obren iz pokrajinskega sekretariata za narodno obrambo in pohvalno govoril o tej razstavi. Zahvalil se nam je, da smo to razstavo organizirali v počastitev 30. obletnice osvoboditve in dneva JLA. Predlagal je, naj v bodoče take razstave organiziramo tudi za vojake v večjih garnizijah, ali v domovih armije. Naslednji govornik v albanskem jeziku je bil podpol. Ali Muhadžer iz pokrajinskega štaba za narodno obrambo. Zahvalil se je likovnikom ZP Iskra in sindikalni podružnici filijale Priština, da so organizirali tako lepo in kvalitetno razstavo na Kosovem ter tako približali narode in kulturo narodu.

V nevezanem razgovoru, ki je po otvoritvi razstave trajal več kot 2 uri, je podpol. Ljuboja Dimitrije (načelnik doma JLA v Prištini) pohvalno govoril o tej razstavi in pozdravil idejo podpol. Košutiča. Dogovorjeno je bilo, da bo ta razstava na dan armije (22. decembra) premeščena v dom armije v Prištini. Iz tega je razvidno, kako so vodilni v armiji lepo sprejeli to našo razstavo in jo želijo pokazati vojakom ter ostalemu vodilnemu kadru armije. S tem bo letošnja proslava dneva armije v Prištini popestrjena z razstavo likovnikov ZP Iskra, kar pomeni, da smo na Kosovem lepo sprejeti.

Na otvoritvi razstave je bilo več višjih oficirjev, ki so se udeležili namesto general podpolkovnika Rečice, general majorja Simiča in podpolkovnika Petroviča, pokrajinskega se-

ter domačih materialnih in intelektualnih virov. V letošnjem letu je že prišlo do korenitih sprememb pri vlaganju v korist infrastrukture, v prihodnjem letu pa je s takšno politiko treba nadaljevati. Slej ko prej je namreč ključno vprašanje našega razvoja preusmeritev gospodarstva s poudarkom na razvoju nekaterih infrastrukturnih panog.

Resno je treba razmisliti o ukrepih, ki bodo omogočili večjo uporabo domačih surovin, še posebej premoga, ki naj ob ustreznih cenah zmanjša uporabo gorilnih olj. S prizadevanji v letošnjem letu za izkoriščanje domačih virov — surovinskih kot tudi virov znanja, nikakor ne moremo biti zadovoljni, je poudaril tov. Mejak. Ustvarjena je celo klima, ki stimulira tuje tehnologije na škodo domačega znanja in v prihodnjem letu je treba z gospodarskimi in drugimi ukrepi omogočiti pospešen razvoj domačega raziskovalnega dela.

Teresnejše ekonomsko sodelovanje z deželami v razvoju je bilo proklamirano kot politična obveznost in ekonomska nujnost. V zadnjih dveh letih smo skušali doseči intenzivno sodelovanje s temi deželami, rezultati pa so pod pričakovanjem. Odnosi z DVR so še vedno nezadostni, ni sistematičnega in skupnega pristopa, ni sodobnejših oblik gospodarskega sodelovanja itd. V sodelovanju z DVR smo še zmeraj preveč pri deklaracijah in obljubah, konkretnih akcij pa ni.

Napredek v sodelovanju je moč doseči z boljšo organiziranostjo, s ponudbo kompleksnih projektov itd. Izvršni svet zato odločno podpira snovanje dogovora za oblikovanje ustreznega centra, ki naj bi nudil pomoč pri organiziranju združenega dela za nastop v deželah v razvoju.

Ilija Bregar

EMO ima eno izmed najboljših orodjarn

V okviru sanacije celjskega EMO je prišla „na vrsto“ tudi temeljna organizacija združenega dela Orodjarna. Za nakup novih strojev so v tej TOZD porabili skoraj 10 milijonov dinarjev. Zdaj se lahko pohvalijo, da imajo eno najsodobnejših orodjarn v Sloveniji; če pa povemo še to, da so že preje, ko so delali na zastarelih strojih sloveli po kakovostnih orodjih, nam postane slika tega kolektiva še dosti bolj jasna.

Za nakup več novih strojev so se v Orodjarni odločili predvsem zaradi zastarelega strojnega parka in z njim zastarele mehanske tehnologije, pa tudi zato, da bi povečali zmogljivosti, kajti iz starih strojev niso mogli „iztisniti“ ničesar več. Zavedati se pač moramo da je bila Orodjarna v EMO ustanovljena hkrati z nastankom Emovega predhodnika tovarne Westen in je bila večina strojev še iz tistih časov. Kot je znano je EMO lani slavil 80-letnico obstoja, nekateri stroji v orodjarni pa so bili še starejši in so bolj sodili v muzej kot pa v tovarno.

Star angleški pregovor pravi: nimam toliko denarja, da bi kupoval manj vredne in slabe stvari, in tega reka so se držali tudi v EMO — kupili so resda drage, toda najsodobnejše stroje.

Ključni stroj v orodjarni je zdaj novi univerzalni vertikalni rezkar od firme Bo-Ko. Z njim lahko v enem vpetju izvedejo na materialu vse potrebne operacije. V Jugoslaviji nima razen Emovcev trenutno še nihče takšnega stroja.

Pri firmi Wotan so kupili horizontalni vrtni in rezkalni stroj ter brusilni stroj za notranje in zunanje okroglo brušenje, od firme Ingersoll pa tako imenovani erozijski stroj. Gre za popolnoma novo tehnologijo pri izdelavi orodij, kjer odpade navadno oz. kopirno rezkanje in ko s pomočjo električnih izdelkov odvzemajo material.

V lepi in veliki, toda že nekoliko utesnjeni dvorani z veseljem pokažejo tudi stroj za piljenje in žaganje Hahn und Kolb, Dechlov kopirni rezkar, varilno napravo za rezanje materiala po šabloni od Soitaba, kopirni, rezkar od Prvomajske in tri vrtnalno stroje, ki jih je izdelal splitski Dalmastroj.

Zmogljivost Orodjarne se je z novimi stroji povečala za kakšnih 20 %, še pomembnejša pa sta večja

Posnetek še iz starih servisnih storitev: RTV mehanika Albert Bošnjak in Herman Sirec pri delu.

kakovost izdelanih orodij in večja storilnost. Z novo tehnologijo so razširili tudi delokrog, saj lahko zdaj izdelujejo tudi takšna orodja, ki jih preje niso mogli ali pa so jih morali dobesedno izdelovati ročno. Kot že rečeno se je precej povečala storilnost, z njo pa so se skrajšali tudi dobavni roki.

V TOZD Orodjarna bodo izdelali letos okoli 60 % orodij v zadnjem času predvsem IMV iz Novega mesta. Nekaj orodij izdelajo tudi za naročnike spreminja v korist zunanjih partnerjev, med katerimi velja omeniti mariborsko livarno, beograjski Inženiring biro za metalurške industrijske alate in uredjaje (BMA) in v zadnjem času predvsem IMV iz Novega mesta.

Nekaj orodij izdelujejo tudi za naročnike v tujini kot npr. za českoslovaško Skodo.

„Ni se nam treba bati, da prihodnje leto ne bomo imeli dela. Če bomo podpisali le polovico ponudb, bomo imeli dela čez glavo,“ pravijo v Orodjarni. Naročila imajo sklenjena že do julija prihodnjega leta, tako da izdelave kakšnih večjih orodij v prihodnjih sedmih mesecih ne bi mogli več prevzeti.

LD

srbobhrvaškem jeziku (in Relindija, ki izhaja v albanskem jeziku), so pokazali veliki interes za način, kako deluje likovno društvo ter njegovo strukturo. Naslednji dan je prišel novinar Relindije iz kulturne redakcije in se posebno zanimal o načinu organizacije in delovanja likovnega društva, ker želi o tem izdati obširen članek.

Na likovni akademiji je predsednik likovnega društva ZP Iskra imel razgovor z dekanom in predsednikom združenja likovnih umetnikov Kosova, ki so se zanimali za način dela z amaterji in za strukturo našega društva. To dokazuje, da je likovno društvo ZP

ZAHVALA

Ob boleči izgubi
moje drage mame

MARIJE JERINA

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem iz TOZD Števcu za izrečeno sožalje in denarno pomoč

hčerka Marija Štempihar

ZAHVALA

ob smrti moje mame

IVANE MUBI

se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam šolskega centra in Iskre — Elektromehanike za izreze sožalja in spremstvo na njeni zadnji poti

sin Ivan

ZAHVALA

Ob izgubi moje drage mame

JOŽEFE BENEHALIJA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem iz TOZD TEA, še posebej iz oddelka telefonskih aparatov za izreze sožalja in venec.

Sin Ivan
z družino

ZAHVALA

Ob nenadni smrti
dragega očeta

JOŽETA KASTELICA

se najlepše zahvaljujem sindikalni organizaciji, sodelavcem impregnirnice in sodelavcem obrata II. TOZD Kondenzatorji, Semič za podarjene vence in spremstvo na njegovi zadnji poti

sin LOJZE z družino

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega brata

FLORJANA KASTIGARJA

se iskreno zahvaljujem njegovim in svojim sodelavcem iz montaže števecv — podsestavi, iz TOZD Merilne naprave, sindikalni konferenci Iskre-Elektromehanike ter OO sindikata v TOZD Števcu za podarjene vence, denarno pomoč ter spremstvo na njegovi zadnji poti

sestra Jožica ter
brata Polde in Jože

ELEKTRONSKI ŠIVALNI STROJ — UP IN NADA SINGERJA

(Nadaljevanje z 12. strani)

znanega ameriškega proizvajalca Fridena, upajoč, da bi ga utegnili prav elektronika rešiti težav na ostalih področjih.

Toda v tekmi z IBM in drugimi konkurenti je bil Singer-Friden, kot priznavajo zdaj pri Singerju, „zmerom za dan, ali dva v zamudi, medtem ko je dolar predrag, da bi bilo zamudo moč v doglednem času nadomestiti.“ Tako so sadovi tudi na tem področju začeli padati konkurentom pod noge.

Singer se je naposled vrnil na svoje prvotno področje, k proizvodnji šivalnih strojev. Kompanija je zdaj spet posvetila vse sile proizvodni šivalnih strojev, ki naj bi ji vrnil nekdanji ugled in potrdil njeno prvenstvo med proizvajalci šivalnih strojev za gospodinjstva in industrijsko rabo.

Vsi upi družbe Singer so zdaj povezani z elektronskim šivalnim strojem „Atena“, ki je sicer zelo drag (brez ohišja namreč stane 800 dolarjev), a ki naj bi pomenil tehnološko revolucijo v stroki. Okrog 350 mehaničnih delov so zamenjali polvodniki in druga sodobna tehnika. Pri Singerju so ta novi šivalni stroj poimenovali kot „borbeni stroj“. Upajo namreč, da bo odločil zmago v korist Singerja.

N. Ž.

INDUSTRIJA ŠIROKE POTROŠNJE

KVALITETNA PRIZADEVANJA V IDRIJI

Borba za kvaliteto je zlasti v recesiji dobila svoj kulmen. Gotovo, da je Iskra polagala vso pozornost na kvaliteto v vseh časih in je bila njena kvaliteta priznana tudi na svetovnem tržišču. Konkurenčna tekma na tem področju pa se je poostrišla ob recesiji, ko je povpraševanje manjše in je le kvalitetna, lahko rečemo najkvalitetnejša roba porok prodora na trg.

Tega so se v vsej ostrini zavedali v Idrijski Iskri ob dejstvu, da ostajajo brez dela ob pomanjkanju naročil. Nihče sicer ne more reči, da so delali

(Nadaljevanje na 14. strani)

Krvodajalci na izletu

Krvodajalci Tovarne elektronskih naprav iz Ljubljane so se v soboto 8. novembra 1975 odpravili na izlet. V želji, da prijetno združijo s koristnim, so za svoj cilj določili Kočevski Rog, oz. točneje povedano BAZO 20.

Že v ranem jutru smo se zbrali na Trgu osvoboditve, da bi se odpeljali prijetnemu dnevu naproti. Res, kmalu potem, ko smo posedli v avtobus in se odpeljali proti Kočevju, so se razvneli prvi hudomušneži in pevci, ki so vožnjo prijetno popestrili. Prijetno vzdušje se je stopnjevalo iz minute v minuto, še posebno pa potem, ko smo se ustavili v Kočevju in se primerno okrepčali.

Pot nas je odtod vodila med prostranimi gozdovi Kočevskega Roga, toda žal nam je siva jesenska megla preprečila dojemanje prave veličine in lepote tega predela naše domovine, ki je v jesenskem času s svojimi živopisnimi barvami še posebno očarljiv.

Ob sivem dopoldnevu pa nas je prevzelo tudi spoznanje, kako težki življenjski pogoji so bili v času narodnoosvobodilne borbe v tem predelu. Seveda pa ob tem velja dejstvo, da so prav taki pogoji in razmere, ki jih je nudil Kočevski Rog z obširnimi bukvami in iglastimi gozdovi, s kraškimi vrtačami, suhimi dolinami in skalnatimi vrhovi ter težko prehodnostjo in neobljudenostjo partizanom omogočili varno delovanje in zatočišče. Kočevski Rog je bil tedaj z raznimi objekti, od bolnic, tiskarn, kurirskih postaj itd., resnično životvorno in nepremagljivo središče narodnoosvobodilnega boja na Slovenskem.

Ni naključje, da si ga je vodstvo našega osvobodilnega boja izbralo za svoje oporišče že poleti 1942. Številni spomeniki in spominske plošče pričajo o veličastnem obdobju partizanskega Roga v letih osvobodilnega boja 1941–1945, najbolj nazorno pa obujajo zgodovino oborožena BAZA 20, bolnišnica Jelendol in Zgornji Hrastnik ter žal tudi številna grobišča naših borcev.

Po ogledu smo se odpravili proti

(Nadaljevanje s 13. strani)

nekvalitetno, saj je ob veliki ponudbi švicarska firma Gimelli raje kupovala motorje v Idriji, čeprav so bili na razpolago celo cenejši ponudniki. V ostri konkurenci velikih firm pa so vseeno bridko občutili recesijo. Zato so posvetili vso pozornost kvaliteti.

Zlasti posvečajo mnogo pozornosti dokumentaciji – razvojni in tehnološki. Skušajo doseči, da bi bila že dokumentacija dognana in brez vprašajev. Druga važna komponenta so za Idrijo polizdelki, ki jih dobivajo v Elektromotorjih. Iskra v Idriji je namreč samo montaža in je za vse sestavne dele svojih proizvodov odvisna od strokovnih služb in obdelovalnice ter livarne v Železnikih. Tako so tudi poostriili kontrolo polizdelkov, ki prihajajo v Montažo in s kontakti s strokovnimi službami v Železnikih skušajo doseči, da bi vsi polizdelki točno odgovarjali dokumentaciji in bili znotraj tolerančnih mej.

Znotraj tovarne pa zlasti strokovni kader vlaga vse napore v vzgojo kontrolnega kadra in za spremembo miselnosti, da „je že dobro“. Borba za obrtniško miselnostjo ni lahka, je povedal vodja kontrole ing. Pavle Lapajne. Marsikdo misli, da je izdelek dober, „če gre“. To pa je za velike serije v industriji premalo. Važno je, da je izdelek soliden, da je znotraj tolerančnih meja in da se točno drži dokumentacije. Šele tako pride do izraza strokovnjakova zamisel, ki garantira kvaliteto, ki je bila določena že pri konstrukciji. Izobrazbo kadrov v kontroli dvigajo, tako z dodatnim izobraževanjem, domačimi tečajji in pošiljanjem na strokovne seminarje, ki naj bi ažurirali najnovejša dognanja.

Tovariš Lapajne želi, da bi v tovarni uvedli integralno metodo kontrole kvalitete, saj šele ta lahko zagotovi vso potrebno gotovost in kvaliteten izdelek. Poleg tega bi rad, da bi preko branže angažirali Inštitut za produktivnost dela in metrologijo kakor pri WF, tako tudi pri uvajanju naj sodobnejših metod v kontroli kvalitete. V tej smeri so že naredili prve korake in upajo, da bodo kontrolne postopke posodobili in dvignili na višjo raven.

FY

14 ISKRA
Štev. 48/49 – 27. dec. 1975

V daljni dobi se kameni niso bloki bili grajeni, majhne želje imel človeški rod je po širnem svetu naokrog.

Danes je pa vse drugače vedno lepše rastejo palače, kar pa danes dosti ni vedno več si vsak želi.

Vsak hoče vse imeti in v miru le živeti, po svoje vsak je egoist, naj bo raja, ali pa grostist.

Bolj kot kdo živi pošteno večje pod noge dobi poleno, kdor vse v svoj prid obrne bogastvo k sebi grne.

Kje so tisti zlati časi bajni, ki so preživljali jih rajni, ko ni bil poznan fantom, ki se življenja pravi mu polom.

ČRIČEK

VERUJEM V SONCE

Sonce – zenica modrine brezdanje, ki te je dalo neznano prostranstvo; starih narodov si in moje spoznanje, ker si naš stvarnik, le ti si božanstvo

Topli žarki – moč življenja – vro na naš planet, čudeže ustvarja njih dotik, božajo vseh kontinentov pet, a med ljudstvi pa ne delajo razlik

Naša zemlja kroži, se vrti, se obrača k soncu vsa spoštljiva, ono pa jo dostojanstveno motri, če se kaj pred njim morda ne skriva

Svet naš se ves trese od nemira; nesoglasja tu in vojna tam; zemlja pa z oblaki si obraz zastira, ker jo je pred soncem sram

Sijaj sonce, sijaj bolj, vse bolj močno, naj pršijo žarki čudežni, neznan, da zatrejo vse gorje in zlo, prosimo te vsi – vseh ras zemljani!

Jelka Vuk-Novakovič

ISKRA

Industrija za telekomunikacije elektroniko in elektromehaniko K R A N J, o. sol. o.

objavlja
prosti delovni mesti

1. PROJEKTANT ZA TONSKE MREŽNE NAPRAVE V TOVARNI ŠTEVCI
2. TOPLOTNI ENERGETIK V TOZD OBRAT VZDRŽEVANJE

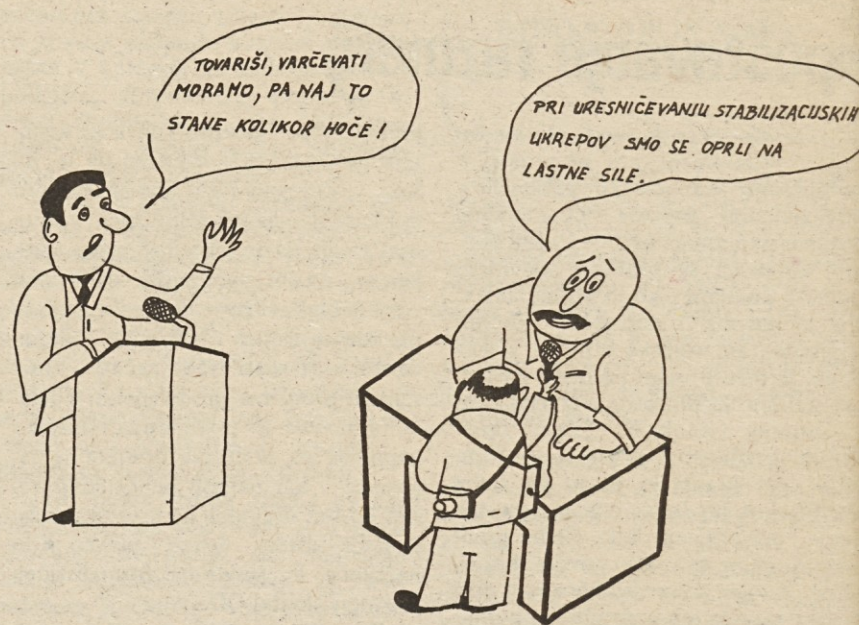
POGOJI

Pod tč. 1.: diplomirani elektroinženir z nekajletno prakso, po možnosti na področju projektiranja avtomatskih naprav za elektro-gospodarstvo, ter z znanjem najmanj enega tujega jezika, pri čemer ima prednost nemščina.

Pod tč. 2.: strojni inženir z dvoletno prakso.

Pismene prijave pošljite v roku 15 dni po objavi razglašane na naslov: ISKRA-ELEKTROMECHANIKA KRANJ, Kadrovsko področje, 64000 KRANJ, Savska loka 4.

DVE STABILIZACIJSKI

TOVARIŠI, VARČEVATI MORAMO, PA NAJ TO STANE KOLIKOR HOČE!

PRI URESNIČEVANJU STABILIZACIJSKIH UKREPOV SMO SE OPRLI NA LASTNE SILE.

DVE Z DISCIPLINSKE KOMISIJE

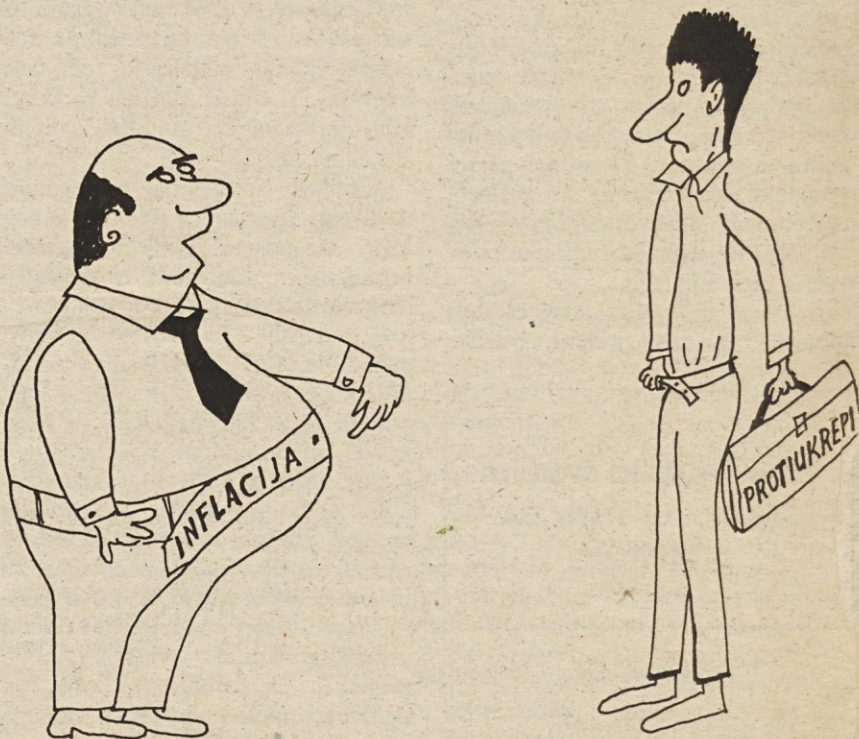
Predsednik komisije obtoženemu delavcu: „Kaj lahko poveste v svojo obrambo?“

Delavec: „Edino to, da nisem kriv!“ Predsednik: „Ja, ja. To vsi pravijo!“

Delavec: „No vidite! Če vsi tako pravijo, me pa res lahko oprostite.“

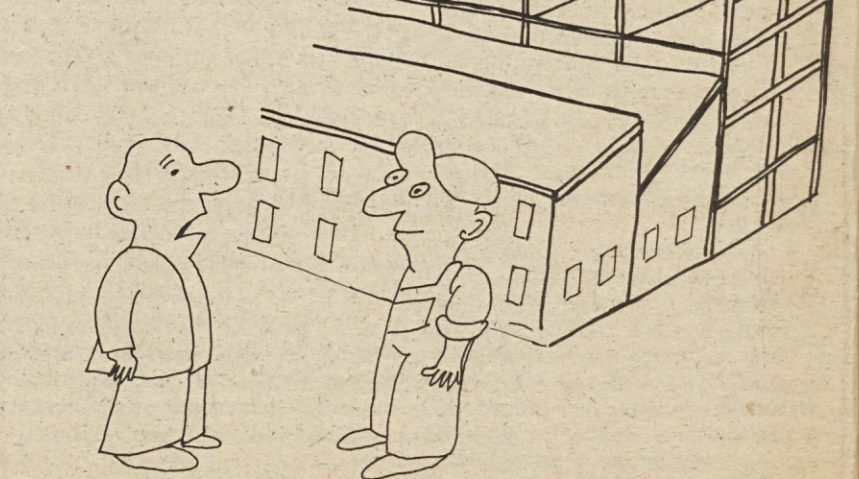
Predsednik komisije delavcu, ki je obtožen, da je zjutraj neopravičeno prepozno prišel na delo: „Včeraj ste skoraj eno uro prepozno prišli na delo. Nikar ne tajite, videli sta vas dve priči.“

Delavec: „O, to ni nič. Jaz vam lahko pripeljem sto prič, ki me niso videle.“

Pogovarjata se debelih in suhec. Pa pravi debelih: „Če je res, da je za vitko postavo plavanje pravo, me pa zanima, kako potem opravičujemo kita?!”

NEPOKRITA INVESTICIJA

Pa se mi res čudno zdi, da nam še vedno očitajo nepokrito investicijo, ko pa se že od daleč vidi, da smo na zgradbi ravnokar postavili streho.

ODBOR ZA MESEBOJNA RAZMERTJA DELAVCEV V ZDRUŽENEM DELU ISKRE – IEZE, TOZD TOVARNE UPOROV IN POTENCIO-METROV, Šentjernej na Dolenjskem

v a b i k sodelovanju:

DIPLOMIRANEGA PRAVNIKA za vodjo splošne službe tovarne

Zaželjeno je, da ima kandidat vsaj 5 let delovnih izkušenj in organizacijske ter vodstvene sposobnosti. V vsakem primeru mora biti samoupravno usmerjen in moralno – politično neporečen.

Na razpolago je tudi družinsko stanovanje.

Ponudbe sprejema kadrovska služba tovarne, v 15 dneh do objave razpisa.

Kaplja in mravljica

Se zelo mlada mravljica se je med potjo, nesoč krušno drobtinico, ustavila ob rosi kapljici.

„Dober dan, kapljica! Naj se malo spočijem. Kako zanimiva si, vsa blestiš v jutranjem soncu in kako lepe mavrične barve obsevajo v tebi.“

Toda kaj ti to pomaga, ko pa tako nemočno visiš na bilki. Poglej mene, kapljica kaj nosim; in kadar se me mravlje med seboj mikastimo, takrat bi ti šele videla, kaj je moč!“

„Čudno“, je zategnila kapljica. „Me se pa med seboj nikoli ne sporečemo, še manj pa spopademo!“

Mravljica, kot da ne sliši, nadaljuje: „Samo malo te zadanem z mojim tvorom pa se boš neobogljenzgubila v travi.“

Mravljica je tako vneto govorila, da sploh ni opazila težkih oblakov, ki so prekrili nebo. Bili so polni, prepolni kapljic. Pričele so padati na zemljo. Vlilo se je.

Drobni curki so se vili med bilkami. Našo mravljico je navdal strah – ni čudno – saj še ni doživela deževnega dne. V paniki je izpustila svoje breme in klicala vse mravljišče na pomoč. Za malo, da ni utonila.

Naša kapljica pa se je strnila z deževnimi kapljicami in družno so namakale željno zemljo. Iz te neizmerno množice sovrstnic je zaklicala:

„Pohiti mravljica, v skrivališče, silna je naša moč, ker smo složne – v slogi je moč!“

Jelka Vuk-Novakovič

Novosti na področju naše športne dejavnosti

Na zadnji seji komisije za šport in rekreacijo je bila sprejeta vrsta sklepov, da bi tudi športno dejavnost prilagodili novi organiziranosti v Iskri.

Tako so se dogovorili, da bodo vsa tekmovanja v prihodnjem letu potekala po industrijah, razen športnikov nekdanjega IRI, ki se bodo na tekmovanju še vedno, ne glede na organizacijske spremembe, pojavili kot enotna ekipa. Prav tako se bodo športniki iz enote Poslovne stavbe tudi še morali odločiti, ali bodo nastopali skupno s športniki Iskra Commerce, ali s športniki CAOP.

Komisija za šport bodo v bodoče sestavljali branžni športni referenti, v njen razširjeni sestav pa bodo prišli še referenti iz večjih TOZD. Za zimsko športne igre so bile na seji osvojene nekatere umestne spremembe pri razvrščanju tekmovalcev v razrede.

Razvrstitev bo v bodoče naslednja:

moški
A kategorija, do 24. leta starosti, B kategorija, od 25 do 29 let starosti, C kategorija, od 30 do 34 let starosti, D kategorija, od 35 do 39 let starosti, E kategorija, od 40 do 44 let starosti, F kategorija, nad 45 let starosti,

ženski starostni razredi:

A kategorija, do 29 let starosti, B kategorija, od 30 do 39 let starosti, C kategorija, nad 40 let starosti

Tudi pri avtorallyu je bila osvojena sprememba in sicer v tem, da bodo

odslej le trije razredi in sicer: I. avtomobili do 785 ccm, II. od 785 do 1.150 ccm, III. nad 1.150 ccm. Patronat nad avtorallyem naj bi prevzela Industrija avtoelektričnih izdelkov Nova Gorica.

Na letnih športnih igrah naj bi nastopale reprezentance industrij, pri moških v devetih, pri ženskah pa v šestih športnih disciplinah. Predtekmovanja v nogometu bodo odpadla, pač pa se bo tekmovanje nogometnih ekip odvijalo po cup sistemu v okviru samih športnih iger.

Tekmovanja znotraj posamezne industrije naj bi po dogovoru potekala po ligaškem turnirskem sistemu, ali pa enkratno, kar je pač stvar odločitve znotraj same industrije.

Na seji športne komisije je bilo tudi predlagano (s strani RS ŽSS), naj bi v industrijah zaposlili profesionalne referente za šport in rekreacijo spričo vedno obširnejše dejavnosti, katero pa amaterji, ob svojem rednem službenem delu ne bodo več zmogli.

Komisija je sprejela tudi načrt in predračun za predvidene športne prireditve v prihodnjem letu, ki nedvomno prispevajo viden delež k afirmaciji Iskre in so tudi po svoji kvalitetni ravni pomembne.

Tako – športniki so se o vsem lepo pogovorili, uredili, programirali, ostala so le še odprta vprašanja: kdo, kako in kdaj bo dal sredstva, da bodo svoje načrte lahko tudi uresničili! — J.C. —

Športne vesti z Gorenjske

Na kegljaškem sindikalnem prvenstvu občine Radovljica, na katerem je sodelovalo skupno 309 tekmovalcev in tekmovalcev iz 49 osnovnih sindikalnih organizacij, so se izredno dobro izkazale Iskrašice iz TOZD Instrumenti, Otoče in iz TOZD Mehanizmi, Lipnica.

Ženske kegljaške ekipe iz omenjenih dveh temeljnih organizacij sta s podrtimi 599 in 539 keglji zasedli 1. in 2. mesto v ženski konkurenci. Moški iz TOZD Instrumenti, Otoče so se odrezali s 3. mestom in podrtimi 1032 keglji, kar je pripomoglo, da je ekipa kegljačev iz TOZD Instrumenti na račun odličnega rezultata žensk v skupnem seštevku zasedla 1. mesto s 97 točkami.

Med posameznicami so bile najboljše: 1. Marjana Zore TOZD Instrumenti, Otoče – 210 kegljev, 2. Anica Šparovec TOZD Mehanizmi, Lipnica – 205, 3. Majda Pogačnik, 4. Nada Dežman, 5. Danica Majstorovič (vse TOZD Instrumenti, Otoče) s po 196, 193 in 189 podrtimi keglji.

V Kranju se je začela občinska liga v kegljanju. V prvem kolu so se kegljači Iskre – Elektromehanike (sodelujejo še moštva Merkur, KK Simon Jenko in Sava) pomerili s kegljači Merkurja in jih premagali za 101 keglj. Podrli so jih 3.623.

V škofjeloški občinski ligi v namiznem tenisu so v prvem kolu igralci namiznega tenisa iz TOZD Gospodinjki aparati, Rateče premagali ekipo Grče z rezultatom 5 : 3 in si tako priborili prvi dve točki.

Na sindikalnem šahovskem prvenstvu Kranja je med nastopajočimi 13 ekipami ekipa Elektromehanike zasedla odlično 3. mesto s 35 točkami za ekipama Sava s 40 in UJV s 36,5 točkami.

—C—

Smučarski tečaji v Gozd Martuljku

Počitniška skupnost organizira v sezoni 1976 že sedmič smučarske tečaje za člane naših kolektivov in njihovih svojcev. Dobro organizirani tečajji omogočajo, da se tudi začetniki naučijo smučarskih veščin. Tečaje vodijo priznani smučarski učitelji iz Iskre.

Tečaje bomo organizirali v času:

I. tečaj od 24. 1. 1976 do 31. 1. 1976

Ta tečaj je predvsem namenjen otrokom naših članov, t. j. v času zimskih počitnic.

II. tečaj od 31. 1. 1976 do 7. 2. 1976

pa je namenjen vsem zainteresiranim članom Iskre.

III. tečaj pa bomo organizirali od 7. 2. 1976 naprej, v kolikor bo dovolj interesentov.

Tečaj bo organiziran v depandansi hotela „Špik“ v Gozd Martuljku. V kolikor bo več tečajnikov, pa bomo preskrbeli dodatna ležišča v zasebnih sobah.

Tečajji bodo 7-dnevni in pričenjali se bodo v soboto s kosilom, končali pa naslednjo soboto z zajtrkom.

Cena za odrasle – za 7 dni – 1.100,00 din

Cena za otroke do 15. leta starosti – za 7 dni 950,00 din

V ceni so zajeti: — kompletni hotelski penzion z ojačanim zajtrkom, turistična taksa, shramba smuč, stroški učiteljev, zavarovanje in organizacija.

Prijave za tečaj sprejemamo do vključno 22. 12. 1975, na Počitniško skupnost ZP Iskra, Prešernova 27, tel.: 24-926 in 24-905.

Ob prijavi je potrebno plačati akontacijo 500,00 din za vsakega tečajnika.

Vsi stroški tečaja pa morajo biti poravnani do pričetka tečaja na naši blagajni, ali na žiro račun. 50104-601-26955 — Počitniška skupnost ZP Iskra Ljubljana, Prešernova 27.

Organizator si pridržuje pravico preklicati organizacijo tečaja, v kolikor bi bilo premalo prijavljencev, ali pa neugodne snežne razmere.

Pohitite s prijavi, ker je število tečajnikov omejeno na 40 mest.

ŠPORTNI POGOVOR Z JULIJEM BLAŽIČEM IZ TOZD ŠTEVC!

Julij Blažič je že dolgoleten Iskraš. Zaposlen je v montaži števcev na podsestavih, v TOZD Števci kranjske Elektromehanike. Prav na letošnji dan borca se je srečal tudi z Abrahamom. Že vrsto let se aktivno in prizadevno ukvarja s športom. Najrajši ima kegljanje in nogomet. Med drugim smo ga povprašali, kateri športi so med kolektivom Elektromehanike najbolj priljubljeni. Brez posebnega razmišljanja nam je takoj zatrdil, da je to šah. „Aktivnih igralcev je precej, pri nas v TOZD Števci pa je zelo priljubljeno tudi kegljanje, saj je možnosti za druge športe manj.“

„Kaj bi bilo po vašem mnenju potrebno storiti za aktivnejšo rekreacijo delovnih ljudi Elektromehanike ob minimalnih finančnih obremenitvah?“

„Predvsem bi bilo potrebno imeti na področju vsake TOZD kakšno športno organizacijo, ali osebo, ki bi skrbela za stalno športno dejavnost in rekreacijo, saj se ljudje zelo zanimajo za šport, prek sindikalne komisije pa ne pridejo na vrsto iz raznih vzrokov — predvsem so pomanjkljivo obveščeni.“

„Katero naj bi bile bistvene funkcije raznih športov, s katerimi se ukvarjajo naši delovni ljudje?“

„Poleg rekreacije tudi razvijanje občutka pripadnosti kolektivu, kar bi dosegli z raznimi tekmovanji med posameznimi TOZD.“

„Kako bi po vašem mnenju tudi ženske vključili v športno udejstvovanje bolj organizirano kot je to dosedaj v praksi?“

„To se navezuje na že omenjeni problem — organizacija je pomanjkljiva, ali pa je sploh ni. Seveda bi jim morali omogočiti v okviru tovarne tiste športe, ki jih pritegujejo in, ki so za ženske primerni — odbojka, rokomet, namizni tenis, košarka ipd. Zimski športi so že

dokaj dobro organizirani, pa je žal med ženskami zanje premalo zanimanja.“

„Ali menite, da se mladina dovolj ukvarja s športom?“

„V tovarniških okvirih ne, je pa velika večina vključena v športno življenje izven kolektiva.“

„Kakšni napotki za športnike?“

„Če bi le prišlo do organiziranja športa v okviru naše delovne organizacije, naj bi pri tem sodelovala tudi madina.“

„Vaše izkušnje, doživljaji?“

„V Iskri delam že 25 let, pa se še dobro spominjam, kako je bilo na mojem prejšnjem delovnem mestu v tovarni Borovo v Sremu. Športno življenje je bilo že takrat izredno živahno in razgibano med delavci v obratih. Za sredstva tudi ni bilo problemov, saj jih je tovarniški klub redno prejemal. V našem internatu smo imeli tudi redno obvezno jutranjo telovadbo po posameznih športnih panogah in tako smo črpali kadre za tekmovanja v okviru obrata.“

„S čim se pa najrajši ukvarjate v prostem času?“

„Kadar le morem, se ukvarjam s športom na terenu. Sem član športnega društva „Partizan“ v Britofu in to že 20 let.“

„Se tudi vaša družina ukvarja s športom?“

„Se.“

Meni, da je zelo zaželeno, da bi se z raznimi športnimi panogami športniki Elektromehanike bolj kot dosedaj vključevali v medsebojna tekmovanja v okviru tovarne, saj bi na ta način lažje pridobivali športne delavce in tekmovalce v svoj krog. Skratka, malo več posluha za športne aktivnosti v okviru tovarne bo treba, pa bo.

V. B. R.

Bogdan Norčič, Iskraš in državni reprezentant v smučarskih skokih spet prihaja v formo. Od srca mu želimo, da bi se kar najbolje odrezal na bližnji novoletni skalalni turneje.

Zdaj, ko je že zdavnaj prepozno, me mnogi sprašujejo, če je bilo na planinsko-kulinaricnem izletu v neznano, kot sem ga krstil, res tako prijetno. Res je bilo, prepričan pa sem, da je tale posnetek še najboljši odgovor na tisti „kulinaricni“ del vprašanja, hkrati pa je tudi že reklama za drugo leto. Bojim se le, da se bo prihodnjega izleta v neznano želelo udeležiti „pol Iskre“, na pravih planinskih izletih, ko dobimo ponovadi le enolončnico, ki jo znamo planinci še kako ceniti, pa nas bo spet le kakšna peščica. Sem morda preveč piker? Upravičeno se sprašujem, če se bo leta 1976 udeležilo planinskih izletov PD Iskra kaj več ljubiteljev gora? Upam, glede na nedavno izkušnjo pa bi seveda kazalo organizirati tudi več izletov v neznano, ali planinsko-kulinaricnih izletov.

Mrtvilo v športni rekreaciji

Nekako pred petimi meseci smo v našem tedniku obširno poročali o uspehih rekreativne in športne dejavnosti v celjskem EMO. Zdaj, ob koncu leta, moramo žal ugotoviti, da je po prvem polletju ta dejavnost v EMO povsem zamrla. Kdo je vse odgovoren za to in kje so rešitve?

Predsednik komisije za šport in rekreacijo Emil Gregorčič poudarja, da za mrtvilo nikakor niso krivi ljudje v komisiji, temveč je osnovni vzrok v tem, da se šport in rekreacija še vedno nista prebila na površje v samoupravni sistem in organiziranosti delovnih organizacij.

Da bi zvedel, kje so osnovni problemi, ki zavirajo to prepotrebno področje aktivnosti vsakega delovnega človeka, sem za pogovor Emila Gregorčiča in mu zastavil nekaj vprašanj. Še pred intervjujem me je Emil opozoril, da je mnogokrat že tako, da je od posameznika odvisna delavnost oz. nedelavnost na posameznih področjih.

Kako to, da je športno-rekreativna dejavnost v prvih letošnjih šestih, sedmih mesecih potekala v EMO tako uspešno, zdaj pa je vse skupaj dobesedno zaspalo?

„Odgovor na to vprašanje je prav enostaven, ker sem se lahko v veliki meri angažiral pri tej dejavnosti in mi neposredno predpostavljene niso delali težav. Razumeli so, da zahtevata šport in rekreacija, kot temu pravimo, celega človeka.“

Kaj pa zdaj?

„Sredi leta so me predstavili v TOZD Emocntainer. Od takrat naprej se zaradi potreb na delovnem mestu nisem mogel toliko angažirati kot prej. Je že tako, da je bila športno-rekreativna dejavnost precej odvisna od mojega dela, s tem pa ne mislim reči, da bi kdo drug delal slabše kot jaz. Menim, in to sem poudaril že večkrat, da bi morali v EMO v celoti rešiti problem športa, rekreacije pa tudi oddiha.“

Kje pa vidiš rešitev?

Odpreti bi morali delovno mesto referenta za šport in rekreacijo, ustanoviti samoupravno telo, ki bi skrbelo za področje rekreacije, oddiha in športa (pri tem me je Emil opozoril prav na ta vrstni red) ter omogočiti materialne pogoje za nemoteno delo.“

Ste že kaj naredili v tej smeri? Ja. Na sestanku smo sprejeli predlog za rešitev problema športa in rekreacije ter ga posredovali poslovnemu odboru tovarne.

Emil, naj te „potolažim.“ Žal tudi v nekaterih drugih Iskrinih delovnih organizacijah še vedno nimajo urejene športno-rekreativne dejavnosti, še bolj žalostno pa je to, da celo na ravni celotnega združenega podjetja ni-

mamo službe ali človeka, ki bi skrbel za to pomembno področje. Kaj meniš, kdo je odgovoren za nastali položaj in kdo bi moral posredovati, da bi končno enkrat le, naj uporabim ustaljeno frazo, prešli od besed k dejanjem?

„To je predvsem dolžnost sindikata, pa tudi ZK in mladinska organizacija ne bi smela stati ob strani. Konec koncev so prav v letu 1975 na mnogih srečanjih teh družbenopolitičnih organizacij na najvišji ravni sprejeli pomembne sklepe, da morajo delovne organizacije nameniti vso pozornost rekreaciji in oddihu svojih delavcev. Menim, da je ostal sindikat preveč pasiven in da bi morala Iskrina sindikalna konferenca vplivati na pristojne organe po delovnih organizacijah, da bi čimprej rešili ta problem.“

LD

VII. šahovski hitropotezni turnir Iskre

Sedmi šahovski hitropotezni turnir članov in članic naših temeljnih organizacij za posamično prvenstvo Iskre bo 17. 1. 1976, v Poslovni stavbi Iskre v Ljubljani, Trg revolucije 3. Turnir se bo začel ob 8.30 uri. Prijavite se do 13. 1. 1976 Vitu Šoukalu na Iskra Commerce, Trg revolucije 3; telefon (061) 324-376.

Šahistke bodo igrale v posebni skupini. Igrale bodo dvokrožno in vsaka bo imela 10-minut za partijo.

Sindikalni podružnici ISKRA — ELEKTROMECHANIKA KRANJ se toplo zahvaljujem za pozornost v času bolezn, za denarno pomoč ter čestitke ob dnevu republike.

Hkrati želim vodstvu sindikalne organizacije, kot tudi celotnemu delovnemu kolektivu srečno in uspešno polno novo leto 1976.

Stane Judež

NOVOLETNA NAGRADNA KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. naše novoletno voščilo, ki teče po vseh obrobni kvadratih, v smeri urinega kazalca, 18. največje ameriško povojno vojaško oporišče na Pacifiku, 19. človek, ki se ukvarja z govorništvom, 20. najslavnejše obdobje naše zgodovine, 24. vrsta kreme za sončenje, 25. naprava za izmetavanje, sesalnik, 29. svestišče grške boginje Atene, 32. redkejšo moško ime, 36. grški bog ljubezni, 37. člen, okončina, 38. vse v redu v angleščini, 40. Chaplinova žena, 41. glasbeni pojmi, 42. kem. znak za nobelijo, 43. samoglasnik, 46. kraj pri Novi Gorici, kjer je bila pred leti proslava dneva Iskre, 48. vzklik, 49. gora na jugu Ljubljane, 51. olepljenje, 53. središče vrtenja, 54. zvarjeno mesto, 56. sibirski reka, 57. kem. znak za nikelj, 58. italijansko komunistično glasilo, 59. Ludolfovo število, 60. slovenski pisatelj (Janko), 61. osebni zaimek, 62. glavni števec, 63. ozebitev, 65. osebni in kazalni zaimek, 66. starosta v družbi, 68. ost, 70. spremljevalec ognja, 71. šivalni pripomoček, 74. Partizanski odredi Jugoslavije, 75. Tovarna optičnih leč, 77. kirurški ali vojaški poseg, 81. srbohrvaški kazalni zaimek, 82. deli pohištva, 84. ptič s plavalno kožico in vrečo v grlu, 85. japonska dolžinska mera, 87. kraj na Krasu, 88. Alpe-Adria, 90. Strojne tovare Trbovlje, 91. okrajšava za stran, 92. Narodna banka, 93. osebni zaimek, 94. grška črka, tudi podjetje v Kamniku, 96. tuje žensko ime, 98. trska, 100. češki verski reformator (Jan), 102. Nemška demokratična republika, 103. 15. in 23. črka naše abecede, 104. prestolnica Turčije, 106. vojaška enota, 109. pripovedne pesmi, 110. upravlja s krmilom ladje, 111. prepariran, 113. Združena arabska republika, 115. ena izmed TOZD Elektromehanike, 117. slovenska gledališka igralka (Julka), 119. krojaški material, 122. ivje, 123. učenje, 124. operni spev, 126. sezname imen, 128. kem. znak za američij, 129. predlog, 130. jugoslovanska knjižna založba, 132. ameriški popevkar (Nat King...), 134. začetnici imena in priimka slovenskega slikarja, 135. začetnici imena in priimka slovenske slikarke, 137. mesto ob burgundskem prekopu v Franciji, 139. grška mitološka pošast, ki jo je premagal Herakles, 142. vulkanizirana gumijasta zmes, podobna roževini, 144. oponesek, 146. Osnovna šola, 147. kratica za neznanec, 149. okrajšano tuje moške ime, 150. kraj pri Novi Gorici, 152. stikalna naprava za samodejno vključevanje električnega toka.

NAVPIČNO: 2. kratica za zvezo komunistične mladine Jugoslavije, 3. gora v Švici, 4. kem. znak za mangan, 5. oslov glas, 6. začetnici imena in priimka slovenskega pesnika ilirista, 7. vrsta avtomobila, 8. nadav, naplačilo, 9. hrvaški pesnik, pisatelj in kritik (Avgust), 10. ljubkovalna oblika ženskega imena Elizabeta, 11. pomembno živilo, 12. kem. znak za iridij, 13. Zvezna republika v Zahodni Afriki, 14. nogometni klub, 15. veznik, 16. gib bata v stroju, 23. gradbeni material, 26. startna naprava, 27. avtomobilska oznaka za Trst, 28. popevkar Pestner, 30. prenos zvoka in slike, 31. vzklik nejevolje, 33. ustvarjalec, tvorec, 34. loščilo, 35. prislov kraja, 37. edini primerki, 39. domač zimski kmečki praznik, 44. začetnici priimka in imena slovenskega politika, 45. okrajšano ameriško moško ime, 47. sestavina vode, 50. moško ime, 52. samica krvoločne velike mačke, 55. okornost, ostrorobnost, 59. ponovna izvedba (igre), 64. Emilij Cevc, 67. slovenski umetnostni zgodovinar, konservator in kritik (France), 69. nenačelnost, 70. del roke, 72. ime italijanske filmske igralko Lollobrigide, 73. germanski orel, 76. vrsta smreke, 78. slovenska politična delavka (Anka), 79. ujemanje koncev verzov, 80. akademski klub, 83. slovenski gledališki igralec (Ali), 89. Avto moto društvo, 90. kem. znak za kositer, 91. nemška reka, pritek Mozele, 95. kraj blizu Splita, 97. posebnost Pule, 99. roparski kuščar v Afriki, 101. reka v BiH, 105. avtomobilska oznaka za Novo mesto, 107. tuje žensko ime, 108. metoda, 110. nekdanje široko žensko krilo z obroči (dvojina), 112. znana knjižna založba, 114. tuje moško ime, 116. prislov kraja, 118. priimek slovenske gledališke igralko Alje, 120. Josip Broz,

121. afriški veletok, 122. enaka samoglasnika, 125. jodove soli, 127. stari izraz za zapor (množina), 131. začetnici imena in priimka sodobnega slovenskega pisatelja iz NOV, 133. začetnici imena jugoslovanskega publicista in zgodovinarja NOV, 135. štokljki podobna ptica z golo glavo in navzdol vkrivljenim kljunom, 136. časovni veznik, 138. Belinijeva opera, 140. ribja jajčeca, 141. zvitek, 143. ne more govoriti, 145. plačilno sredstvo, 148. nikalnica, 150. osebni zaimek, 151. otok v Jadranskem morju, 153. romanski veznik.

ISKRA - glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra, industrije za elektriko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente, Kranj - Urejuje uredniški odbor - Glavni urednik: Bogo Mohor, v. d. odgovornega urednika Janez Šilc - Izhaja tedensko - Rokopisov ne vračamo - Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-905, int. 48 - Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA-DNEVNIK, Ljubljana

Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
18							19								20		
21						22								23		24	
25			26	27	28					29	30		31				
		32						33	34		35		36			37	
38	39				40					41						42	
43		44		45		46			47			48		49	50		
51					52				53			54		55		56	
57			58							59						60	
61							62				63		64			65	
66			67						68	69					70		
					71	72		73		74				75	76		
77	78			79	80					81				82		83	
84										85				86			
87							88	89		90				91		92	
93			94	95			96	97						98	99		
100			101				102				103			104	105		
106				107		108			109				110				
			111						112			113	114			115	116
117	118							119		120				121		122	
123				124			125			126				127			128
129							130			131			132				133
134				135	136		137				138			139	140		141
				142			143				144	145					146
147	148						149			150	151					152	153

Za dobro voljo ob novem letu

Le eno prednost ima človek pred avtomati: naravno lenobo.

Kameleon je edino živo bitje, ki upa zardeti.

Kirurg je humanist z nožem v roki.

Trenutek je dan, ko pustimo otroka babici.

Značaj je tisto, kar manjka piscem karakteristik.

Čeprav izkušnje niso na-

prodaj, pa jih včasih presneto drago plačujemo.

Prazna glava v resnici ni prazna. V njej namreč leži velik kup šare, pa je prav zaradi tega težko še kaj pametnega dodati.

Med mnenjem in prepričanjem obstaja razlika: moje mnenje je nekaj, kar je zame osebno res. Moje prepričanje pa je tisto, kar je res za vsakogar - po mojem mnenju.

Sportna objava v Kranju: „Najcenejši trening za pridobivanje kondicije vam še vedno omogoča ‚Alpetour‘ (prej ‚Creina‘) med prijetno vožnjo v ‚delavskih avtobusih.‘ Kdor preživi, ne bi smel imeti težav z olimpijskim vizumom za rokoborske nastope v vseh vrstah stilov in brez njih. V primeru večjega zanimanja lahko zmanjšamo število avtobusov še najmanj za enega. Se priporočamo!“
Ježica

Razpis nagrad

Za današnje Novoletno nagradno križanko je uredništvo namenilo reševalcem za pravilno rešitev naslednje denarne nagrade:

- 1 nagrada 150 dinarjev
- 1 nagrada 100 dinarjev
- 5 nagrad po 50 dinarjev.

Pravilne rešitve Novoletne nagradne križanke pošljite na: Uredništvo „Iskra“, Ljubljana, Prešernova c. 27, najkasneje do 12. januarja 1976 in na levem spodnjem robu kuverte označite: Rešitev Novoletne nagradne križanke.

Med pravilno rešenimi križankami bo žreb 13. januarja določil srečne dobitnike razpisanih nagrad.

Izrebanim reševalcem bomo nagrade poslali po pošti.